

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Poslovanje

Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana
pri poravnavanju obveznosti

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Poslovanje

Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana
pri poravnavanju obveznosti

Računsko sodišče je revidiralo *smotrnost poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana* (v nadaljevanju: SOD) pri *poravnavanju obveznosti od leta 2004 do leta 2007*.

Cilj revizije je bil odgovoriti na vprašanje, ali je bila SOD učinkovita pri ocenjevanju vrednosti presežka oziroma primanjkljaja premoženja, namenjenega za pokrivanje vseh nastalih in ocenjenih zakonskih obveznosti v prihodnjih letih, in odgovoriti na vprašanje, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih SOD, ki so bili povezani s pokrivanjem zakonskih obveznosti.

Računsko sodišče je ugotovilo, da SOD pri ocenjevanju vrednosti (presežka oziroma primanjkljaja) premoženja, namenjenega za pokrivanje vseh nastalih in ocenjenih zakonskih obveznosti v prihodnjih letih ni ravnala učinkovito.

SOD je primanjkljaj premoženja za poplačilo obveznosti v letu 2004 ugotavljala na podlagi izdelanih računovodskih izkazov, ki niso bili sestavljeni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi, zato na tak način ugotovljen primanjkljaj sredstev za poplačilo obveznosti SOD ni bil ustrezen.

SOD je na dan 1. 1. 2005 na novo vzpostavila otvoritveno bilanco stanja in izkazala terjatve do Republike Slovenije, ki so na dan 31. 12. 2007 znašale 203.626.029 evrov kot vrednost premoženja, ki naj bi ga Republika Slovenija še zagotovila za pokrivanje obveznosti. Kljub izkazanim terjatvam do Republike Slovenije je SOD, na podlagi podatkov bilance stanja na dan 31. 12. 2007, skupaj z zunajbilančnimi postavkami sredstev in obveznosti, izračunala, da pridobljeno premoženje zadošča za poplačilo vseh obveznosti, saj naj bi imela za 779.300.000 evrov več premoženja od ocenjenih obveznosti.

Način izračunavanja presežka oziroma primanjkljaja v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni bil določen v predpisih ali internih aktih SOD. SOD je spreminjala in dopolnjevala način izračunavanja presežka oziroma primanjkljaja sredstev in pri izračunavanju upoštevala nekatere predpostavke, zaradi katerih obstaja tveganje, da ni bilo mogoče ugotoviti natančnih vrednosti vseh bodočih obveznosti, in da ni bila ustrezno ocenjena vrednost premoženja in prihodnji donosi iz premoženja. Pri izračunavanju presežka oziroma primanjkljaja sredstev SOD ni upoštevala stroškov poslovanja SOD pri izvajanju njenih nalog. Računsko sodišče je ugotovilo, da izračunani zneski primanjkljaja oziroma presežka med leti niso primerljivi zaradi spremembe računovodskih standardov in računovodskih usmeritev na SOD ter zaradi spremenjenega načina izračuna presežka oziroma primanjkljaja sredstev. Poleg tega SOD tudi po letu 2005 ni ustrezno izkazovala poslovnih dogodkov, saj ni ločeno spremljala sredstev, ki jih je prejela za poplačevanje obveznosti po različnih pravnih podlagah, zato ni mogoče ugotoviti presežka oziroma primanjkljaja po posameznih vrstah obveznosti.

Neustrezno je izkazovala tudi poslovne dogodke, povezane s poplačevanjem obveznosti za račun Republike Slovenije. SOD je od Ministrstva za finance zahtevala in prejela v last od Republike Slovenije dodatno premoženje za poplačilo obveznosti in za poplačilo obveznosti vračanja vlaganj v telekomunikacije delnice družbe Telekom, čeprav prenos tega premoženja v njegovo last ni bil potreben, ker SOD naloge, razen pokrivanja obveznosti iz denacionalizacije, izvaja za Republiko Slovenijo. SOD je vse prihodke od upravljanja s premoženjem obravnavala kot svoje prihodke, saj kljub določbi statuta SOD, da SOD za izvajanje nalog pripada zgolj del prihodkov od upravljanja s premoženjem, ustanovitelj tega dela prihodkov ni nikoli določil.

V poslovno-finančnih načrtih je imela SOD med drugim določene cilje ustvariti dovolj premoženja za poplačilo vseh zakonskih obveznosti, optimalno obvladovati poslovna tveganja ter učinkovito upravljati in maksimirati vrednost premoženja. SOD je sicer v letnih načrtih načrtovala zakonske obveznosti po posameznih vrstah vrednostno in spremljala njihovo uresničevanje, vendar razen obveznosti iz denacionalizacije drugih vrst zakonskih obveznosti ni mogla učinkovito načrtovati. Pri spremljanju uresničevanja poslovnega cilja glede optimalnega obvladovanja tveganj je SOD ocenila poslovna tveganja le pri načrtovanju zakonskih obveznosti, ne pa tudi drugih tveganj, ki izhajajo iz neustreznega ocenjevanja vrednosti kapitalskih naložb in visokega deleža tržnih naložb v celotnem premoženju SOD, zato teh tveganj tudi ni spremljala in ocenjevala. Cilji poslovanja SOD iz letnih načrtov niso bili določeni na jasn in merljiv način, zato ni mogoče podati ocene, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju poslovnih ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti zahtevalo tudi izvedbo popravljalnih ukrepov v roku 90 dni in podalo več priporočil.

KAZALO

1. UVOD	8
1.1 PREDSTAVITEV REVIZIJE	8
1.2 PREDSTAVITEV SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE.....	10
1.3 PRAVNE PODLAGE ZA POKRIVANJE OBVEZNOSTI SOD TER ZA UPRAVLJANJE IN RAZPOLAGANJE S PREMOŽENJEM.....	11
2. UGOTOVITVE	14
2.1 OCENJEVANJE OBVEZNOSTI SOD	14
2.1.1 Obveznosti iz denacionalizacije.....	14
2.1.1.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije	18
2.1.1.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah.....	19
2.1.2 Obveznosti iz odškodnin zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja	22
2.1.2.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije	23
2.1.2.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah.....	24
2.1.3 Obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja.....	28
2.1.3.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti v preteklih letih odstopale od realizacije.....	29
2.1.3.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah.....	30
2.1.4 Obveznosti iz vračanja vlaganj v telekomunikacije.....	34
2.1.4.1 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah.....	37
2.1.5 Izvajanje Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic	37
2.1.5.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije	39
2.1.5.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah.....	39
2.2 IZKAZOVANJE PREMOŽENJA NA SOD.....	41
2.2.1 Ali je SOD izkazovala premoženje po vrstah zakonskih obveznosti.....	41
2.2.2 Ali je SOD evidentirala premoženje na ustreznih podlagah.....	42
2.2.2.1 Neodplačno in namensko prenesene kapitalske naložbe	42
2.2.2.2 Prevrednotenje kapitalskih naložb	45

2.3	OCENA SOD O VREDNOSTI PRESEŽKA OZIROMA PRIMANJKLJAJA	49
2.3.1	Ali je bila ocena iz postavk bilance stanja izdelana na ustreznih podlagah	49
2.3.2	Ali je bila ocena iz podatkov dolgoročnih načrtov denarnih tokov izdelana na ustreznih podlagah	55
2.3.3	Ali je vrednost izkazanih terjatev do države za premoženje ustrezna.....	61
2.4	ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV ZA POKRIVANJE PRIMANJKLJAJA	67
2.4.1	Ali je bila strategija za dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD izdelana	67
2.4.2	Ali so bili prenosi državnega premoženja na SOD potrebni in njihova poraba namenska.....	68
2.4.2.1	Prenos kapitalskih naložb države in odstop terjatev v letu 2005	69
2.4.2.2	Prenos kapitalske naložbe države v letu 2006	72
2.4.2.3	Prenos delnic družbe Telekom v letu 2007	73
2.4.2.4	Prenos delnic Zavarovalnice Triglav v lastništvo SOD v letih 2006 in 2007.....	74
2.4.2.5	Drugi namenski prilivi denarnih sredstev na SOD za denacionalizacijo	76
2.4.2.6	Sredstva za poslovanje SOD.....	78
2.4.3	Ali je SOD izvajala sklep Vlade RS glede umika SOD iz gospodarstva	79
2.4.4	Ali je SOD zagotovila načrtovano donosnost naložbenega portfelja	81
2.5	OCENA USPEŠNOSTI DOSEGANJA POSLOVNIH CILJEV SOD.....	85
3.	MNENJE	88
3.1	OCENA UČINKOVITOSTI.....	88
3.2	OCENA USPEŠNOSTI.....	90
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	91
5.	PRIPOROČILA	93
6.	PRILOGE	95

1. UVOD

1.1 Predstavitev revizije

Revizija smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe, d. d., Ljubljana pri poravnavanju obveznosti je bila izvedena na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² ter v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij³. Sklep o uvedbi revizije št. 1206-10/2006-7 je bil izdan 7. 9. 2007 in dopolnjen s sklepom dne 11. 2. 2008.

Revidiranec je družba SOD. Predmet revizije je poslovanje SOD od leta 2004 do 2007 pri poravnavanju vseh zakonskih obveznosti SOD⁴ v delu, ki se nanaša na namenski prenos premoženja na SOD, in v delu, ki se nanaša na ocene SOD glede predvidene vrednosti premoženja za pokrivanje preostalih zakonskih obveznosti SOD ob prenehanju njenega delovanja⁵.

Cilj revizije je bil odgovoriti na vprašanje, ali je bila SOD učinkovita pri ocenjevanju vrednosti premoženja, namenjenega za pokrivanje vseh nastalih in ocenjenih bodočih zakonskih obveznosti v prihodnjih letih. Odgovor na to vprašanje smo dobili tako, da smo ugotavljali:

- ali je SOD učinkovito ocenjevala bodoče zakonske obveznosti;
- ali je SOD učinkovito ocenjevala vrednost presežka oziroma primanjkljaja sredstev glede na vrednost zakonskih obveznosti;
- ali je SOD učinkovito zagotavljala sredstva za pokrivanje zakonskih obveznosti.

Kriteriji za odločanje o učinkovitosti SOD pri ocenjevanju so bili:

- ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah;
- ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije;
- ali je SOD izkazovala premoženje po vrstah zakonskih obveznosti;
- ali je SOD evidentirala premoženje na ustreznih podlagah;
- ali je bila ocena SOD o vrednosti presežka oziroma primanjkljaja sredstev glede na vrednost obveznosti izdelana na ustreznih podlagah;

¹ Uradni list RS, št. 11/01.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Uradni list RS, št. 41/01.

⁴ Zakonske obveznosti SOD in pravne podlage so predstavljene v točki 1.3.

⁵ V skladu s statutom SOD (z dne 7. 2. 2007) preneha SOD z delovanjem na podlagi zakona oziroma, ko izpolni obveznosti, za katere je bila ustanovljena.

- ali je bila vrednost terjatev do države za premoženje ustrezna;
- ali je bila izdelana strategija za dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD;
- ali so bili prenosi državnega premoženja na SOD potrebni in njihova poraba namenska;
- ali je SOD izvajala sklep Vlade RS glede umika SOD iz gospodarstva;
- ali je SOD zagotovila načrtovano donosnost naložbenega portfelja.

Cilj revizije je bil tudi odgovor na vprašanje, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih v letih 2004 do leta 2007, ki so bili povezani s pokrivanjem zakonskih obveznosti SOD. Odgovor na to vprašanje smo dobili tako, da smo ugotavljali:

- ali so bili cilji poslovanja SOD določeni jasno in na merljiv način;
- ali je SOD spremljala izpolnjevanje svojih poslovnih ciljev.

Na oblikovanje mnenja so vplivale naslednje omejitve oziroma nejasnosti pri ocenjevanju vrednosti premoženja in vrednosti bodočih obveznosti SOD:

- za premoženje, ki je bilo na SOD namensko in neodplačno preneseno na podlagi zakonskih določil v obdobju od leta 2004 do 2007, SOD ni vodila ločenih evidenc glede na namen pridobitve, zato namenska poraba prenesenih sredstev ni sledljiva, in ni mogoče izračunati presežka oziroma primanjkljaja sredstev glede na posamezne zakonske obveznosti SOD ter na tej podlagi ugotoviti vrednosti terjatev do države za posamezno vrsto zakonskih obveznosti;
- Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) na podlagi 10. člena statuta SOD ni določila dela premoženja, ki se nameni za poslovanje SOD, zato ni mogoče ločiti premoženja v lasti SOD od premoženja v lasti Republike Slovenije, s katerim SOD le upravlja;
- zaradi načina evidentiranja poslovnih dogodkov v letu 2004 računovodski izkazi SOD niso bili sestavljeni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju: SRS), zato niso primerljivi z naslednjimi leti in jih v analizi presežka in primanjkljaja ni bilo mogoče obravnavati⁶.

V okviru teh omejitev smo na podlagi opravljene revizije in ugotovitev glede pokrivanja obveznosti SOD pridobili ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja.

⁶ Podrobneje v točki 2.3.3.a.

1.2 Predstavitev Slovenske odškodninske družbe

Slovenski odškodninski sklad je bil ustanovljen z Zakonom o Slovenskem odškodninskem skladu⁷ (v nadaljevanju: ZSOS) kot finančna organizacija za poravnavo obveznosti upravičencem po Zakonu o denacionalizaciji⁸ (v nadaljevanju: ZDen), Zakonu o zadrugah⁹ (v nadaljevanju: ZZad) ter drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja¹⁰. Ustanovljen je bil kot delniška družba z ustanovitvenim kapitalom 40.000 tisoč tolarjev, ki ga je Republika Slovenija 18. 3. 1993 vplačala na depozitni račun SOD¹¹. Njegove naloge so bile kasneje razširjene na izvajanje plačil odškodnin žrtvam vojnega, povojnega nasilja in zaplembe premoženja¹².

Z uveljavitvijo Zakona o javnih skladih¹³ je bil Slovenski odškodninski sklad preimenovan v Slovensko odškodnisko družbo. SOD je opredeljena kot nosilka javnega pooblastila na podlagi Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic¹⁴ (v nadaljevanju: ZLPZ in ZLPZ-1) ter Zakona o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja¹⁵ (v nadaljevanju: ZSPOZ).

Organi SOD v obdobju, na katerega se nanaša revizija, so bili direktor, upravni odbor¹⁶ (v nadaljevanju: UO SOD), nadzorni odbor (v nadaljevanju: NO SOD) in skupščina.

Odgovorna oseba SOD je direktor. V obdobju od 1. 7. 2002 do 8. 11. 2004 je bil direktor Igor Kušar, od 15. 11. 2004¹⁷ do 10. 1. 2005 je bil direktor Goran Bizjak, od 11. 1. 2005 do 30. 4. 2005 Kaja Špiler in od 1. 5. 2005 Marko Pogačnik.

UO SOD ima sedem članov. Dne 11. 10. 2001¹⁸ je bil za predsednika imenovan Goran Bizjak, dne 20. 12. 2004¹⁹ je bil za predsednika imenovan Milan Podpečan.

⁷ Uradni list RS, št. 7/93, 48/94.

⁸ Uradni list RS, št. 27/91, 13/93, 31/93, 24/95, 29/95, 20/97, 23/97, 65/98, 67/98, 76/98, 60/99, 66/00, 11/01 in 54/02, 54/04, 18/05.

⁹ Uradni list RS, št. 13/92, 7/93, 22/94, 35/96, 41/07.

¹⁰ 1. člen ZSOS.

¹¹ Skupščina SOD je 22. 11. 2006 sprejela spremembo statuta SOD, s katero je bil osnovni kapital SOD razdeljen na 100 kosovnih delnic, dne 7. 2. 2007 pa je sprejela spremembo statuta SOD, s katerim je določila, da znaša ustanovitveni kapital SOD 166.917,04 evra.

¹² Več v točki 1.3.

¹³ Uradni list RS, št. 22/00, 60. člen ZJS.

¹⁴ ZLPZ, Uradni list RS, št. 13/00 in 40/01, ZLPZ-1, Uradni list RS, št. 44/02; za odločanje v upravnih postopkih določitve upravičencev do delnic, izdanih za nenominirani kapital Zavarovalnice Triglav, d. d., Ljubljana.

¹⁵ Uradni list RS, št. 18/01, 111/01, 67/02.

¹⁶ UO SOD ima predsednika in šest članov, ki jih imenuje in razrešuje skupščina SOD.

¹⁷ Na podlagi sklepa UO SOD (št. 238I) z dne 15. 11. 2004 v času trajanja svojega mandata Goran Bizjak ne sme delovati kot član UO SOD.

¹⁸ Sklep skupščine SOD z dne 11. 10. 2001.

¹⁹ Sklep skupščine SOD z dne 20. 12. 2004.

NO SOD ima pet članov²⁰. V obdobju od 31. 5. 2001 do 27. 5. 2005 so bili člani Rina Klinar (predsednica), Marjetka Gaberšek Golež, Alojzij Metelko, Janez Pušnik in Tomaž Toplak. Od 27. 5. 2005 so bili člani Viktor Robnik (predsednik), Robert Čehovin, Miha Klun, Jožef Kociper in Milan Kuster.

Vlogo skupščine opravlja Vlada RS²¹.

Naložbeni odbor²² (v nadaljevanju: NalO SOD) kot strokovno telo skrbi za uravnavanje likvidnosti in za nadzor nad postopki prodaje kapitalskih naložb na SOD²³.

1.3 Pravne podlage za pokrivanje obveznosti SOD ter za upravljanje in razpolaganje s premoženjem

Zakonske obveznosti SOD izhajajo iz:

- denacionalizacije po ZDen, ZZad ter drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja,
- odškodnin za zaplenjeno premoženje po Zakonu o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja²⁴ (v nadaljevanju: ZIOOZP),
- odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja po Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja²⁵,
- lastninskega preoblikovanja zavarovalnic po ZLPZ-1 in
- vračila vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje po Zakonu o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje²⁶ (v nadaljevanju: ZVVJTO).

Sredstva za poravnavanje obveznosti pridobiva SOD na podlagi Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij²⁷ (v nadaljevanju: ZLPP), Stanovanjskega zakona²⁸ (v nadaljevanju: SZ in SZ-1), od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije na podlagi Zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije²⁹ (v nadaljevanju: ZSKZ), od DSU, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: DSU),

²⁰ Člane imenuje Državni zbor Republike Slovenije.

²¹ Skupščina SOD med drugim sprejema statut, finančni načrt in zaključni račun SOD ter imenuje UO SOD in podaja soglasje k imenovanju direktorja SOD.

²² Na podlagi Pravilnika o postopkih prodaje kapitalskih naložb SOD (na podlagi določil statuta SOD sprejel UO SOD dne 10. 7. 2003 in spremembe dne 4. 7. 2005).

²³ Pravilnik o naložbah denarnih sredstev, ki ga je sprejel UO SOD dne 4. 4. 2003, in spremembe z dne 10. 12. 2003, določa naslednje pristojnosti: sprejema tedenski, mesečni in kvartalni načrt likvidnosti SOD, obravnava in sklepa o predlogih naložbenih odločitev pri izvajanju upravljanja s premoženjem in nalaganja prostih denarnih sredstev, obravnava in sklepa o predlogih prodaje kapitalskih naložb ter obravnava splošne smernice in gibanja na finančnih in kapitalskih trgih.

²⁴ Uradni list RS, št. 49/99.

²⁵ Uradni list RS, št. 18/01, 111/01, 67/02.

²⁶ Uradni list RS, št. 58/02, 55/03, 86/04, 60/06, 33/07.

²⁷ Uradni list RS, št. 55/92, 7/93, 31/93, 1/96.

²⁸ SZ: Uradni list RS, št. 18/91, 19/91, 13/93, 9/94, 21/94, 23/96, 1/00, 69/93 in SZ-1: Uradni list RS, št. 69/03, 47/06.

²⁹ Uradni list RS, št. 10/93, 1/96, 23/96, 108/01, 4/02, 33/03, 91/07.

na podlagi Zakona o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb v lasti Slovenske razvojne družbe³⁰ (v nadaljevanju: ZZLPPO) in Zakona o uporabi sredstev, pridobljenih iz kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij³¹ (v nadaljevanju: ZUKLPP). Za izpolnjevanje zakonsko določenih obveznosti, povezanih z denacionalizacijo, je SOD v več serijah izdala obveznice SOS2E. Republika Slovenija je za poravnavo odškodnin na podlagi ZIOOZP in ZSPOZ izdala obveznice RS21 in RS39.

Po določitih ZSOS in v skladu s statutom³² mora SOD za izpolnjevanje zakonskih obveznosti upravljati s svojimi sredstvi kot dober gospodar ter pri upravljanju svojih naložb zagotoviti ustrezen donos in likvidnost. Pri upravljanju in razpolaganju s premoženjem je morala SOD v obdobju, na katerega se nanaša revizija, upoštevati Zakon o gospodarskih družbah³³ (v nadaljevanju: ZGD), Zakon o gospodarskih družbah³⁴ (v nadaljevanju: ZGD-1), Zakon o javnih financah³⁵ (v nadaljevanju: ZJF), Zakon o prevzemih³⁶ (v nadaljevanju: ZPre), Zakon o trgu finančnih instrumentov³⁷, Zakon o trgu vrednostnih papirjev³⁸, Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence³⁹, poslovnik⁴⁰ in sklepe UO SOD, NO SOD in NaO SOD ter druge splošne akte. Naloge, finančne obveznosti in viri sredstev za pokrivanje obveznosti SOD, določeni z zakonom, so grafično prikazani na sliki 1.

³⁰ Uradni list RS, št. 30/98, 12/99, 79/01.

³¹ Uradni list RS, št. 45/95, 34/96, 67/01, 47/02.

³² Statut SOD z dne 10. 5. 2001 in spremembami z dne 22. 11. 2006 ter 7. 2. 2007.

³³ Uradni list RS, št. 15/05-UPB1.

³⁴ Uradni list RS, št. 42/06, 60/06, 26/07.

³⁵ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02. V 14. členu statuta SOD so določeni načini prodaje kapitalskih naložb SOD, ki so odvisni od knjigovodske vrednosti kapitalskih naložb. Če knjigovodska vrednost kapitalске naložbe po zadnji revidirani bilanci stanja presega petkratnik revaloriziranega ustanovitvenega kapitala SOD, se smiselno upošteva načine prodaje, ki so predpisani za prodajo kapitalskih naložb države. SOD je morala določila ZJF upoštevati tudi pri zadolževanju.

³⁶ ZPre: Uradni list RS, št. 47/97, ZPre-1: Uradni list RS št. 79/06.

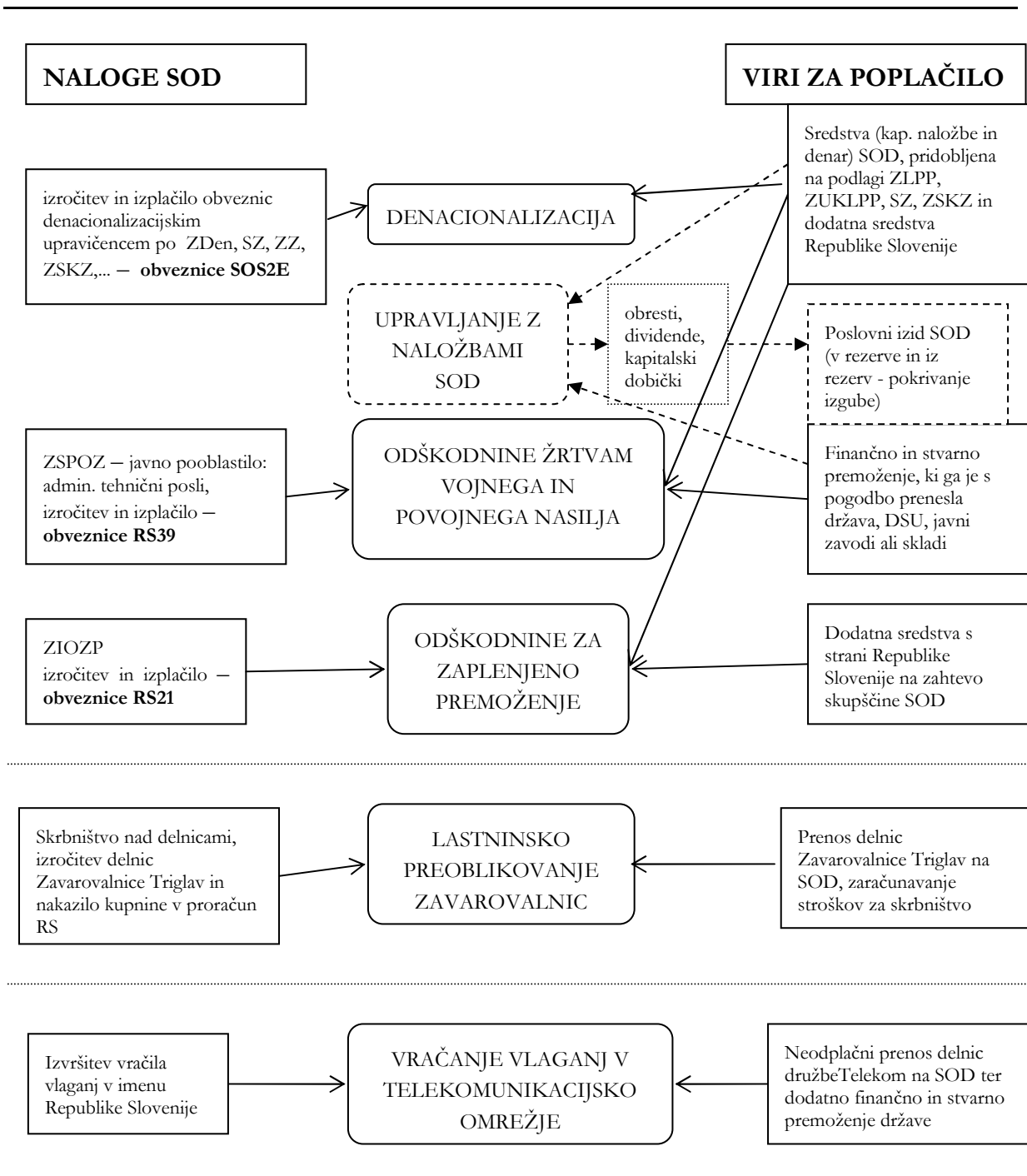
³⁷ Uradni list RS, št. 67/07, 100/07.

³⁸ Uradni list RS, št. 51/06-UPB2.

³⁹ Uradni list RS, št. 56/99, 37/04, 40/07.

⁴⁰ Poslovnik o delu UO SOD z dne 20. 7. 2000 s spremembami, Poslovnik o delu NO SOD z dne 2. 3. 1994 s spremembami, Poslovnik o delu NaO SOD z dne 4. 4. 2003 s spremembami.

Slika 1: Zakonske obveznosti in viri sredstev SOD za poravnavanje obveznosti, določeni z zakonom

Vir: zakonodaja, povezana z izvajanjem obveznosti SOD.

2. UGOTOVITVE

2.1 Ocenjevanje obveznosti SOD

2.1.1 Obveznosti iz denacionalizacije

SOD je na podlagi zakona o denacionalizaciji in drugih zakonov, ki urejajo vračanje podržavljenega premoženja, zavezana stranka v postopkih denacionalizacije, ker je zavezanka za odškodnino v obveznicah in za odškodnino v delnicah, s katerimi razpolaga Republika Slovenija⁴¹. Na podlagi pravnomočnih odločb o denacionalizaciji in zahtevkov za vračilo premoženja SOD izroča upravičencem obveznice SOS2E, ki jih je izdala na podlagi ZSOS.

Obveznice SOS2E do predvidenega obsega obveznosti iz denacionalizacije lahko izdaja SOD⁴² v skladu z določili ZJF, statuta in Uredbe o izdaji obveznic in izvrševanju odločb, ki se glasijo na odškodnino, za katero je zavezanec SOD⁴³; o skupnem nominalnem znesku posamezne serije odloči Vlada RS s posebnim sklepom. Obveznice vsake serije se pred izročitvijo vknjižijo v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev na posebni prehodni račun SOD pri KDD – Centralni klirinško depotni družbi, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: KDD), obveznice pa se upravičencu izročijo s preknjižbo s prehodnega računa KDD na račun prejemnika. Obveznosti iz obveznic SOS2E poravnava SOD v polletnih obrokih, prvi obrok je zapadel 15. 1. 1997, zadnji obrok zapade 1. 6. 2016. Nominalna vrednost obveznice je 100 nemških mark oziroma po uveljavitvi valute evro 51,13 evra.

Skupno je bilo do konca leta 2007 izročenih 14.170.997 obveznic SOS2E; na dan 31. 12. 2007 je bilo na prehodnem računu SOD v KDD na razpolago še 3.329.003 lotov obveznic SOS2E. Gibanje števila izdanih in izročenih obveznic je razvidno tudi iz priloge 1 (tabela 1). Osnovni podatki o izplačilih zakonskih obveznosti so za leta 2004, 2005, 2006 in 2007 prikazani v prilogi 2.

⁴¹ V denacionalizacijskih postopkih pride določitev odškodnine v obveznicah v poštev, kadar vrnitev podržavljenega premoženja v naravi ni mogoča, razen izjemoma, ko ima upravičenec pravico do izbire oblike denacionalizacije. Odškodnina v obliki delnic, s katerimi razpolaga Republika Slovenija, se izplača pod določenimi pogoji, kadar je predmet vračanja podržavljeno podjetje, ki ga upravičencu ni mogoče vrniti.

⁴² V skladu s 7. členom ZSOS za izplačilo obveznic jamči SOD s celotnim premoženjem, sredstva za kritje obveznosti iz izdanih obveznic pa se oblikujejo na podlagi upravljanja in razpolaganja s sredstvi, pridobljenimi na podlagi ZLPP, kupnine iz prodaje stanovanj po SZ, po ZSKZ in iz drugih virov, določenih z zakonom. Ustavno sodišče je v 21. točki odločbe št. U-I-140/94 z dne 14. 12. 1995 navedlo, da je zakonodajalec dolžan permanentno spremljati obseg virov Sklada in njihove finančne učinke ter skrbeti, da je finančna sposobnost Sklada usklajena z zapadlimi obveznostmi iz izdanih obveznic. Če viri ne bi zadostovali za redno izplačevanje obveznosti, mora država zagotoviti dodatne vire, za kar je pravna podlaga v točki d 9. člena ZSOS že predvidena.

⁴³ Uradni list RS, št. 61/96.

SOD je 18. 3. 2005⁴⁴ posredovala Ministrstvu za finance gradivo za obravnavo predloga sklepa Vlade RS o šesti izdaji obveznic in navedla, da je sprejem sklepa o izdaji obveznic nujen, ker SOD nima več obveznic. Ministrstvo za gospodarstvo je dopolnilo gradivo ter podalo pozitivno mnenje resornega ministrstva k zadolževanju⁴⁵. Na podlagi soglasja Ministrstva za finance k zadolžitvi⁴⁶ je Vlada RS 22. 4. 2005 izdala sklep o šesti izdaji obveznic SOS2E⁴⁷ v predlagani vrednosti. Sedmo izdajo obveznic SOS2E je SOD izdala na podlagi soglasja Ministrstva za finance za zadolžitev⁴⁸ in sklepa Vlade RS z dne 23. 8. 2007⁴⁹, v enakem številu in vrednosti, kot je bila šesta izdaja. V obeh obrazložitvah predlogov sklepa Vlade RS (za šesto in sedmo izdajo) je SOD navedla, da:

- je predlagana izdaja obveznic po ekonomski vsebini enaka prejšnjim, ter predlagala, da je glede na dejstvo, da so obveznice predmet trgovanja na borzi, nova izdaja obveznic povsem enaka kot prejšnje, z njo se le poveča število izdanih obveznic;
- naj bi vrednost predlagane izdaje obveznic zadoščala za pokrivanje obveznosti SOD za približno eno leto in pol⁵⁰ (oziroma pri sedmi izdaji do konca leta 2008);
- odškodnine, določene v odločbah, ki naj bi bile kmalu pravnomočne, že presegajo vrednost do tedaj izdanih obveznic 536.865.000 evrov (šesta izdaja) oziroma 715.820.000 evrov (sedma izdaja)⁵¹;
- bilančno izkazana vrednost premoženja na dan 31. 12. 2004 (šesta izdaja) oziroma 31. 12. 2006 (sedma izdaja) ne bo zadostovala za kritje vseh obveznosti iz že izročenih in novo izdanih obveznic do vključno leta 2016, ko zapade zadnji kupon⁵².

⁴⁴ Na podlagi sklepa UO SOD z dne 15. 3. 2005, da predlaga skupščini SOD, naj sprejme sklep o šesti izdaji obveznic SOS2E: 3.500.000 obveznic SOS2E v znesku 178.955.000 evrov.

⁴⁵ Ministrstvo za finance je 18. 3. 2005 zahtevalo, da SOD pred sprejetjem sklepa o šesti izdaji obveznic SOS2E na podlagi Uredbe o pogojih in postopkih zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena zakona o javnih financah poda vlogo za zadolžitev, za kar potrebuje soglasje Ministrstva za finance k zadolžitvi, h kateremu mora priložiti tudi mnenje resornega ministrstva.

⁴⁶ Soglasje z dne 13. 4. 2005.

⁴⁷ Sklep Vlade RS, št. 00713-10/2005/3 z dne 22. 4. 2005. Izdanih je bilo 3.500.000 obveznic po 51,13 evra, v skupnem znesku 178.955.000 evrov.

⁴⁸ Soglasje Ministrstva za finance z dne 6. 7. 2007.

⁴⁹ Sklep Vlade RS, št. 47000-4/2007/5 z dne 23. 8. 2007; Uradni list RS, št. 80/07. Za izdajo sedme izdaje obveznic SOS2E je UO SOD 5. 6. 2007 sprejel sklep, da predlaga skupščini SOD, naj sprejme sklep o sedmi izdaji obveznic SOD v skupnem nominalnem znesku 178.955.000 evrov.

⁵⁰ Hkrati z gradivom za sprejem sklepa Vlade RS o šesti izdaji obveznic je SOD Vladi RS v sprejem posredovala finančni načrt SOD za leto 2005, v katerem je navedeno, da SOD predvideva v letu 2005 izročitev 2.200.000 obveznic v vrednosti 112,5 milijona evrov.

⁵¹ Po izdaji sedme serije obveznic SOS2E je bilo skupno izdanih obveznic SOS2E 17.500.000 oziroma v vrednosti 894.775.000 evrov.

⁵² Ministrstvo za gospodarstvo je v mnenje resornega ministrstva glede zadolževanja navedlo (in dodalo v obrazložitev predloga sklepa, ki ga je že predhodno pripravila SOD), da se je treba zavedati, da bo morala ustanoviteljica SOD (Republika Slovenija) najkasneje takrat, ko finančni viri SOD ne bodo zadoščali za poravnavanje vseh obveznosti, zagotoviti dodatne vire, za kar je podlaga tudi v odločbi Ustavnega sodišča RS z dne 14. 12. 1995.

Pojasnilo SOD

Usmeritve glede števila obveznic na prehodnem računu v KDD, pri katerem bi SOD pričela postopke za novo emisijo obveznic, ni. SOD prične postopke za novo emisijo obveznic SOS2E na podlagi podatkov o stanju obveznic na prehodnem računu v KDD oziroma ko se predvideva, da število obveznic, ki so na voljo za izročitev, ne bo zadoščalo več za dolgo. SOD poda predlog za novo emisijo na Ministrstvo za finance na podlagi ocen o dinamiki izročitev obveznic v prihodnosti, pri tem pa se vedno upošteva neka rezerva. Na SOD se pripravi predlog za UO SOD, ki sprejme sklep o pričetku postopka nove izdaje obveznic in pooblasti vodstvo SOD za izvedbo postopka, SOD pa pripravi tudi predlog sklepa Vlade RS in obrazložitev. Izračuni o predvidenih izročitvah in stanju števila obveznic gradivu niso predloženi, ker jih Vlada RS ni zahtevala. Če bi Ministrstvo za finance imelo kakršne koli pomisleke glede vrednosti izdaje obveznic, ne bi podalo soglasja SOD k šesti izdaji obveznic SOS2E. Ministrstvo za finance se v postopku sedme izdaje glede ustreznosti vrednosti izdaje ni opredeljevalo; okoliščine, ki so narekovala obe izdaji, so bile identične.

Na zaprosilo Ministrstva za finance pred izdajo soglasja k zadolžitvi za šesto izdajo obveznic SOD ni posredovala dodatnih podatkov o predvidenih bodočih izročitvah obveznic, ampak je pojasnila, da bo, če ne bi bila izdana nova serija obveznic, resno ogroženo izvajanje primarne zakonske naloge SOD in je mogoče pričakovati tožbe denacionalizacijskih upravičencev⁵³. Ocenjujemo, da SOD pri pridobivanju soglasja Ministrstva za finance k šesti izdaji obveznic SOS2E ni ravnala ustrezno, ker Ministrstvu za finance ni posredovala vseh zahtevanih podatkov, s tem pa Ministrstvu za finance ni omogočila presoje o ustreznosti vrednosti izdaje obveznic na podlagi popolnih in ustreznih podatkov.

V vlogi za pridobitev soglasja Ministrstva za finance k sedmi izdaji obveznic SOS2E⁵⁴ je SOD navedla, da namerava vse nove obveznosti, nastale z izročitvijo sedme izdaje, poravnati iz lastnega premoženja.

Na podlagi primerjave med podatki o številu razpoložljivih obveznic za izročanje na prehodnem računu v KDD (na dan 31. 12. 2004 in na dan 31. 12. 2006 – tabela 1, priloga 1) in podatki o načrtovanem številu izročitev obveznic SOS2E v letih 2005 in 2007 ter dejanskim številom izročeni obveznic (tabela 2, priloga 1) smo ugotovili, da sta bili šesta in sedma serija obveznic izdani v potrebni vrednosti in v skladu s 3. členom Uredbe o izdaji obveznic za denacionalizacijo⁵⁵. Če ne bi bili izdani, število razpoložljivih

⁵³ Ministrstvo za finance je za oblikovanje stališča o izdaji obveznic SOD 29. 3. 2005 in ponovno z elektronskim sporočilom z dne 6. 4. 2005 zaprosilo za dodatne podatke: preglednico trenutnih in predvidenih obveznosti SOD po posameznih obveznicah ter predvidenih virih za poplačilo obveznosti iz teh obveznic do njihove končne zapadlosti. SOD je v odgovoru z dne 6. 4. 2005 poudarila, da bi bilo, če Vlada RS ne bo v najkrajšem možnem času sprejela sklepa o šesti izdaji obveznic, resno ogroženo izvajanje primarne zakonske naloge SOD in je mogoče pričakovati tožbe denacionalizacijskih upravičencev. SOD je poudarila, da mesečni denarni prilivi oziroma odlivi ne bi smeli imeti pri odločanju o izdaji nobenega vpliva, izdaja obveznic SOS2E tudi nima vpliva na likvidnost SOD, saj z izdajo obveznic SOD ne prejme denarnih sredstev. SOD ne more natančno (mesečno) predvideti, kdaj in v kakšni vrednosti bodo postale posamezne odločbe pravnomočne, saj je le ena izmed strank v postopku, ki jih vodijo pristojni organi, prav tako pa je nemogoče po mesecih predvideti prilive od prodaj, saj se morata za sklenitev posla sporazumeti kupec in prodajalec.

⁵⁴ Z dne 18. 6. 2007.

⁵⁵ Uredba v 3. členu določa, da se obveznice izdajajo do predvidenega obsega obveznosti SOD, ki jih bo imela na podlagi odločb o denacionalizaciji in za poravnavanje obveznosti sklada na podlagi 125. člena stanovanjskega zakona. Uredba ne določa, katero dokumentacijo mora SOD predložiti Vladi RS oziroma na kakšen način dokazuje, kolikšen bo predviden obseg obveznosti SOD.

obveznic SOS2E za izročanje (na prehodnem računu v KDD) ne bi zadoščalo za izpolnjevanje obveznosti iz pravnomočnih odločb do 31. 12. 2007.

Obveznice SOS2E kotirajo na prostem trgu obveznic na Ljubljanski borzi, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: Ljubljanska borza). V skladu s 7. členom ZSOS SOD ne sme posredovati na borzi vrednostnih papirjev in odkupovati lastnih obveznic, razen če dobi za to posebno dovoljenje ministra, pristojnega za finance, in če ji to dovoljuje likvidnostni položaj. SOD je to dovoljenje pridobila dne 4. 4. 2006⁵⁶ na podlagi prošnje z dne 30. 1. 2006⁵⁷.

Pojasnilo Ministrstva za finance

Minister za finance je v skladu s 53. točko statuta SOD družbi SOD dne 4. 4. 2006 izdal dovoljenje, s katerim je družbi dovolil odkup obveznic SOS2E, če ji to dovoljuje likvidnostni položaj. Dovoljenje je bilo podano na podlagi pojasnila SOD, da bi bila donosnost alternativnih naložb (z izenačenim tveganjem kot je pri obveznici SOS2E) za 50 do 100 bazičnih točk nižja, ter da bo SOD odkupovala obveznice SOS2E, dokler bodo te relativno podcenjene glede na njeno donosnost, in sicer do tečaja 112,00.

Na podlagi dovoljenja Ministrstva za finance je SOD v aprilu 2006 prek bank oziroma borzno posredniških hiš pričela odkupovati obveznice SOS2E. Od aprila 2006 do konca leta 2007 je odkupila 322.442 obveznic SOS2E in je na dan 31. 12. 2007 razpolagala s 327.259 odkupljenimi lastnimi obveznicami SOS2E⁵⁸ oziroma z 2,3 odstotka vseh izdanih (izročenih) obveznic na ta dan. Lastne

⁵⁶ SOD je že v letu 2001 poslala prošnjo Ministrstvu za finance za dovoljenje za odkup obveznic SOD (kot enega od ukrepov za znižanje predvidenega primanjkljaja premoženja SOD, ki ga je podprl UO SOD v gradivu "Predlog strateških aktivnosti in ukrepov za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti SOD"), vendar po pojasnilu SOD odgovora niso prejeli. V letu 2004 je NaLO SOD obravnaval oceno učinkov, ki bi jih imel morebitni nakup lastnih obveznic (SOS2E) na denarne tokove SOD. Dne 3. 5. 2004 se je s to oceno seznanil in sprejel sklep, da se k izračunu interne stopnje donosa pripravi še ocena naložbe s primerjavo neto sedanjih vrednosti naložbe v SOS2E in naložbe v drug papir z nižjim donosom do dospelja in krajšo ročnostjo. Na seji dne 17. 5. 2004 je NaLO SOD sprejel sklep, da se predlog za nakup obveznic SOS2E dopolni in posreduje Ministrstvu za finance v odobritev, vendar o tem, da bi SOD Ministrstvu za finance predlog dejansko poslala, ni dokazil.

⁵⁷ SOD je v prošnji za pridobitev dovoljenja za odkup lastnih obveznic in v pojasnilih navedla naslednje razloge za odkupovanje lastnih obveznic: višja donosnost naložbe v SOS2E kot v druge dolžniške instrumente (odvisno od ročnosti naj bi bila donosnost v druge nizko tvegane instrumente največ do 3,80 odstotka, medtem ko naj bi bila donosnost obveznice SOS2E glede na gibanje borznega tečaja od 4,44 do 4,85 odstotka; donosnost alternativnih naložb z izenačenim tveganjem je manjša za 50 do 100 bazičnih točk; SOD bo obveznice SOS2E odkupovala, dokler bodo glede na donosnost relativno podcenjene – do tečaja 112,00), nizka tveganost naložbe (ker je to naložba v samo družbo SOD, nizko je tudi valutno tveganje), zmanjšanje dolga in na ta način primanjkljaja SOD (saj za odkupljene obveznice ni treba priskrbeti finančnih sredstev za vse bodoče kupone) ter potencialni vir za pridobitev sredstev, če bi obveznico prodali na borzi, saj je bila po statistiki Ljubljanske borze najprometnejša obveznica v letu 2006.

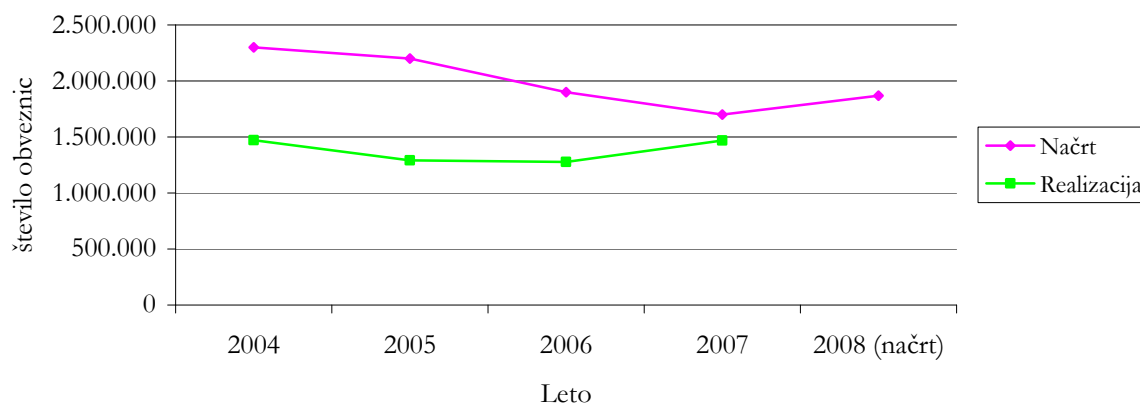
⁵⁸ SOD je na podlagi sklenjene sodne poravnave z Republiko Slovenijo v letu 2003 pridobila 4.817 obveznic SOS2E.

obveznice so bile v bilanci stanja na dan 31. 12. 2007 evidentirane kot zmanjšanje dolgoročnih finančnih obveznosti iz obveznic SOS2E (odbitna postavka) v znesku 13.534.397,90 evra⁵⁹.

2.1.1.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije

Primerjava števila načrtovanih in realiziranih izročitev obveznic SOS2E za obdobje od leta 2004 do 2007 in načrtovano število izročenih obveznic za leto 2008 je grafično prikazana na sliki 2 in v prilogi 1 (tabela 2).

Slika 2: Primerjava načrtovanega števila izročenih obveznic SOS2E in realizacija

Vir: poslovno-finančni načrti SOD za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008 in podatki SOD.

Iz primerjave je razvidno, da je bila realizacija načrtovanih izročitev obveznic SOS2E od leta 2004 do 2007 povprečno 69-odstotna, vendar pa je bila razlika med načrtovanim in dejanskim izročanjem obveznic SOS2E vsako leto nižja⁶⁰ in je izročitev obveznic SOS2E v letu 2007 dosegla že 86 odstotkov načrtovanega obsega. SOD je na podlagi podatkov iz podatkovne baze denacionalizacijskih spisov vsako leto z večjo natančnostjo načrtovala bodoče obveznosti in na tej podlagi izboljševala svoje napovedi za izročitve obveznic SOS2E.

⁵⁹ Na podlagi določb mednarodnih računovodskih standardov MRS 39 AG 58, ki določajo: "Če izdajatelj dolgovnega instrumenta ponovno odkupi ta instrument, dolg ugasne celo, če je izdajatelj ustvarjalec trga za ta instrument ali ga namerava ponovno prodati v kratkem roku," je SOD v letu 2007 odkupljene lastne obveznice evidentirala po teoretični vrednosti kot zmanjšanje dolgoročnih obveznosti iz izdanih obveznic SOS2E, premije in stroške provizij pri nakupu pa izkazovala kot dolgoročne (aktivne) časovne razmejitve, ki jih v poslovni izid prenaša postopoma kot zmanjšanje obračunanih odhodkov iz obresti (obresti lastnih obveznic se evidentirajo kot odbitna postavka na kontu odhodkov iz obresti). Hkrati je SOD te obveznice prikazovala kot naložbo v obveznice v naložbenem portfelju po tržni vrednosti (glede na tečaj obveznice na Ljubljanski borzi), donosnost nakupa teh delnic pa je bila vključena v donosnost celotnega naložbenega portfelja (več v točki 2.4.4). Ne glede na to v bilanci stanja te obveznice niso dvakrat zajete, ker je naložbeni portfelj v računovodskih izkazih evidentiran glede na vrsto naložbe med dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami.

⁶⁰ Število predvidenih izročitev obveznic SOS2E je bilo v letu 2005 realizirano 59-odstotno, v letu 2006 je bilo izročanje obveznic glede na načrtovano število izročitev 67-odstotno in v letu 2007 realizirano 86-odstotno.

2.1.1.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah

SOD je v letu 2003 izvedla anketo na upravnih enotah, tako da je upravnim enotam poslala anketne popisne liste, v katere naj bi upravne enote vpisovale podatke o prejetih še nerešenih zahtevkih za denacionalizacijo ter podatke o najvišjih možnih vrednostih odškodnin, ki jih bo morala izplačati SOD v obliki obveznic SOS2E. Na tej podlagi so upravne enote posredovale podatke o obveznostih, ki jih SOD lahko še pričakuje v 1.539 denacionalizacijskih zadevah⁶¹. S pridobljenimi podatki v anketi upravnih enot je SOD dopolnila svojo podatkovno bazo denacionalizacijskih zadev (program "odredb"⁶²), kar je omogočilo spremljanje vsakega posameznega zahtevka glede na fazo postopka, v kateri se nahaja, aktivno udeležbo v postopku denacionalizacije, kjer je bila SOD stranka v postopku, ter načrtovanje bodočih obveznosti glede na povprečno vrednost odškodnine po zahtevku.

Pojasnilo SOD

Na poslano anketo je SOD dobila najavljenih 1539 zahtevkov. Anketa ni bila neposredno uporabna, vendar je bila pokazatelj okvirnega obsega bodočih obveznosti SOD, saj vrednosti zahtevkov⁶³ v informacijskem sistemu SOD predstavljajo zgornji okvir za vrednost vseh zahtevkov skupaj. Če je bil zahtevek dejansko vložen, je bil "izločen" iz evidence "anket" in prenesen v informacijski sistem SOD kot prispeli zahtevek, mogoče pa je tudi, da je bil vložen zahtevek, ki ni bil najavljen v anketi. V letih 2004 do 2007 SOD ni izvajala več tovrstnih anket, izvedena pa so bila nekatera poizvedovanja pri upravnih enotah o bodočih obveznostih v obliki sestankov. SOD je tudi sproti evidentirala prispele podatke o zahtevkih. Denacionalizacijski spisi so na SOD evidentirani v dveh vrstah računalniških evidenc: v evidenci vseh posameznih denacionalizacijskih spisov, kjer je za vsak spis evidentirana vsaka vloga oziroma prispeli dokument in je na njeni podlagi mogoče pripraviti neke vrste "popis" spisa, ter v evidenci spisov po vrednostih, ki je bila vzpostavljena v januarju leta 2007, in je na tej podlagi mogoče spremljati vse spise po začetni, zahtevani vrednosti (ki je najvišja možna vrednost) in po vrednostih, ki se nahajajo v vsaki posamezni fazi denacionalizacijskega postopka. Podlaga za vnos podatkov v računalniško evidenco so pisni dokumenti, ki jih na SOD pošiljajo organi, ki vodijo denacionalizacijske zadeve (sodišča, upravne enote, ministrstva itn.). Vrednosti iz tega programa so podlaga za načrtovanje bodočih obveznosti iz denacionalizacije. Oddelek za denacionalizacijo enkrat letno izdela oceno bodočih obveznosti na podlagi aktualnih zahtevkov, usklajevanja z večjimi upravnimi enotami in sodišči ter poročil Ministrstva za pravosodje o izvajanju denacionalizacije.

⁶¹ Ob obravnavi finančnega načrta SOD za leto 2005 na seji UO SOD dne 15. 2. 2005 je bilo poudarjeno, da akcija zbiranja podatkov v zvezi z denacionalizacijskimi zahtevki, v katero so bile vključene upravne enote, ni dala pričakovanih rezultatov, saj se mora SOD pri ocenjevanju bodočih obveznosti še vedno opirati predvsem na svoje evidence.

⁶² Z vzpostavitvijo tega računalniškega programa je SOD pričela v letu 2003. Računalniška evidenca denacionalizacijskih spisov vsebuje za vsak zahtevek podatke o zahtevani vrednosti in vrednosti po izdanih odločbah, ter ocene pričakovanih zahtevkov od organov (sodišč), ki podatkov niso poslali (približne napovedi o zadevah, ki bodo šele prispele), s pomočjo statističnih podatkov SOD o povprečni vrednosti zahtevka.

⁶³ Če niso vrednostno opredeljeni, se uporablja tudi približna ocena vrednosti premoženja v denacionalizaciji ali vrednost po povprečni vrednosti zahtevka.

SOD na dan 31. 12. 2004⁶⁴ v zunajbilančni evidenci ni imela evidentiranih bodočih (potencialnih) obveznosti iz denacionalizacije. SOD je pričela z izkazovanjem zunajbilančnih obveznosti iz denacionalizacije na dan 30. 6. 2005⁶⁵ in pri tem upoštevala povprečno vrednost pravnomočnega zahtevka v podatkovni bazi SOD (in ne dejanski vrednosti vloženi zahtevkov)⁶⁶. Na dan 31. 12. 2005 je SOD zunajbilančne obveznosti iz denacionalizacije izračunala tako, da je potencialne obveznosti za izročitev obveznic, ugotovljene na dan 30. 6. 2005, znižala za vrednost prejetih odločb v drugi polovici leta 2005⁶⁷ ter preračunala obresti na število že izročenih in še ne izročenih obveznic.

Pojasnilo SOD

Načrtovanje izbjaja tako iz podatkov o vrednostih v spisih, ki so že na SOD, in iz zgolj približne napovedi o zadevah, ki bodo šele prispele, ki pa niso nikoli zanesljive, saj se pogosto šele med postopkom izkaže, da v denacionalizacijskem postopku pride v poštev odškodnina v obveznicah. Načrtovanje bodočih obveznosti za leto 2007 je v primerjavi s prejšnjimi načrtovanji temeljilo na vzpostavljeni evidenci vrednosti po posameznih denacionalizacijskih zadevah in je zato izvedeno na podlagi bolj natančnih podatkov kot v preteklih letih. Pri načrtovanju za leto 2006 je bil tak način le delno upoštevan, v prejšnjih letih pa je načrtovanje izbjajalo iz števila pričakovanih zahtevkov in povprečne vrednosti zahtevka. Iz izpisa vseh pravnomočnih odločb je razvidno, da je povprečna vrednost pravnomočnih odločb znašala 68 odstotkov vrednosti vloženi zahtevkov, kar je pomemben podatek pri načrtovanju, saj je to razmerje približno konstantno. Po novi metodologiji se ta princip upošteva le tam, kjer podatkov o vrednosti ni. Analize o tem, v kolikšni meri je bil načrt oziroma ocena bodočih obveznosti iz denacionalizacije realiziran, se za nazaj ne izvajajo. Ugotavljanje povprečnih vrednosti zahtevka na podlagi realiziranih primerov ni popolno zagotovilo, da bodo novi zahtevki v povprečno enaki vrednosti, saj se rešujejo vedno bolj zapleteni primeri. Prav tako SOD nima podlag, da bi ocenila, koliko primerov bo rešenih med letom.

⁶⁴ Več v točki 2.3.3.a.

⁶⁵ Na podlagi priporočil revizijske družbe KPMG iz predrevizije računovodskih izkazov za leto 2005. Iz poročila o izvedeni predreviziji je razvidno mnenje, da bi bilo treba v računovodskih izkazih (v zunajbilančni evidenci) razkriti tudi ocenjene obveznosti do upravičencev po ZDen, ki bodo nastale do zaključka poravnave odškodnin. KPMG je navedla, da je ocena bodočih obveznosti SOD za izročanje obveznic pripravljena na podlagi podatkov pravne službe SOD, da še nima prejetih pravnomočnih 5.640 odločb, in sicer, da bo treba do konca izvajanja denacionalizacije izročiti še 8.003.465 obveznic SOS2E. Ob predpostavki, da bodo vsi postopki, v katerih so ti zahtevki vloženi, dejansko zaključeni s pravnomočnimi odločbami, je družba KPMG ocenila razpon potencialnih obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev od 98.212.121 tisoč tolarjev (na podlagi podatkov o povprečni oziroma pričakovani vrednosti pravnomočnega denacionalizacijskega zahtevka v bazi podatkov SOD v vrednosti 14.467 tisoč tolarjev) do 146.720.831 tisoč tolarjev (na podlagi dejanske zahtevane vrednosti vseh denacionalizacijskih zahtevkov) ter predlagala SOD, naj sama presodi, katera od obveznosti v razponu predstavlja podlago za pravilno izkazovanje potencialnih obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev v zunajbilančni evidenci.

⁶⁶ Priloga k temeljnici za knjiženje je bil del pisma poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov SOD za leto 2005. Ocena je temeljila na računalniškem izpisu iz programa za denacionalizacijo, iz katerega je mogoče ugotoviti, da je nerešenih (že prispelih na SOD) zahtevkov za leto 2005 še 5640, za bodoče zahtevke pa je bila vrednost povzeta iz izvedenih anket pri upravnih enotah.

⁶⁷ Izročene obveznice je po izročitvi pričela evidentirati bilančno.

Oceni bodočih obveznosti iz denacionalizacije na dan 30. 9. 2006⁶⁸ in na dan 19. 10. 2007⁶⁹ sta bili pripravljene na podlagi podatkov iz računalniške evidence za vsak posamezen denacionalizacijski spis, deloma pa iz ocene pričakovanih zahtevkov iz upravnih enot in ocene še pričakovanih zahtevkov od sodišč in ministrstev. Vrednosti potencialnih obveznosti iz denacionalizacije, evidentirane v zunajbilančni evidenci SOD na navedene datume, so prikazane v tabeli 1.

Tabela 1: Potencialne obveznosti iz denacionalizacije v zunajbilančni evidenci SOD

Potencialne obveznosti iz denacionalizacije na dan	Vrednost v tisoč tolarjih
30. 6. 2005	242.802.684 ⁷⁰
31. 12. 2005	219.050.955 ⁷¹
31. 12. 2006	222.195.218
31. 12. 2007	194.958.318 ⁷²

Vir: temeljnice za evidentiranje zunajbilančnih obveznosti iz denacionalizacije s prilogami.

⁶⁸ Ocena obveznosti iz denacionalizacije po stanju na dan 30. 9. 2006 je bila uporabljena pri pripravi poslovnega načrta SOD za leto 2007 in pri knjiženju zunajbilančnih obveznosti SOD za še ne izročene obveznice ter obresti za izročene in še ne izročene obveznice na dan 31. 12. 2006. Načrtovano je bilo, da se glede na pričakovano vrednost rešenega zahtevka (pričakovano število zahtevkov x povprečna vrednost zahtevka) in glede na stanje obveznic 30. 9. 2006 v obdobju od leta 2006 do 2008 izroči še 7.526.484 obveznic SOS2E. Iz zapisnika sestanka o bodočih obveznostih iz denacionalizacije z dne 5. 10. 2006 in zapisnika seje UO s 15. 2. 2006 je razvidno, da sta bili za ocenjevanje bodočih obveznosti izvedeni anketi dveh največjih upravnih enot.

⁶⁹ Ocena bodočih obveznosti iz denacionalizacije na dan 19. 10. 2007 je bila uporabljena pri pripravi poslovnega načrta SOD za leto 2008, knjiženju zunajbilančnih obveznosti iz SOS2E na dan 31. 12. 2007 in pri pripravi projekcije dolgoročnih denarnih tokov 2007–2016. SOD je v letnem načrtu za leto 2008 navedla, da podatki o pričakovanih zahtevkih, pridobljeni iz upravnih enot, temeljijo na oceni in na razpoložljivih podatkih iz poročila Ministrstva za pravosodje (iz junija 2007). Pričakovana odškodnina je bila izračunana na podlagi dejanske vrednosti zahtevkov v računalniški evidenci SOD za zahtevke, ki jih SOD lahko pričakuje od sodišč, Ministrstva za kulturo in drugih ministrstev, ki vodijo postopke na prvi stopnji, je izračunana na podlagi ocene o številu zahtevkov ter ob upoštevanju povprečnih pravnomočno določenih odškodnin v teh tipih odločb. Na podlagi teh podatkov je SOD ocenila, da bo treba od leta 2008 do leta 2012 skupaj izročiti še 6.409.133 obveznic SOS2E.

⁷⁰ Od tega 53.518.231 tisoč tolarjev za obresti in glavnico po že izdanih obveznicah, 98.212.121 tisoč tolarjev potencialnih obveznosti za glavnico iz nezaključenih postopkov, 91.072.332 tisoč tolarjev za obresti iz še nezaključenih postopkov.

⁷¹ Pri vseh vknjižbah zunajbilančnih obveznosti za izročitev obveznic in obresti je bila predhodno vknjižena obveznost stornirana in na novo vknjižen znesek celotne potencialne obveznosti.

⁷² Znesek 813.546.643 evrov, kolikor je bilo na dan 31. 12. 2007 knjiženo zunajbilančnih obveznosti iz denacionalizacije, je preračunan v tolarje po centralnem paritetnem tečaju 1 evro je 239,64 tolarja.

Iz primerjave podatkov, ki jih je SOD uporabila kot podlago pri pripravi ocen bodočih obveznosti na zadnji dan posameznega leta in pri evidentiranju zunajbilančnih obveznosti iz SOS2E, smo ugotovili, da se je metodologija dopolnjevala, ker je bilo:

- načrtovanje bodočih obveznosti na dan 31. 12. 2005 izvedeno na podlagi povprečne vrednosti zahtevka in števila pričakovanih zahtevkov, ne pa dejanske vrednosti posameznih zahtevkov vseh denacionalizacijskih spisov;
- konec leta 2006 in leta 2007 načrtovanje bodočih obveznosti v veliki meri izvedeno na podlagi vzpostavljene evidence dejanskih vrednosti posameznih denacionalizacijskih spisov⁷³; ocenjujemo, da je bilo v letu 2007 načrtovanje bodočih obveznosti izvedeno bolj natančno kot v letu 2006, saj je bila v večji meri upoštevana dejanska vrednost zahtevkov za denacionalizacijo in le deloma izvedena ocena bodočih obveznosti na podlagi povprečne vrednosti zahtevka;
- na dan 31. 12. 2007 v načrtovano število bodočih izročitev obveznic SOS2E vključeno tudi število potrebnih izročitev na podlagi določil SZ in SZ-1 (94.600 izročitev obveznic SOS2E in 7.630.000 evrov gotovinskih izplačil), medtem ko pri izračunu obveznosti na dan 31. 12. 2005 in na dan 31. 12. 2006 ni bilo razvidno, da bi bile te obveznosti vključene, zato ti podatki med seboj niso primerljivi; ocenili smo, da so bile zunajbilančne obveznosti iz denacionalizacije na dan 31. 12. 2007 zato višje za 16.965.128 evrov.

Ocenjujemo, da je SOD pri ocenjevanju bodočih obveznosti za izročanje obveznic SOS2E v letu 2007 bolj kot prejšnja leta upoštevala dejansko vrednost zahtevkov upravičencev za odškodnino iz denacionalizacije, zato je bil ta izračun glede na leto 2006 bolj natančen in s tem natančnejša tudi napoved izročanja obveznic.

2.1.2 Obveznosti iz odškodnin zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja

Na podlagi določil ZIOOZP izvaja SOD naloge izvrševanja pravnomočnih odločb o razveljavitvi kazni zaplembe premoženja in pravnomočnih odločb o določitvi višine odškodnine za zaplenjeno premoženje, kar obsega vročanje in izplačevanje obveznic RS21 ter obračunavanje obresti upravičencem na podlagi pravnomočnih odločb. SOD na višino odškodnine, ki je določena posameznemu upravičencu, ne more vplivati, ker ni stranka v postopkih določitve višine odškodnine⁷⁴. Naloge po ZIOOZP izvaja SOD v imenu in za račun Republike Slovenije⁷⁵.

Pojasnilo SOD

Za izvajanje postopkov izplačila odškodnin zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja je na SOD vzpostavljena posebna računalniška evidenca, v katero se vsi podatki vnašajo ročno na podlagi dokumentacije, ki jo SOD prejme od upravičenca (sklepi sodišča in zahtevki za izplačilo), nato pa računalniški program sam izračuna znesek odškodnine glede na vnesene podatke.

⁷³ Konec leta 2006 je 61 odstotkov ocenjene vrednosti zahtevkov za denacionalizacijo izhajalo iz računalniškega programa za denacionalizacijo (iz odredb oziroma dejanskih vrednosti zahtevkov), konec leta 2007 pa je na programu odredb temeljilo 74 odstotkov skupne ocene bodočih obveznosti. Pri tem je bilo upoštevano razmerje, da pravnomočne odločbe predstavljajo 68 odstotkov zahtevane vrednosti. Preostali del ocenjene vrednosti pričakovanih zahtevkov za denacionalizacijo je bil v teh dveh letih ocenjen oziroma izračunan s pomočjo povprečne vrednosti zahtevkov in ni bil ocenjen na podlagi dejanske vrednosti zahtevkov.

⁷⁴ Republiko Slovenijo v postopkih zastopa Državno pravobranilstvo Republike Slovenije.

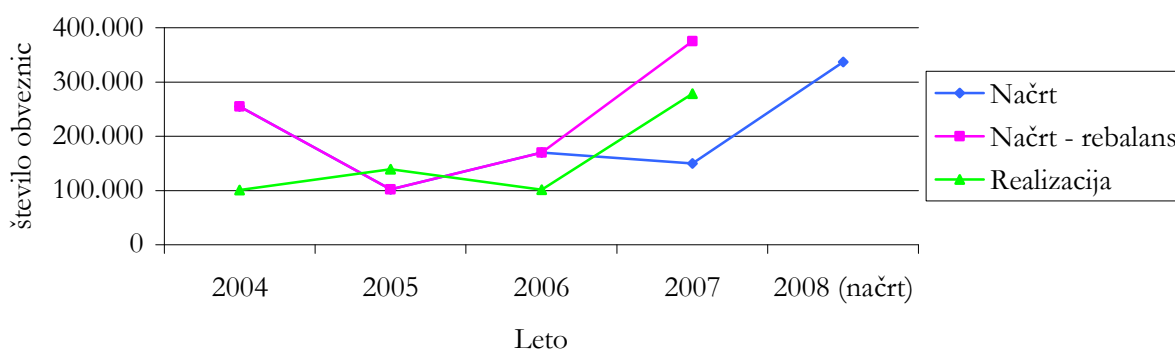
⁷⁵ Podrobneje v točki 2.2.1.

Republika Slovenija je 1. 2. 2001 izdala obveznice z oznako RS21 v skupnem nominalnem znesku 20.000.000 tisoč tolarjev⁷⁶. Obveznice RS 21 so izplačljive v petnajstih letnih obrokih, pri tem je prvi obrok zapadel v izplačilo 1. 3. 2001, zadnji pa zapade v izplačilo 1. 3. 2015. Do konca leta 2007 je bilo skupaj izročenih 1.140.078 obveznic RS21, na dan 31. 12. 2007 je bilo na voljo za izročitev še 859.922 obveznic RS21, vpisanih na račun izdajatelja Republike Slovenije pri KDD. Zneske izplačil obveznosti po ZIOOZP za obdobje od leta 2004 do leta 2007 prikazujemo v prilogi 2, število izročenih obveznic RS21 upravičencem v istem obdobju je prikazano v prilogi 1 (tabela 1).

2.1.2.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije

Primerjava med načrtovanim in dejanskim številom izročenih obveznic RS21 je predstavljena na sliki 3 in v prilogi 1 (tabela 2).

Slika 3: Načrtovano število izročitev obveznic in realizacija izročenih obveznic RS 21

Vir: poslovno-financijski načrti SOD za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008, rebalans izročanja obveznic za leto 2007 ter podatki SOD.

Iz primerjave med načrtovanim in dejanskim številom izročanja obveznic RS21 je razvidna povprečna realizacija načrtovanega števila izročenih obveznic v višini 105,4 odstotka. Ob upoštevanju rebalansa izročanja obveznic v letu 2007 je bila realizacija dosežena v višini 77,5 odstotka. Iz primerjave letnih odmikov realizacije od načrta je razvidno, da je bilo povprečno letno odstopanje dejanskega od načrtovanega števila izročitev 55,4 odstotka, oziroma ob upoštevanju rebalansa v višini 40,5 odstotka.

⁷⁶ Sredstva za poravnavanje obveznosti se zagotavljajo iz sredstev, s katerimi upravlja SOD. Če ta sredstva ne zadoščajo, je Republika Slovenija na podlagi 5. člena ZIOOZP dolžna zagotoviti dodatna sredstva za pokrivanje obveznosti. Serijo obveznic sestavlja 2.000.000 obveznic z nominalnim zneskom 10.000 tolarjev.

2.1.2.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah

2.1.2.2.a V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je SOD trikrat zaprosila Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (v nadaljevanju: Državno pravobranilstvo RS) za posredovanje podatkov o bodočih obveznostih po ZIOOZP:

- novembra leta 2004; Državno pravobranilstvo RS je 24. 12. 2004 odgovorilo, da podatkov o približnem obsegu premoženja, ki ga je treba vrniti v obliki izročeni obveznic, ne more dati in je v reševanju 165 zahtevkov za vrnitev zaplenjenega premoženja;
- aprila leta 2007⁷⁷; Državno pravobranilstvo RS je 23. 4. 2007 odgovorilo, da je v reševanju 113 zadev, v teh postopkih je nerešenih 211 zahtevkov⁷⁸, ki so ovrednoteni na 48.823.885 evrov;
- oktobra leta 2007⁷⁹; Državno pravobranilstvo RS je 6. 11. 2007 odgovorilo, da je v letu 2007 na novo prejelo pet zahtevkov za vrnitev premoženja in je odločilo o 19 zahtevkih, nerešeno je ostalo 107 zahtevkov.

Iz odgovorov Državnega pravobranilstva RS je razvidno, da podatki o številu zadev v reševanju oziroma nerešenih zahtevkih niso zanesljivi, ker stranke ne postavljajo določenih zahtevkov, ampak se obseg zaplenjenega premoženja ugotovi med postopkom. Vrednost⁸⁰ se začne ugotavljati šele, če vrnitev v naravi ni mogoča in je vrednost premoženja za vračilo mogoče zanesljivo ugotoviti šele pred izdajo odločbe. Državno pravobranilstvo RS je v odgovoru navedlo, da namerava SOD obvestiti o vsaki predvideni obveznosti v obliki obveznic ob prejemu ocene sodnega izvedenca o vrednosti premoženja (ki se vrača v obliki obveznic), o izdani odločbi sodišča o plačilu odškodnine v obliki obveznic ter o pravnomočnosti le-te.

Pojasnilo SOD

Iz odgovora Državnega pravobranilstva RS z dne 18. 11. 2004 je mogoče ugotoviti, da ne morejo podati ocene o višini odškodnin po ZIOOZP. Ker se postopki od uveljavitve ZIOOZP vodijo enako, pridobivanje takih podatkov od Državnega pravobranilstva RS v letih 2005 in 2006 ne bi bistveno vplivalo na ocenjevanje bodočih obveznosti. Obveznice RS21 se glasijo na ime Republike Slovenije, kar pomeni, da bi morala Republika Slovenija sama s skrbnostjo dobrega gospodarja sporočiti SOD število in vrednost zahtevkov po ZIOOZP.

Ugotavljamo, da SOD v letih 2005 in 2006 ni z zadostno skrbnostjo pridobivala podatkov o bodočih obveznostih iz ZIOOZP, saj v letih 2005 in 2006 ni poskušala od Državnega pravobranilstva RS (kot edinega možnega vira podatkov) pridobiti podatkov o vloženi zahtevkih oziroma številu in vrednosti nerešenih zadev po ZIOOZP.

⁷⁷ Ob poizvedovanju na Državnem pravobranilstvu RS je SOD pripravljala rebalans načrta izročanja obveznic za leto 2007 (več v točki 2.1.2.2.d).

⁷⁸ Ena zadeva lahko vključuje več zahtevkov.

⁷⁹ SOD je podatke potrebovala pri pripravi poslovno-finančnega načrta za leto 2008.

⁸⁰ Izdela se sodna ocena vrednosti.

2.1.2.2.b SOD na dan 31. 12. 2004⁸¹ v zunajbilančni evidenci ni imela evidentiranih bodočih (potencialnih) obveznosti iz ZIOOZP. SOD je pričela z zunajbilančnim evidentiranjem potencialnih obveznosti po ZIOOZP na dan 30. 6. 2005⁸² in iz načrtovanih izročitev RS21 evidentirala 10.568.784 tisoč tolarjev⁸³ obveznosti. SOD ni predložila dokazil o načinu izračuna obveznosti oziroma podlagah, na podlagi katerih je bilo ocenjeno število obveznic RS21, ki jih bo morala še izročiti.

Pojasnilo SOD

Razmerje med obveznostmi za izplačilo odškodnin za zaplenjeno premoženje (obveznico RS21) in obveznostmi iz denacionalizacije nima podlag v predpisih, temveč je revizijska družba oceno, ki jo je vključila v Pismo poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov za leto 2005, izdelala na podlagi podatkov o dejanskih izročitvah obveznic RS21 in SOS2E v preteklih letih. Verjetno je revizijska družba kot celoto upoštevala vrednost vsega odzetelega premoženja (kot vsebinska celota) in je bilo od tega izračunano to razmerje. Za povezavo med tema dvema vrstama obveznosti ni nobene zakonske podlage, obstaja le vsebinska povezava.

Navedena korelacija med tema dvema vrstama obveznosti SOD je bila omenjena tudi na seji Nalo SOD 8. 1. 2007, vendar ni bila podrobneje pojasnjena. Na podlagi tega ugotavljamo, da za oceno bodočih obveznosti in za evidentiranje zunajbilančnih obveznosti po ZIOOZP na dan 30. 6. 2005 SOD ni upoštevala ustreznih podlag.

2.1.2.2.c Potencialne obveznosti za bodoče izročitve obveznic RS21 na dan 31. 12. 2005 je SOD za namen zunajbilančnega evidentiranja obveznosti po ZIOOZP⁸⁴ izračunala kot razliko med podatkom o ocenjenem številu bodočih izročitev obveznic RS21 na dan 30. 6. 2005 in številom dejansko izročenih obveznic RS21 v drugi polovici leta 2005⁸⁵. Tudi potencialne obveznosti iz še ne izročenih obveznic RS21 na dan 31. 12. 2006 je SOD izračunala tako, da je od ocenjenega števila obveznic na dan 30. 6. 2005 odštela število izročenih obveznic v drugi polovici leta 2005 in v letu 2006. SOD pri zunajbilančnem evidentiranju potencialnih obveznosti v letih 2005 in 2006 ni upoštevala novoocenjenih podatkov o bodočih izročitvah obveznic RS21, ki jih je uporabila na primer pri pripravi dolgoročnih projekcij denarnih tokov SOD⁸⁶, razlogi za to pa niso bili pojasnjeni.

⁸¹ Več v točki 2.3.3.a.

⁸² Na podlagi priporočil revizijske družbe KPMG v Pismu poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov SOD za leto 2005. V pismu poslovodstvu je revizijska družba navedla, da ocena potencialnih obveznosti temelji na razmerju med obveznostmi po pravnomočnih odločbah po ZIOOZP od leta 2002 do leta 2005 in obveznostmi po pravnomočnih odločbah za izplačilo obveznosti denacionalizacijskim upravičencem, na podlagi česar obveznosti po RS21 znašajo 8 odstotkov vrednosti obveznosti po denacionalizacijskih upravičenjih, ter glede na to ocenila, da je treba izdati še 825.364 obveznic v vrednosti 8.253.638 tisoč tolarjev.

⁸³ Glavnica v vrednosti 8.253.638 tisoč tolarjev, obresti pa v vrednosti 2.315.164 tisoč tolarjev. Priloga k temeljnici za knjiženje je bil del pisma poslovodstvu, kjer revizijska družba navaja obvezne popravke in njihov vpliv na računovodske izkaze.

⁸⁴ Obveznosti za glavnico in obresti ter obresti za že izročene obveznice.

⁸⁵ Število obveznic RS21, izročenih v drugi polovici leta 2005, 48.699 obveznic RS21, je razvidno iz priloge k temeljnici za knjiženje zunajbilančnih obveznosti po ZIOOZP, pa tudi iz gradiva za Nalo SOD z dne 17. 1. 2006.

⁸⁶ Več o projekcijah v točki 2.3.2.

Primerjava med ocenjenim številom obveznic RS21, ki jih bo morala SOD še izročiti in je vključena v projekcije dolgoročnega denarnega toka do leta 2016, s podatki o zunajbilančnem evidentiranju obveznosti ter knjiženim zneskom zunajbilančnih obveznosti po ZIOOZP je prikazana v tabeli 2.

Tabela 2: Ocenjeno število bodočih izročitev obveznic RS21 pri zunajbilančnem evidentiranju in v projekcijah dolgoročnega denarnega toka SOD

Projekcija dolgoročnega denarnega toka		Zunajbilančno evidentiranje		
Obdobje projekcije	Predvideno število izročitev do konca izročanja ⁸⁷	Na dan	Predvideno število izročitev do konca izročanja	Zunajbilančne obveznosti po ZIOOZP v tisoč tolarjih
2006–2016	825.000	31. 12. 2005	776.665	12.178.849
2007–2016	440.000	31. 12. 2006	675.599	10.618.663

Vir: projekcije dolgoročnih denarnih tokov na SOD in priloge k temeljnicam za zunajbilančno evidentiranje.

Iz primerjave je razvidno, da je bilo konec leta 2005 pri knjiženju zunajbilančnih obveznosti upoštevano za 6 odstotkov manj bodočih izročitev obveznic RS21 kot pri dolgoročni projekciji denarnega toka, konec leta 2006 pa je število bodočih izročitev, upoštevanih pri zunajbilančnem evidentiranju, za 53,5 odstotka presegllo število izročitev obveznic RS21, upoštevanih pri dolgoročni projekciji denarnega toka. Glede na ta odstopanja in glede na to, da je konec leta 2005 in 2006 število obveznic RS21, ki jih bo SOD še morala izročiti, SOD izračunala le kot razliko med prejšnjo oceno in dejanskim izročanjem obveznic in ni upoštevala drugih podatkov o bodočih obveznostih (na primer podatkov Državnega pravobranilstva RS; več v točki 2.1.2.2.a), ugotavljamo, da je bilo takšno ocenjevanje (zunajbilančnih) bodočih obveznosti po ZIOOZP na dan 31. 12. 2005 in na dan 31. 12. 2006 nezanesljivo.

2.1.2.2.d V maju 2007 je bil zaradi večjih izročitev obveznic RS21 (in RS39) v prvih štirih mesecih leta 2007 pripravljen rebalans izročanja obveznic za leto 2007⁸⁸. Na podlagi poizvedbe na Državnem pravobranilstvu RS⁸⁹ in dodatnih analiz v službi za izročanje obveznic je bila izdelana nova ocena bodočih obveznosti za izročitev obveznic RS21, in sicer je bil letni načrt izročitev obveznic RS21 za leto 2007 povečan za 150 odstotkov prvotno načrtovanih izročitev obveznic⁹⁰. Na dan 31. 12. 2007 je SOD pripravila novo oceno bodočih obveznosti, ki je bila vključena tudi v poslovno-finančni načrt SOD za leto 2008, v katerem so navedene naslednje predpostavke za oceno bodočih obveznosti:

⁸⁷ V dolgoročnih projekcijah denarnih tokov znesek odlivov po ZIOOZP zajema skupno vrednost odlivov iz že izročenih obveznic in obveznic, ki bodo šele izročene, zato je vrednostna primerjava primerna le glede na predvideno število izročitev obveznic do konca izročanja.

⁸⁸ Iz gradiva za UO SOD z dne 15. 6. 2007 je razvidno, da je zaradi ene izročitve obveznic RS21 v zelo visokem znesku v prvem trimesečju 2007 število izročenih obveznic RS21 od januarja 2007 do aprila 2007 skoraj doseglo število izročitev, ki je bila načrtovana v poslovno-finančnem načrtu za leto 2007.

⁸⁹ Dopis Državnega pravobranilstva RS z dne 23. 4. 2007.

⁹⁰ V poslovno-finančnem načrtu SOD za leto 2007 je bilo načrtovano, da se v letu 2007 izroči 150.000 obveznic RS21, v rebalansu izročitev obveznic pa je bilo načrtovano, da se izroči 375.000 obveznic RS21.

- število prejetih popolnih zahtevkov v izvršitev sklepov in število prejetih nepravomočnih sklepov v letu 2007,
- ocena Državnega pravobranilstva RS⁹¹ glede števila in vrednosti odprtih zadev v letu 2007 ter glede zaključenih zadev v letu 2008 in njihovi vrednosti,
- dinamika reševanja zadev pred pristojnimi organi v preteklih letih,
- povprečna višina odškodnin v letu 2007,
- analiza izdanih odločb glede na vrsto premoženja,
- prejete cinitve v posameznih zadevah tekom leta 2007 in
- dokumenti, dostopni javnosti (letna poročila Državnega pravobranilstva RS, publikacije).

Na tej podlagi je SOD podala oceno, da naj bi bile obveznosti iz ZIOOZP v letu 2008 nekoliko nižje kot v letu 2007 in da bo treba od leta 2008 do 2010 izročiti še 923.980 obveznic RS21, ter na tej podlagi izračunala znesek glavnice in obresti za še ne izročene obveznice ter obresti za izročene do 31. 12. 2007 v skupnem znesku 64.609.310 evrov⁹², kar je bilo evidentirano med zunajbilančnimi obveznostmi SOD na dan 31. 12. 2007.

SOD je na dan 31. 12. 2007 izračunala skupno število že izročenih obveznic RS21 in ocenjeno število bodočih izročitev obveznic RS21 (do konca obdobja izročanja obveznic)⁹³ v skupnem obsegu 2.064.058 obveznic RS21, kar presega 2.000.000 po zakonu izdanih obveznic RS21. ZIOOZP določa, da se obveznice lahko izdajo v eni ali več serijah, največ do 20.000.000 tisoč tolarjev, z Uredbo o izdaji obveznic za plačilo odškodnine zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja⁹⁴ pa so bile obveznice izdane v najvišjem dovoljenem znesku. SOD je pri izračunu bodočih obveznosti konec leta 2007⁹⁵ upoštevala predpostavko⁹⁶, da bo Republika Slovenija izdala novo serijo obveznic RS21 do konca leta 2010, za kar pa po veljavni zakonodaji ni pravne podlage.

2.1.2.2.e Obstoje tveganj, vezanih na predpostavke za oceno bodočih obveznosti glede odškodnin po ZIOOZP⁹⁷, zaradi katerih ni mogoče z gotovostjo podati relevantne ocene bodočih obveznosti, je v letnem načrtu SOD za leto 2008 navajala tudi SOD. Na podlagi razkritij v točkah 2.1.2.1, 2.1.2.2.a, 2.1.2.2.b in 2.1.2.2.c ocenjujemo, da SOD ni mogla učinkovito spremljati in načrtovati bodočih obveznosti iz odškodnin za vračanje zaplenjenega premoženja. Na tej podlagi in na podlagi ugotovitve v

⁹¹ Dopis Državnega pravobranilstva RS z dne 6. 11. 2007.

⁹² Preračunano po centralnem paritetnem tečaju 1 evro je 239,64 tolarja to znaša 15.482.975 tisoč tolarjev.

⁹³ Podatki so navedeni tudi v letnem načrtu za leto 2008, uporabljeni pa pri zunajbilančnem evidentiranju obveznosti na dan 31. 12. 2007.

⁹⁴ Uradni list RS, št. 84/99.

⁹⁵ Za izdelavo projekcije dolgoročnih denarnih tokov in za izračun bodočih obveznosti, evidentiranih v zunajbilančni evidenci.

⁹⁶ Na SOD so že v novembru leta 2007 ocenili, da bodo v letu 2010 izročene vse obveznice RS21 in bi po ocenah za leto 2010 lahko upoštevali dodatnih 87.000 izročitev obveznic, če bo Republika Slovenija izdala novo emisijo obveznic RS21. Predpostavka v poslovno-finančnem načrtu za leto 2008 ni vključena.

⁹⁷ Navedeno je bilo tudi, da v velikem številu zahtevki za vračanje zaplenjenega premoženja še niso ovrednoteni, odškodnina je pri zaplenjenem premoženju šele sekundarni zahtevek (primarno je vrnitev premoženja v naravi), vložitev zahtevkov upravičencev za izročitev obveznic pa časovno lahko precej odstopa od trenutka pravomočnosti izdanega akta.

točki 2.1.2.2.d ni mogoče ocenjevati uspešnosti doseganja tako načrtovanih vrednosti bodočih obveznosti po ZIOOZP, ki so bile vključene v poslovno-finančne načrte SOD.

2.1.3 Obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja

SOD v imenu in za račun Republike Slovenije vodi postopke izplačevanja odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja kot javno pooblastilo in opravlja administrativne ter tehnične posle po ZSPOZ. SOD pridobi podatke o izdanih odločbah o upravičenosti do odškodnine, o upravičencih in njihovih pravicah od pristojnih organov: upravnih enot, Komisije za izvajanje zakona o popravni krivic⁹⁸ (v nadaljevanju: Komisija za izvajanje ZPKri) in Ministrstva za obrambo. Na podlagi teh podatkov ter prejetega zahtevka upravičenca SOD izračuna vrednost odškodnine ter izda ustrezno odločbo, ki jo tudi izvrši⁹⁹.

V skladu s 13. členom ZSPOZ se odškodnina izplačuje v dveh delih: prvi del do 300 tisoč tolarjev¹⁰⁰ se izplača v gotovini¹⁰¹, drugi del se izplača v obveznicah RS39, če znesek odškodnine presega 300 tisoč tolarjev, najkasneje ob izplačilu prvega gotovinskega obroka. Skupna vrednost odškodnine na upravičenca nikoli ne more presežati 2.000 tisoč tolarjev oziroma 8.346 evrov.

Republika Slovenija je v letu 2002 izdala 30.000.000 imenskih obveznic z oznako RS39¹⁰² v skupnem nominalnem znesku 30.000.000 tisoč tolarjev. Obveznosti iz obveznic se izplačujejo enkrat letno, pri tem je prvi obrok izplačila zapadel 15. 9. 2004, zadnji obrok pa 15. 9. 2008¹⁰³. Skupno je bilo do konca leta 2007 izročeni 26.381.152 obveznic RS39. Na dan 31. 12. 2007 je bilo na voljo za izročitev še 3.618.848 obveznic RS39, knjiženih v KDD na računu izdajatelja Republika Slovenija. Število izročeni obveznic RS39 je prikazano v prilogi 1 (tabela 1), osnovni podatki o izplačilih obveznosti po ZSPOZ v letih 2004, 2005, 2006 in 2007 so prikazani v prilogi 2.

⁹⁸ Zakon o popravni krivic – uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS št. 70/05 (v nadaljevanju: ZPKri).

⁹⁹ Za izvrševanje obveznosti po ZSPOZ ima SOD poseben računalniški program za evidentiranje spisov, v katerega vnaša podatke o upravičencih in njihovih pravicah, v elektronski obliki prejete od Komisije za izvajanje ZPKri in od upravnih enot. Podatke pridobi SOD v elektronski obliki v skladu z Navodilom o načinu, obliki in rokih posredovanja podatkov o upravičencih do odškodnine na podlagi ZSPOZ (Uradni list RS, št. 70/01).

¹⁰⁰ 300 tisoč tolarjev oziroma 1.251,88 evra.

¹⁰¹ 150 tisoč tolarjev v tridesetih dneh po predložitvi pravnomočne odločbe, preostali znesek pa v dvanajstih mesecih po plačilu prvega obroka.

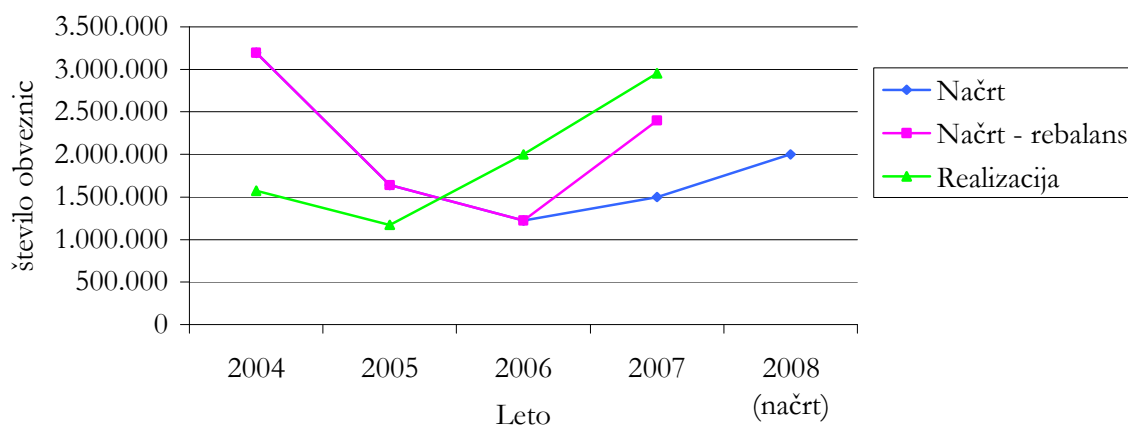
¹⁰² Po nominalni vrednosti 1.000 tolarjev. Število obveznic za izročitev prejemniku se določi tako, da se znesek odškodnine v obveznicah, določen v pravnomočni odločbi, deli z nominalnim zneskom ene obveznice in zaokroži na najbližje celo število.

¹⁰³ Izplačilo glavnice in obresti jamči Republika Slovenija. Sredstva za izplačilo teh obveznic se zagotavljajo s premoženjem SOD in finančnim in stvarnim premoženjem države, ki ga Vlada RS s posebno pogodbo prenese na SOD, za izplačilo glavnice in obresti pa jamči Republika Slovenija.

2.1.3.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti v preteklih letih odstopale od realizacije

Primerjava med načrtovanim številom izročitev obveznic RS39 in dejanskim številom izročenih obveznic je prikazana na sliki 4 in v prilogi 1 (tabela 2).

Slika 4: Načrtovano število izročenih obveznic RS39 in realizacija

Vir: poslovno-finančni načrti in letna poročila SOD za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008, rebalans izročanja obveznic za leto 2007, podatki SOD.

Iz primerjave je razvidno, da se je predvideno in realizirano število izročenih obveznic v letu 2005 glede na leto 2004 nekoliko zmanjšalo, od leta 2006 pa se načrtovano in realizirano število izročenih obveznic povečuje. S spremembami in dopolnitvami ZPKri oktobra leta 2007¹⁰⁴ je bil tudi ukinjen rok za vložitev zahteve¹⁰⁵ za priznanje statusa bivšega političnega zapornika oziroma svojca po vojni pobitih oseb, zato je mogoče ponovno vlagati zahtevke, kar je pri ocenjevanju bodočih obveznosti za izročitev obveznic tudi potrdila Komisija za izvajanje ZPKri. Iz podatkov o realizaciji načrtovanega števila izročitev obveznic RS39 tudi izhaja, da je bila povprečna realizacija načrtovanega števila izročitev 120-odstotna oziroma 101,5-odstotna ob upoštevanju rebalansa izročanja obveznic v letu 2007. Kljub temu ugotavljamo, da je bilo povprečno letno odstopanje dejanskega od načrtovanega števila izročenih obveznic 60 odstotkov oziroma ob upoštevanju rebalansa izročanja obveznic (v letu 2007) 41,5 odstotka.

¹⁰⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o popravi krivic (ZPKri-E, Uradni list RS, št. 92/07).

¹⁰⁵ Predhodno je bil v ZPKri določen rok za vložitev zahteve 31. 12. 2004.

2.1.3.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah

2.1.3.2.a Komisija za izvajanje ZPKri je v letu 2007, na podlagi zaprosil SOD, podala naslednja pojasnila glede ocene bodočih obveznosti:

- dne 25. 5. 2007¹⁰⁶ je poslala podatke o trenutno odprtih zadevah¹⁰⁷, vendar ni podala natančne ocene o številu upravičencev do odškodnine; ocenjeno je bilo, da naj bi bilo v letu 2007 približno enako ali nekoliko manjše število upravičencev kot v letu 2006, zato je menila, da naj bi bil skupni znesek odškodnin vseh upravičencev približno tak kot v letu 2006¹⁰⁸;
- dne 16. 11. 2007¹⁰⁹ je poslala nove podatke o trenutno vloženi zahtevah¹¹⁰ s pojasnilom, da je bil v arhivih Ministrstva za pravosodje odkrit seznam 5.475 političnih zapornikov, od katerih je nekaj političnim zapornikom že bila priznana pravica do odškodnine; ker je bil odpravljen prekluzivni rok za vlaganje zahtevkov (do 31. 12. 2007¹¹¹), bodo zahtevki verjetno prihajali še v prihodnje; komisija je še navedla, da bo ob morebitnem povišanju zneskov iz ZSPOZ to imelo posledice za SOD v letu 2008.

Pojasnilo SOD

Glede na to, da o upravičenosti do odškodnine po ZSPOZ odločajo drugi organi, SOD nima vpliva na obseg odškodnine. Komisija za izvajanje ZPKri odloča o pravici do odškodnine po ZSPOZ in šele v postopku odločanja se ugotovi status, torej upravičenost do odškodnine, ter določi njen obseg, npr. število mesecev pretrpljenega nasilja. SOD je v preteklih letih sodelovala z drugimi institucijami pri načrtovanju bodočih obveznosti za izročitev obveznic na neposreden način, bodisi v obliki sestankov ali prek drugih vrst medijev. Dne 16. 4. 2007¹¹² je bil glede ocene bodočih upravičencev po ZSPOZ opravljen sestanek na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, z drugimi institucijami se SOD v letu 2007 ni sestala, na vse pristojne institucije pa je poslala pisne predloge za podatke, ki jih potrebuje za oceno bodočih obveznosti. Na podlagi zaprosil je SOD od Komisije za izvajanje ZPKri v maju in v novembru 2007 ter v avgustu in oktobru leta 2008 prejela odgovore glede števila odprtih in zaključenih zadev, glede ocene vrednosti vseh še odprtih zadev pa je Komisija za izvajanje ZPKri zapisala, da take ocene ne more podati. Ker Komisija za izvajanje ZPKri deluje po enakem postopku od uveljavitve ZSPOZ, pridobivanje podatkov od Komisije za izvajanje ZPKri v letih 2005 in 2006 ne bi bistveno vplivalo na

¹⁰⁶ Podatki so bili potrebni pri pripravi rebalansa načrta izročanja obveznic za leto 2007 (več v točki 2.1.3.2.d).

¹⁰⁷ Komisija je posredovala informacijo, da je trenutno na sektorju za popravilo krivic odprtih približno 2000 zadev, zadeve upravičenih oseb pa še prihajajo. Komisija ni mogla podati ocene števila upravičencev do odškodnine (v večini zadev je več upravičencev), prav tako ne števila upravičencev do odškodnine v odprtih zadevah, in koliko jih bo še do konca leta 2007.

¹⁰⁸ Vrednost odškodnine je odvisna od vrste zahteve upravičenca, vendar pa lahko upravičenec prejme največ 2.000 tisoč tolarjev odškodnine. V letu 2006 je bilo izdanih 6.207 odločb o višini odškodnine, v skladu s katerimi so upravičenci prejeli 2.000.225 obveznic RS39 v nominalnem znesku 2.000.225 tisoč tolarjev.

¹⁰⁹ SOD je podatke potrebovala za namen načrtovanja bodočih obveznosti za leto 2008.

¹¹⁰ Komisija je posredovala podatke, da je bilo v letu 2007 do 23. 10. 2007 vloženi 2.141 zahtev upravičencev, v času delovanja komisije je bilo vloženi vseh zahtev 17.889, v obdobju od 1. 1. 2007 do 23. 10. 2007 je bilo obravnavanih in rešenih 2.919 zahtev. Na dan priprave odgovora je bilo še 1.268 nerešenih zahtevkov, zahteve pa še vedno prihajajo na Komisijo.

¹¹¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o popravilu krivic (ZPKri-E), s katerim je bil odpravljen rok za vložitev zahteve in zahteve za revizijo sodbe (31. 12. 2004), je bil objavljen 10. 10. 2007 in je začel veljati 11. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 92/07).

¹¹² Sestanek je bil sklican, da se oceni število oseb, ki so upravičenci po ZSPOZ. Število predvidenih upravičencev je 300 beguncev in 300 otrok; podatki so iz do tedaj zavrženih vlog. Navedeno je še, da se predvideva novela zakona in da obstajajo evidence o žrtvah vojnega nasilja.

ocenjevanje bodočih obveznosti po ZSPOZ. Obveznice RS39 se glasijo na ime Republike Slovenije, kar pomeni, da bi morala Republika Slovenija sama s skrbnostjo dobrega gospodarja sporočiti SOD število in vrednost zahtevkov po ZSPOZ.

Pojasnilo Komisije za izvajanje ZPKri

Komisija za izvajanje ZPKri je SOD odgovora poslala na podlagi dopisov SOD z dne 11. 5. 2007 in 25. 10. 2007, s katerima je ta zaprosila za oceno števila in vrednosti odprtih in zaključenih zadev v letih 2007 in 2008. SOD je tudi večkrat telefonsko zaprosila za podatke o stanju nerešenih zadev zaradi načrtovanja obveznosti SOD, odgovori o številu nerešenih zadev in predvidenem številu rešitev so bili podani telefonsko.

Ugotavljamo, da SOD v letih 2005 in 2006 ni z zadostno skrbnostjo pridobivala podatkov o bodočih obveznostih iz ZSPOZ, saj ni dokazil, da bi od Komisije za izvajanje ZPKri (kot pomembnega vira podatkov) poskušala pridobiti podatke, in ni dokazil o pridobivanju podatkov glede števila upravičencev in predvideni vrednosti odškodnin po ZSPOZ od drugih organov v letih od 2004 do 2007, razen enega sestanka, ki je bil 16. 4. 2007 na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

2.1.3.2.b SOD na dan 31. 12. 2004¹¹³ v zunajbilančni evidenci ni imela evidentiranih bodočih (potencialnih) obveznosti iz ZSPOZ. SOD je na dan 30. 6. 2005¹¹⁴ pričela z zunajbilančnim evidentiranjem bodočih obveznosti po ZSPOZ in evidentirala znesek 5.466.231 tisoč tolarjev¹¹⁵. Zunajbilančne potencialne obveznosti za gotovinska izplačila v znesku 1.841.075 tisoč tolarjev so bile na dan 31. 12. 2005 izračunane tako, da je bil od ocenjene potencialne obveznosti na dan 30. 6. 2005 odštet znesek dejanskih gotovinskih izplačil v drugi polovici leta 2005. Potentialne obveznosti iz izročeni obveznic RS39 je na dan 31. 12. 2005 vključila v znesku 3.416.522 tisoč tolarjev; pri tem je upoštevala število predvidenih izročitev obveznic od leta 2006 do leta 2008 (skupaj še 2.144.559 obveznic RS39¹¹⁶), potencialne obresti iz teh obveznic, ki naj bi jih še izročila, ter skupen znesek obresti za že izročene obveznice do 31. 12. 2005.

Ugotovili smo:

- SOD ni predložila podlag za izračunane zneske bodočih obveznosti na dan 30. 6. 2005, ki so bili podlaga tudi za izračun bodočih obveznosti na dan 31. 12. 2005;
- podatki niso v skladu s podatki iz letnega načrta za leto 2005 ali s podatki, uporabljenimi za pripravo dolgoročne projekcije denarnih tokov za obdobje od leta 2005 do leta 2016;
- pri izračunu zunajbilančnih obveznosti ZSPOZ (evidentiranih na dan 30. 6. 2005) je bil upoštevan neustrezen podatek o stanju dejansko izročeni obveznic, ker se je nanašal na obdobje do avgusta leta 2005 in ne samo do 30. 6. 2005.

¹¹³ Več v točki 2.3.3.a.

¹¹⁴ Na priporočilo revizijske družbe KPMG iz Pisma poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov za leto 2005, v katerem je bila navedena ocena SOD, da se pričakuje novo število 8.800 upravičencev do gotovinskih izplačil (upoštevani so bili podatki SOD o povprečni vrednosti gotovinskih izplačil), ter da namerava SOD do konca leta 2008 izročiti še 2.590.781 obveznic RS39. Do avgusta 2005 je bilo izročeni 779.240 obveznic RS39, SOD jih je do zaključka tega leta nameravala izročiti še 446.222 (torej 1.225.462 skupaj v letu 2005), v letu 2006 naj bi bilo izdanih še 1.225.462 obveznic (100 odstotkov leta 2004), leta 2007 612.731 obveznic (50 odstotkov leta 2005) in leta 2008 306.366 obveznic (25 odstotkov leta 2005).

¹¹⁵ Obveznosti iz še ne izročeni obveznic RS39 in obresti iz obveznic v znesku 3.168.551 tisoč tolarjev in znesek potencialne gotovinske obveznosti 2.297.680 tisoč tolarjev.

¹¹⁶ Število obveznic, predvideno za izročitev od leta 2006 do 2008, je navedeno v Pismu poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov za leto 2005.

2.1.3.2.c Potencialne obveznosti na dan 31. 12. 2006 za izročitev obveznic naj bi znašale še 1.811.400 obveznic RS39. Na podlagi tega podatka in podatka o dejanskih izročenih obveznicah do 31. 12. 2006 je SOD evidentirala zunajbilančne obveznosti iz ZSPOZ v skupnem znesku 5.043.903 tisoč tolarjev¹¹⁷. Ugotovili smo, da potencialno število še potrebnih izročitve obveznic ni v skladu s podlagami za pripravo projekcije dolgoročnih denarnih tokov SOD od leta 2007 do 2016, kjer je navedeno, da je treba od leta 2007 do 2009 izročiti še 1.950.000 obveznic, kljub temu da je na prilogi k temeljnici za evidentiranje zunajbilančnih obveznosti navedeno, da je znesek prilagojen na podatke iz zakladništva. Prav tako ni navedenih podlag za preračun gotovinskih obveznosti.

2.1.3.2.d V maju 2007 je bil zaradi večjega izročanja obveznic RS39 (in RS21) v prvih štirih mesecih leta 2007 pripravljen rebalans izročanja obveznic v letu 2007¹¹⁸. Na podlagi poizvedbe na Komisiji za izvajanje ZPKri¹¹⁹ in dodatnih analiz v službi za izročanje obveznic je bila narejena nova ocena bodočih obveznosti na področju izročitve obveznic RS39 in se je načrt za leto 2007 povišal na 2.400.000 obveznic oziroma za 60 odstotkov. Na podlagi tega rebalansa naj bi bila finančna obveznost SOD večja za 10.097.637 evrov¹²⁰, vse ostale kategorije načrta denarnega toka naj bi ostale v prvotno načrtovani vrednosti, zaradi višjih odlivov naj ne bi bila potrebna večja prodaja kapitalskih naložb od načrtovanih, ostalo pa naj bi manj sredstev za naložbe.

Pojasnilo SOD

Na podlagi izračunanega rebalansa denarnih obveznosti je bilo ugotovljeno, da naj bi bili odlivi po ZIOOZP in ZSPOZ skupaj večji za 10.0997.639 evrov oziroma 4,9 odstotka od prvotno načrtovanih. SOD je ocenila, da na letni ravni zaradi zaostajanja izročitve obveznic SOS2E med letom verjetno ne bo prišlo do prekoračitve načrta izplačil po vseh treh zakonih, kar se je ob koncu leta uresničilo. SOD se je odločila, da novelacijo načrta obveznosti po ZIOOZP in ZSPOZ spremlja za potrebe likvidnosti in prikazuje pri mesečnih poročanjih o uresnitvi načrtov denarnih tokov, dolgoročni načrt finančnih tokov do leta 2016 in nov finančni načrt za leto 2007 pa se zaradi teh sprememb nista izdelala.

V poslovno-finančnem načrtu SOD za leto 2008 je navedena ocena bodočih obveznosti po ZSPOZ, da bo od leta 2008 do leta 2010 treba izročiti še 14.150.000 obveznic RS39¹²¹, ter da po datumu dospetja obveznice pričakuje, da bo obveznosti izpolnjevala v gotovini. Ocena je bila pripravljena na podlagi naslednjih predpostavk:

- števila prejetih aktov pristojnih organov v letu 2007 (in po posameznih mesecih leta 2007),
- ocene pristojnih organov glede števila in vrednosti odprtih zadev v letu 2007, pričakovanih vlog v letu 2008 ter glede zaključenih zadev v letu 2008 in njihovi vrednosti,

¹¹⁷ V znesku 2.400.000 tisoč tolarjev potencialnih gotovinskih izplačil in 2.643.903 potencialnih obveznosti iz izročenih obveznic RS39.

¹¹⁸ NaO SOD je 26. 6. 2007 sprejel sklep, da se rebalans obveznosti uporablja za interno spremljanje posameznih zakonskih obveznosti, ne bo pa spremenjen prvotni načrt teh obveznosti za leto 2007, ker je na voljo dovolj denarnih sredstev za plačilo povečanih obveznosti (spreminja se samo struktura porabe sredstev). Iz gradiva za sejo UO SOD, z dne 26. 6. 2007, ko se je z rebalansom seznanil, je razvidno, da je bilo od januarja do aprila 2007 zaradi povečanja vrednosti odškodnin posameznim upravičencem povečano število izročenih obveznic, na kar SOD nima vpliva.

¹¹⁹ Dopis Komisije z dne 25. 5. 2007.

¹²⁰ Znesek povečanja finančnih obveznosti vključuje tudi povečanje obveznosti iz ZIOOZP.

¹²¹ V letu 2008 2.000.000, 8.400.000 v letu 2009 in 3.750.000 obveznic RS39 v letu 2010.

- dinamike reševanja zadev pred pristojnimi organi v preteklih letih,
- analize izdanih odločb glede na strukturo priznanih pravic, število izročenih obveznic,
- dokumentov, dostopnih javnosti (publikacije, letna poročila) in tako dalje.

SOD je še navedla, da se je glede na poslovne cilje SOD, med katerimi je tudi pridobitev relevantnih ocen bodočih obveznosti po posameznih zakonih, skušala s čim manjšim tveganjem približati oceni bodočih obveznosti po ZSPOZ, vendar pa je večina podatkov, ki so jih poslali pristojni organi, ki odločajo o pravicah iz ZSPOZ, za oceno bodočih obveznosti dokaj nezanesljivih, zato jih je mogoče upoštevati zgolj kot eno od izhodišč. SOD je dejansko le izvedbeni organ za izračun višine odškodnin po merilih, določenih z ZSPOZ, pri izdaji aktov, ki dajejo podlago za izplačilo odškodnin, pa ni pristojna sodelovati. SOD je še navedla, da je zaradi novele ZPKri in predvidene novele ZZVN, ki bo razširila krog upravičencev, pričakovati, da število upravičencev v letu 2008 ne bo upadlo.

Pri evidentiranju potencialnih bodočih obveznosti iz ZSPOZ na dan 31. 12. 2007 v zunajbilančni evidenci SOD ni upoštevala podatkov o bodočih obveznostih iz ZSPOZ v poslovno-finančnem načrtu SOD za leto 2008, kjer je bilo predvideno, da naj bi bilo v letu 2008 izročenih 2.000.000 obveznic RS39, v letu 2009 naj bi bilo izročenih 8.400.000 obveznic ter v letu 2010 še 3.750.000 obveznic RS39. SOD je upoštevala oceno bodočih obveznosti, ki je temeljila na podatkih oddelka za izročanje obveznic in je bila uporabljena pri pripravi načrta denarnega toka za leto 2008, v kateri je bilo predvideno, da se:

- v letu 2008 izroči še 2.000.000 obveznic RS39 (izročanje do 15. 9. 2008 v obveznicah, nato v gotovini) ter gotovinska izplačila 1. in 2. obroka v znesku 4.401.000 evrov,
- v letu 2009 izplača 8.400.000 evrov¹²² odškodnin v gotovini in
- v letu 2010 za 3.750.000 evrov¹²³ odškodnin.

Pojasnilo SOD

Pri pripravi ocene bodočih obveznosti za obveznico RS39 oziroma obveznosti po ZSPOZ za leto 2007 so bili upoštevani podatki, pridobljeni od Komisije za izvajanje ZPKri, in iz računalniške evidence o upravičencih do odškodnine v preteklem letu, že izdanih neizvršenih odločbah ter o predvidenem številu upravičencev do odškodnine v naslednjem letu. SOD je ocenila, da naj bi izvajanje ZZVN potekalo tudi po 15. 9. 2008¹²⁴. Razlogi za takšno oceno so v podatkovni bazi SOD, kjer še niso izdane vse odločbe upravičencem ali dedičem po pokojnih upravičencih, predvideva pa se tudi razširitev pravice na nove upravičence, kar bi pomenilo večje obveznosti za odškodnine. Pri projekciji denarnega toka je bilo treba načrtovati denarne odlive za te odškodnine tudi po tem datumu kot izplačilo prvega in drugega obroka ter kot enkratno denarno izplačilo po odločbi (namesto obveznice RS39), saj je pomembno, da se zujame kar največ predvidenih obveznosti v obdobju do 1. 6. 2016.

Pri pripravi poslovno-finančnega načrta SOD za leto 2008 je prišlo do napake, saj bi moralo biti v tabeli z oceno predvidenega števila izročitev obveznic RS39 za leti 2009 in 2010 namesto lotov navedeno, da gre za predvidene gotovinske obveznosti. Zaradi izenačenja upravičencev je bilo predvideno, da naj bi se upravičencem, ki prejmejo odškodnine po 15. 9. 2008, izplačevale obresti za vse obdobje, ta znesek pa ni vključen v ocenjeni znesek obveznosti za odškodnine v poslovno-finančni načrt SOD za leto 2008. Kako bodo dejansko potekala izplačila po 15. 9. 2008, se SOD že dogovarja z izdajateljem obveznic RS39, to je Republiko Slovenijo.

¹²² Od tega gotovinskih izplačil 1. in 2. obroka 2.980.000 evrov.

¹²³ Od tega gotovinskih izplačil 1. in 2. obroka 1.330.000 evrov.

¹²⁴ Na dan 15. 9. 2008 je zapadel zadnji kupon obveznice RS39.

Ocenjeno je bilo skupno število še potrebnih izročitev v obsegu 3.880.096 obveznic RS39 ter na podlagi tega podatka in podatka o dejansko izročeni obveznicah do 31. 12. 2007 izračunan znesek potencialnih obveznosti za glavnico in obresti v skupnem znesku 30.081.970 evrov¹²⁵, kolikor je bilo tudi evidentirano kot zunajbilančne obveznosti po ZSPOZ na dan 31. 12. 2007.

2.1.3.2.e SOD je pri oceni bodočih (potencialnih) obveznosti iz obveznic RS39 izhajala iz nezanesljivih podatkov o številu upravičencev, tveganje pri napovedovanju števila obveznic, ki jih bo SOD morala izročiti, pa je bilo veliko, kar je v poslovno-finančnem načrtu za leto 2008 poudarila tudi SOD. Na podlagi razkritij v točkah od 2.1.3.1., 2.1.3.2.a in 2.1.3.2.b ocenjujemo, da SOD ni mogla učinkovito spremljati in načrtovati prihodnjih obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja. Na tej podlagi ni mogoče ocenjevati uspešnosti doseganja tako načrtovanih vrednosti prihodnjih obveznosti po ZSPOZ, ki so bile vključene v poslovno-finančne načrte SOD.

2.1.4 Obveznosti iz vračanja vlaganj v telekomunikacije

2.1.4.a SOD v imenu in za račun Republike Slovenije na podlagi določil 3. člena ZVVJTO izvršuje vračila vlaganj upravičencem. Za izvajanje tega zakona je Republika Slovenija prenesla na SOD 653.548 delnic družbe Telekom, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Telekom), ki predstavljajo vir financiranja vračanja vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje in z njim povezanih stroškov¹²⁶.

SOD je pred sklenitvijo pogodbe o prenosu delnic družbe Telekom izvedla prva izplačila upravičencem po ZVVJTO¹²⁷. NalO SOD je v maju leta 2005 sprejel sklep, da se denarna sredstva za ta izplačila črpajo iz lastnih sredstev SOD. Dne 15. 6. 2007 je SOD najela kratkoročni kredit v vrednosti 994.506 tisoč tolarjev¹²⁸. V juliju leta 2007 je NalO SOD obravnaval financiranje izplačil po ZVVJTO in način izplačevanja obveznosti, ki poteka tako, da SOD izdvaja lastna sredstva in se delno zadolži pri bankah; sprejet je bil sklep, da se do konca avgusta 2007 sklene dogovor z Ministrstvom za finance glede stroškov financiranja, ki jih SOD obračunava do prodaje delnic družbe Telekom na trgu. SOD je do konca leta 2007 prejela za 12.833.146 tisoč tolarjev poravnava in nakazala upravičencem oziroma lokalnim skupnostim 10.449.653 tisoč tolarjev (43.605.631 evrov).

V letu 2007 je Vlada RS sprejela posamezni program prodaje delnic družbe Telekom¹²⁹, v katerem je bilo predvideno, da je predmet prodaje skupni lastniški delež, to je delež v lasti Republike Slovenije, skupaj z deležema v lasti SOD in KAD. Iz programa je razviden časovni potek prodaje, po katerem bi bilo sklepno izbiranje najugodnejšega ponudnika zaključeno decembra leta 2007. Javni razpis je bil objavljen 31. 8. 2007. Po izboru ožjega kroga ponudnikov in opravljenem skrbnem pregledu v družbi Telekom so trije potencialni kupci podali zavezujoče ponudbe. Prodaja delnic v letu 2007 ni bila izvedena.

¹²⁵ Gotovinske potencialne obveznosti (od leta 2008 do 2010) so bile ocenjene v skupnem znesku 8.711.000 evrov (v letu 2008 4.401.000 evrov, v letu 2009 naj bi znašale 2.980.000 evrov ter v letu 2010 1.330.000 evrov), obveznosti za obresti 5.190.970 evrov ter obveznosti iz glavnice za še ne izročene obveznice 16.180.000 evrov.

¹²⁶ Podrobneje v točki 2.4.2.3

¹²⁷ Prvo izplačilo je bilo izvedeno dne 28. 5. 2007 v vrednosti 1.362.616 tisoč tolarjev (6.686.097 evrov).

¹²⁸ Pogodba o kratkoročnem okvirnem kreditu, št. RV 812/2007, sklenjena z Bank Austria Creditanstalt, d. d., Ljubljana, z dne 15. 6. 2007.

¹²⁹ Št. 47607-4/2007/13 z dne 12. 7. 2007.

Pojasnilo SOD

Po podpisu pogodbe o prenosu delnic na SOD je bil z Republiko Slovenijo sklenjen sporazum o skupni prodaji delnic družbe Telekom.

Za izvajanje obveznosti po ZZVJTO je SOD v juniju 2007 najela kratkoročni kredit v znesku 4.150.000 evrov, ki ga je v celoti vrnila novembra tega leta (dne 28. 11. 2007). Skupni znesek plačanih obresti banki za kratkoročni kredit v obdobju od junija do novembra leta 2007 je znašal skupaj 20.831 tisoč tolarjev (86.924 evrov).

Posojilo je bilo plačano po petih mesecih iz sredstev, pridobljenih z nakazilom kupnine od prodaje 16,41-odstotnega deleža (ali 850.093 delnic) v družbi Istrabenz, d. d., Koper (v nadaljevanju: družba Istrabenz Koper), ki ga je SOD 26. 10. 2007 prodala kupcu, družbi Petrol, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Petrol)¹³⁰.

2.1.4.b SOD je za obdobje od maja do konca decembra leta 2007 obračunala stroške, povezane z izvajanjem nalog po ZZVJTO, v skupnem znesku 2.598.141 evrov in na tej podlagi zmanjšala obveznosti iz prejetih delnic družbe Telekom. Iz obvestila SOD na Ministrstvo za finance z dne 5. 2. 2008 so bili razvidni naslednji podatki o obračunanih stroških za ZVVJTO in zneskih nakazil upravičencem:

- zneski izplačil upravičencem po mesecih (od maja do decembra 2007),
- knjigovodska vrednost prejetih delnic družbe Telekom, na dan 31. 12. 2007, v znesku 64.862.617 tisoč tolarjev (270.666.904 evrov),
- obveznost SOD do upravičencev oziroma države, na dan 31. 12. 2007, v znesku 53.790.345 tisoč tolarjev (224.463.131 evrov) in
- mesečni zneski obračunanih stroškov¹³¹ in njihov opis; obračun mesečnih stroškov je vključeval tudi nadomestilo za izgubljeni zaslužek oziroma nadomestilo za založena sredstva, ki je znašal 2.529.075 evrov in je predstavljal 97 odstotkov vseh obračunanih stroškov; SOD jih je evidentirala med prihodki od posojil, danih drugim.

Pojasnilo SOD

6. člen pogodbe o prenosu delnic družbe Telekom v last SOD dovoljuje oziroma omogoča, da SOD obračuna nadomestila za založena sredstva, saj govori o stroških, ki jih ima SOD za izvajanje ZVVJTO. Upoštevani so dejanski stroški za najem študentov in zunanjega arhiva, stroški obveščanja upravičencev so bili obračunani na podlagi računov dobavitelja, za stroške amortizacije je SOD dobila navodilo, koliko naj se upošteva. SOD je za izplačila upravičencem prejela delnice družbe Telekom, ki jih ni prodala. Da je lahko izprševala izplačila, je upravičencem izplačevala sredstva iz lastnih sredstev; s tem je izgubila donos iz teh sredstev, ki bi ga sicer dosegla z nalaganjem sredstev v druge naložbe. Naložbeni odbor o stroških zalaganja likvidnih sredstev ni posebej razpravljal, izračun stroškov je bil narejen po naročilu direktorja. Za izplačila, povezana z ZVVJTO, ima SOD poseben transakcijski račun, zato so denarni tokovi s tem v zvezi transparentni.

¹³⁰ Poraba kupnine je razvidna iz gradiva k 43. seji NaO SOD, z dne 6. 12. 2007: Realizacija okvirnega predloga za naložbe sredstev, z dne 23. 11. 2007.

¹³¹ Plače za delavce (ki delajo na tem področju), pisarniški material, obveščanje upravičencev, plačilni promet, dopolnitev programske opreme, amortizacija opreme pridobljene za ta namen, nadomestilo za uporabo prostorov, arhiviranje in nadomestilo za izgubljeni zaslužek, ker je SOD zalagala svoja lastna sredstva.

Med drugimi stroški so pomembni stroški financiranja za sredstva, ki jih izplačuje SOD iz lastnih sredstev, dokler niso ustvarjeni prilivi iz odprodaje delnic družbe Telekom, ki jih je SOD prejel za izvajanje tega zakona. Pri izračunu stroškov financiranja so upoštevana vsakokratna izplačila sredstev ter povprečna stopnja donosa, ki jo je SOD dosegel z lastnimi naložbami v letih 2006 in 2007. Obračun stroškov financiranja je SOD naredila dne 11. 1. 2008 za leto 2007 po obrestni meri 15,3 odstotka letno, kar je za leto 2007 skupaj 2.529.075 evrov.

Ugotovili smo:

- v skladu z določili 10. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vračanju vlaganj v telekomunikacijsko omrežje¹³² (v nadaljevanju: zakon o spremembah ZVVJTO) SOD zagotavlja likvidnost za izplačilo vlaganj iz lastnih sredstev, dokler niso ustvarjeni finančni pritoki iz prodaje delnic družbe Telekom; Zakon o spremembah ZVVJTO daje zakonsko podlago, da SOD založi sredstva za izvajanje zakonskih obveznosti, ne daje pa podlage za obračunavanje nadomestila za izgubljeni zaslužek; pogodbeni stranki se o tem v pogodbi nista dogovorili;
- SOD v obvestilo Ministrstvu za finance ni vključila specifikacije mesečnih zneskov teh nadomestil, kar ni v skladu s 6. členom pogodbe o brezplačnem prenosu delnic družbe Telekom, s katerim sta se pogodbeni stranki dogovorili, da SOD v okviru mesečnega poročanja, v skladu z ZVVJTO, specifikira tudi stroške, povezane z izvrševanjem nalog, določenih v ZVVJTO;
- iz letnega poročila SOD za leto 2007 je mogoče ugotoviti, da je znašala povprečna donosnost naložb na SOD v letih 2006 in 2007 15,16 odstotka, kar kaže, da je SOD obračunala Ministrstvu za finance stroške financiranja, ki so presegli njeno povprečno donosnost naložbenega portfelja, in tudi obresti, obračunane v pogodbi o najemu kratkoročnega posojila za ta namen, ki so znašale 4,38 odstotka¹³³. Določila ZVVJTO glede financiranja zagotavljanja likvidnosti po naši oceni niso dovolj natančna.

Ukrep SOD

Dne 30. 10. 2008 je SOD posredovala Ministrstvu za finance dopis, v katerem je opozorila na problematiko zagotavljanja sredstev za izplačila za telekomunikacije zaradi nerealizirane prodaje delnic družbe Telekom in predlagala sklenitev posebne pogodbe, s katero bi Republika Slovenija zagotovila SOD likvidna sredstva za že izplačana sredstva po ZVVJTO in za izplačila, ki jih bo SOD še izplačevala v letu 2009 in v nadaljnjih letih.

¹³² ZZVJTO-D, Uradni list RS, št. 33/07.

¹³³ Po obrestni meri 1-mesečni EURIBOR + 0,34 odstotka letno.

2.1.4.1 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah

Iz poslovnega načrta SOD za leto 2008 je razvidno, da so prilivi od prodaje delnic družbe Telekom predvideni v letu 2008, ocenjene obveznosti SOD po ZVVJTO za leto 2008 znašajo 80.000.000 evrov.

Pojasnilo SOD

Stanje na dan 31. 12. 2007 na kontu 2450 glavne knjige (Obveznosti iz sklenjenih poravnav) predstavlja (v znesku 9.946.140 evrov) sklenjene, a neizplačane poravnave in na kontu 2451 glavne knjige (Obveznosti iz prejetih delnic družbe Telekom, zmanjšane za sklenjene poravnave) predstavlja protivrednost prejetih delnic po ZVVJTO, preračunano po borznem tečaju, zmanjšano za sklenjene poravnave in obračunane stroške v letu 2007. Pri pripravi računovodskih izkazov za leto 2007 je SOD ocenjevala, da znesek 214 milijonov evrov zadostuje za vse zahtevke po ZVVJTO, oziroma da mora SOD, ko bo izplačala vsa vračanja, določen znesek nakazati v proračun. V poslovno-finančnem načrtu za leto 2008 je SOD predvidela izplačilo 80 milijonov evrov v letu 2008 in 2,3 milijona evrov v letu 2009. Razlika do zneska 214 milijona evrov pokriva vse potencialne obveznosti.

SOD ocenjenih obveznosti po ZVVJTO na dan 31. 12. 2007 za leto 2008 ni evidentirala zunajbilančno, kar ni v skladu s SRS 22.15, po katerem se v zunajbilančni razvid glavne knjige zajemajo poslovni dogodki, ki ne vplivajo neposredno na postavke v bilanci stanja in/ali izkazu poslovnega izida, a so pomembni za ocenjevanje uporabljanja tujih sredstev in za ocenjevanje morebitnih prihodnjih obveznosti.

Bodoče obveznosti iz ZVVJTO je SOD za leto 2008 ocenila na podlagi posredovanih podatkov Državnega pravobranilstva RS, iz katerih je mogoče ugotoviti, da so za reševanje ostali zahtevki, ki so vsebinsko težji in bodo vrednostno predstavljali višja vračila vlaganj, dejanskih ocenjenih vrednosti odprtih zadev pa ni mogoče dati pred pregledom zadeve in izračunom vračila¹³⁴. Po oceni Državnega pravobranilstva RS je še 862 nerešenih zahtevkov lokalnih skupnosti, ki so sicer lahko neutemeljeni, lahko pa so visoki, kar ni mogoče vedeti pred izračunom. Ocenjujemo, da SOD ni mogla učinkovito spremljati in načrtovati bodočih obveznosti iz ZVVJTO.

2.1.5 Izvajanje Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic

Na podlagi določil ZLPZ-1 in izdanih odločb Vlade RS je SOD v letu 2003 postala imetnica 730.586 delnic Zavarovalnice Triglav, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: Zavarovalnica Triglav)¹³⁵. Aktivnosti SOD v zvezi z izvajanjem postopka lastninjenja Zavarovalnice Triglav obsegajo predvsem:

- izvajanje funkcije skrbništva nad delnicami zavarovalnice;
- vodenje upravnih postopkov, v katerih družba med pravnimi osebami zasebnega prava določa upravičence do pridobitve delnic zavarovalnice;
- izvajanje prenosa delnic zavarovalnice v last upravičencev.

Upravičenci do delnic v skrbništvu SOD so pravne osebe zasebnega prava, ki so v letu 1990 pri zavarovalnici plačale zavarovalno premijo in so na podlagi javnega poziva SOD do 10. 4. 2004 vložile

¹³⁴ Iz dopisa Državnega pravobranilstva RS z dne 15. 4. 2008 je razvidno, da je bilo do 31. 12. 2007 pri sodiščih vloženo 33 zahtevkov za sodno določitev odškodnine, do 15. 4. 2008 je bilo vloženi skupaj 41 zahtevkov.

¹³⁵ Podrobneje v točki 2.4.2.3.

zahtevek za pridobitev delnic Zavarovalnice Triglav¹³⁶. Na podlagi določil ZLPZ-1 je SOD dolžna kupnino, ki jo prejme ob prenosu osnovnih delnic Zavarovalnice Triglav na upravičence, nakazati v proračun Republike Slovenije. Zneski nakazanih kupnin so razvidni iz tabele 3.

Tabela 3: Prenos delnic Zavarovalnice Triglav na upravičence in prenos iz skrbništva v lastništvo SOD¹³⁷

Leto	Prenos delnic na upravičence			Prenos delnic iz skrbništva v lastništvo SOD			
	Število delnic	Vrsta delnic	Kupnina v tisoč tolarjih	Na dan	Število delnic	Vrsta delnic	Knjigovodska vrednost v tisoč tolarjih
2004	43.746	osnovne	1.465.213	31. 12. 2004	-	-	-
	101.079	dokapitalizacijske	273.158		-	-	-
2005	21.775	osnovne	727.757	31. 12. 2005	-	-	-
	58.031	dokapitalizacijske	156.824		-	-	-
2006	47.076	osnovne	3.464.786	31. 12. 2006	109.011	osnovne	2.537.013
	95.039	dokapitalizacijske	256.835		229.226	dokapitalizacijske	619.465
2007	259.445	osnovne	18.461.625	31. 12. 2007	133.915	osnovne	3.116.716
	535.484	dokapitalizacijske	1.447.103		289.467	dokapitalizacijske	782.261
Skupaj	372.042	osnovne	24.119.381	Skupaj	242.926	osnovne	5.653.729
	789.633	dokapitalizacijske	2.133.920		518.693	dokapitalizacijske	1.401.726

Vir: obvestila SOD na Ministrstvo za finance o prejetih kupninah za osnovne delnice Zavarovalnice Triglav in konti knjige SOD za leta 2004, 2005, 2006 in 2007.

Iz tabele 3 je mogoče ugotoviti, da je v obdobju od leta 2004 do konca leta 2007 znašal skupni znesek nakazil v proračun Republike Slovenije 24.119.381 tisoč tolarjev. Stanje odprtih kratkoročnih obveznosti SOD do države je na dan 31. 12. 2007 znašalo 8.488.506 evrov (ali 2.034.186 tisoč tolarjev) in predstavlja skupni znesek nakazil upravičencev za osnovne delnice Zavarovalnice Triglav v obdobju od oktobra do decembra leta 2007.

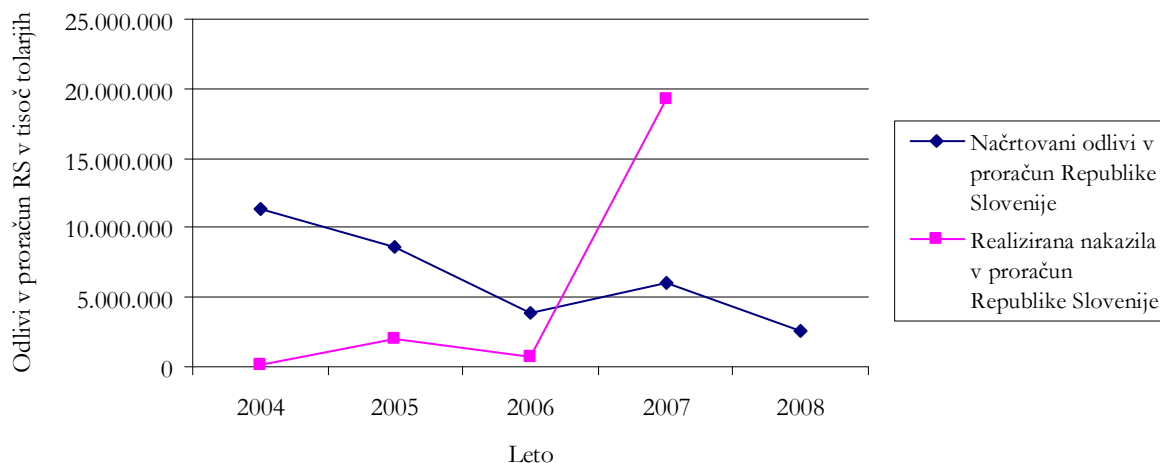
¹³⁶ S pravnomočnostjo upravne odločbe SOD, s katero je ugodeno vloženemu zahtevku, pridobi posamezni upravičenec terjatev na izročitev delnic. Pravne osebe praviloma pridobivajo delnice odplačno. Cena osnovne delnice je bila določena na podlagi ocenjene vrednosti Zavarovalnice Triglav na dan 1. 1. 2001 in se revalorizira z indeksom cen življenjskih potrebščin do dneva plačila. Prejeta kupnina za te delnice pripada Republiki Sloveniji in je prihodek proračuna. Prenos delnic Zavarovalnice Triglav na upravičence in prenos delnic iz skrbništva v lastništvo SOD v obdobju od leta 2004 do konca leta 2007 je prikazan v tabeli 2.

¹³⁷ Na podlagi določil četrtega odstavka 29. člena ZLPZ-1 postane SOD dokončna imetnica delnic Zavarovalnice Triglav v skrbništvu, za katere ni bilo vloženega zahtevka za pridobitev teh delnic ali je bil zahtevek pravnomočno zavrnjen, in za delnice, ki v roku enega leta od pravnomočnosti ugoditvene odločbe niso bile plačane.

2.1.5.1 Ali so ocenjene zakonske obveznosti SOD v preteklih letih odstopale od realizacije

Primerjavo med načrtovanimi in realiziranimi odlivi denarnih sredstev SOD iz kupnine od osnovnih delnic Zavarovalnice Triglav prikazuje slika 5.

Slika 5: Primerjava med načrtovanimi in realiziranimi odlivi kupnin v proračun Republike Slovenije iz podatkov denarnih tokov SOD v obdobju od leta 2004 do leta 2008

Vir: poslovno-finančni načrti SOD za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008 in letna poročila SOD za poslovna leta 2004, 2005, 2006 in 2007.

Iz primerjave je razvidno, da je v letu 2004 realizacija nakazil v proračun Republike Slovenije dosegla 1,7 odstotka načrtovane vrednosti. V letih 2005 in 2006 se je realizacija bolj približala načrtovani vrednosti, in je v letu 2005 znašala 23,2 odstotka načrtovane vrednosti, v letu 2006 pa je znašala 20,4 odstotka načrtovane vrednosti. V letu 2007 je realizacija nakazil v proračun Republike Slovenije za več kot trikrat preseгла načrtovano vrednost iz poslovno-finančnega načrta za leto 2007.

2.1.5.2 Ali je SOD ocenjevala bodoče zakonske obveznosti na ustreznih podlagah

SOD je vsako leto načrtovala odlive denarnega toka iz plačil kupnine od osnovnih delnic Zavarovalnice Triglav na podlagi načrtovanih podatkov o načrtovanih prilivih od prodaje delnic Zavarovalnice Triglav, prilivih od plačil stroškov skrbništva delnic¹³⁸ od kupcev delnic in načrtovanih odlivov SOD iz dividend Zavarovalnice Triglav¹³⁹.

¹³⁸ SOD prenese delnice na upravičenca v roku 15 dni, ko prejme plačilo za delnice in plačilo stroškov izvajanja skrbniških pooblastil. Stroški izvajanja skrbniških pooblastil, do katerih je upravičena SOD kot skrbnica delnic, so določeni v višini 1,75 odstotka zadnje znane revidirane knjigovodske vrednosti delnice Zavarovalnice Triglav. V letu 2007 so znašali 0,9927 evra na delnico.

¹³⁹ Na upravičenca se prenesejo vse dividende Zavarovalnice Triglav (iz imetništva delnic in v času skrbništva SOD), revalorizirane z indeksom cen življenjskih potrebščin, od dneva izplačil dividende Zavarovalnice Triglav do dneva nakazila dividende Zavarovalnice Triglav na upravičenca.

Iz poslovnega načrta za leto 2006 je razvidno, da se SOD srečuje z naslednjimi neznankami v zvezi z nadaljnimi postopki lastninjenja Zavarovalnice Triglav: višino prodajne cene osnovne delnice, število upravičencev in obdobje njihovih odločitev (koliko se jih bo odločilo za nakup), datumi izdaje odločb oziroma datumi pravnomočnosti in odločitve sodišč glede poteka lastninjenja Zavarovalnice Triglav. Iz poslovnih načrtov za leti 2007 in 2008 je razvidno naslednje (identično) pojasnilo SOD: tako kot pretekla leta je finančne učinke za SOD v zvezi z izvajanjem postopkov lastninjenja Zavarovalnice Triglav za prihodnje nemogoče natančno napovedati, saj so v celoti odvisni od dejavnikov, na katere SOD nima vpliva. Gre predvsem za vprašanje, kdaj bodo nadomestne odločbe¹⁴⁰, ki jih je izdala SOD, postale pravnomočne ter kdaj se bodo upravičenci, ki bodo v letu 2007 (oziroma v letu 2008) razpolagali s pravnomočnimi nadomestnimi odločbami v zvezi s pravico do pridobitve delnic Zavarovalnice Triglav, odločali za pridobitev delnic ali za plačilo razlike med dejansko plačano kupnino in kupnino, izračunano na podlagi preveritve cenitve iz leta 2006. Finančne učinke je SOD v poslovnih načrtih za leti 2006 in 2007 ocenila na podlagi naslednjih predpostavk:

- upravičenci, ki imajo pravnomočno odločbo, naj bi v naslednjem letu izkoristili pravico do pridobitve delnic;
- upravičenci, ki so v preteklem letu vložili pritožbe na nadomestne odločbe in kot posledico tega tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, naj bi v naslednjem letu izkoristili pravico do pridobitve 50 odstotkov delnic, za katere jim je SOD z nadomestno odločbo priznala pravico do pridobitve delnic;
- upravičenci, ki so v letu 2006 pridobili nadomestno odločbo v zvezi s plačilom razlike med ceno osnovne delnice, določeno na podlagi preveritve cenitve Zavarovalnice Triglav in dejansko plačano ceno delnice, se v prihodnjih letih ne bodo odločili za plačilo omenjene razlike;
- predvidena je količinsko enakomerna prodaja delnic po posameznih kvartalnih za prihodnja leta.

Ker obstajajo številne omejitve oziroma predpostavke pri načrtovanju kupnin za osnove delnice Zavarovalnice Triglav, ocenjujemo, da SOD ni mogla učinkovito spremljati in načrtovati bodočih obveznosti iz nakazil denarnih sredstev v proračun Republike Slovenije, zato ni mogoče ocenjevati uspešnosti doseganja tako načrtovanih vrednosti kupnin, ki so bile sestavni del poslovno-finančnih načrtov SOD.

¹⁴⁰ Cenitev Zavarovalnice Triglav je 3. 10. 2003 izvedlo podjetje PricewaterhouseCoopers, d. o. o., Ljubljana, ki je vrednost Zavarovalnice Triglav na dan 1. 1. 2001 ocenilo na 60.600.000 tisoč tolarjev oziroma vrednost ene delnice na 27.057 tolarjev. V postopku preveritve cenitve je v letu 2006 ocenilo vrednost Zavarovalnice Triglav na 121.800.000 tisoč tolarjev oziroma vrednost ene delnice 54.348 tolarjev. Na tej podlagi je SOD izdala 527 sklepov o obnovi postopka pravnim osebam, ki so že imele dokončne odločbe o pravici do odplačne pridobitve delnic in pravice še niso izkoristile, in pravnim osebam, ki so že odkupile delnice Zavarovalnice Triglav. SOD je po uradni dolžnosti obnovila postopke določitve upravičencev in v tem letu izdala nadomestne odločbe, s katerimi so bile odpravljene in nadomeščene dokončne odločbe in določena nova, višja prodajna cena osnovne delnice na podlagi preveritve cenitve. Na tej podlagi je SOD sklenila z upravičenci anekse k pogodbam o prenosu delnic Zavarovalnice Triglav. Upravičenci so za osnovne delnice doplačali skupaj 939.000 evrov (225.022 tisoč tolarjev).

2.2 Izkazovanje premoženja na SOD

2.2.1 Ali je SOD izkazovala premoženje po vrstah zakonskih obveznosti

Na podlagi določil prvega odstavka 16. člena ZSPOZ SOD v imenu Republike Slovenije vodi postopke kot javno pooblastilo in opravlja administrativne in tehnične posle pri izplačevanju odškodnin po tem zakonu. Te posle za državo opravlja neodplačno. Prvi odstavek 8. člena Uredbe o izdaji obveznic za plačilo odškodnine zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja določa, da Republika Slovenija izpolni denarne obveznosti iz obveznice osebi, ki je zakoniti imetnik obveznice na dan, ki je tri delovne dni pred dnem dospelosti takšne obveznosti. Kot izpolnitev obveznosti Republike Slovenije se šteje tudi izpolnitev, ki jo v njenem imenu opravi SOD ali druga oseba kot njen plačilni agent. Na podlagi prvega odstavka 6. člena ZSOS izdaja SOD za izpolnjevanje nalog, iz 2. člena ZSOS¹⁴¹, obveznice in druge vrednostne papirje ter upravlja in razpolaga z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi v skladu z zakonom.

Ocenjujemo, da SOD posluje v svojem imenu za svoj račun pri izvajanju zakonskih obveznosti iz denacionalizacije, pri izvajanju drugih vrst zakonskih obveznosti pa SOD posluje v imenu in za račun Republike Slovenije. Ocenjujemo, da prenosi premoženja v last SOD¹⁴² niso bili potrebni, ker SOD izvaja javna pooblastila za Republiko Slovenijo.

Pojasnilo SOD

SOD meni, da so prenosi premoženja, upoštevajoč obstoječo zakonodajo, pravilna rešitev. Vzrok za to, da je Vlada RS na SOD prenesla premoženje tako, da se je spremenilo lastništvo, je, da ni upoštevala preoblikovanja Slovenskega odškodninskega sklada v Slovensko odškodninsko družbo, d. d., za katero veljajo določbe ZGD in ne način evidentiranja, kot je značilen za proračunske uporabnike.

Prenosi premoženja v last SOD so omogočili, da pri razpolaganju s tem premoženjem SOD ni bila dolžna upoštevati vseh določb ZJF in da se v skladu z določili 14. člena statuta SOD smiselno upošteva načine prodaje, predpisane za prodajo kapitalskih naložb države za primere, ki jih določa statut SOD¹⁴³. Neodplačno in namensko preneseno premoženje v obliki denarnih sredstev, terjatev in kapitalskih naložb je SOD v obdobju od leta 2004 do leta 2007 v svojih poslovnih knjigah evidentirala med lastna dolgoročna sredstva¹⁴⁴, ki jih ni izkazala ločeno po namenih pridobitve oziroma po vrstah zakonskih obveznosti, razen za pokrivanje obveznosti iz ZVVJTO in iz izvajanju določil ZLPZ-1.

Pojasnilo SOD

Evidence se ne vodijo ločeno. SOD mora upravljati s premoženjem kot dober gospodar, kar ne bi bilo mogoče, če bi bil portfelj ločen. Računovodsko SOD izkazuje obveznosti za denacionalizacijo in obveznosti za odškodnine za žrtve vojnega in povojnega nasilja ločeno. Dodatno premoženje, pridobljeno od Vlade RS, se evidentira kot zmanjšanje terjatev do države, gre

¹⁴¹ 2. člen ZSOS določa, da se ustanovi sklad, ki je finančna organizacija za poravnavo obveznosti upravičencem po zakonu o denacionalizaciji, zakonu o zadrugah in drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja.

¹⁴² Podrobneje v točki 2.4.2.

¹⁴³ Statut SOD z dne 7. 2. 2007 v prvi alineji drugega odstavka 14. člena določa, da se, če knjižna vrednost kapitalske naložbe po zadnji letni revidirani bilanci stanja presega petkratnik revaloriziranega ustanovitvenega kapitala SOD, smiselno upošteva načine prodaje, ki so predpisani za prodajo kapitalskih naložb države.

¹⁴⁴ Podrobneje v točki 2.2.2.

za pokrivanje vseh vrst obveznosti. Dodatno premoženje od Vlade RS lahko SOD pridobi le na podlagi ene vrste obveznosti, to je za odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja. SOD pozna le do sedaj znane obveznosti, vse ostalo so hipotetične ocene. Na premoženje gleda SOD kot na celoto, ker za nazaj ni mogoče natančno določiti, za kakšen namen je bilo prejeta.

Ker SOD nima vzpostavljenih ločenih evidenc premoženja, ni razvidno, za katere namene bi morala Republika Slovenija zagotoviti premoženje. Evidentiranje kratkoročnih terjatev do države iz vseh treh vrst obveznosti nakazuje, da namensko preneseno premoženje na SOD v letu 2007 ni zadoščalo za kritje vseh treh zakonskih obveznosti SOD v letu 2007 glede na skupno vrednost izročenih obveznic (slika 9, točka 2.3.3.e). Ker SOD ne vodi ločenih evidenc o virih sredstev za poplačilo obveznosti iz ZSPOZ, ne ravna v skladu z določili drugega odstavka 16. člena ZSPOZ.

Zaradi navedenega načina računovodskega evidentiranja, ki ne upošteva vsebine nalog SOD, in zaradi neodplačnih prenosov premoženja na SOD, ki niso bili potrebni, ni bilo mogoče preveriti namenskosti porabe prenesenega premoženja, izračunati presežka oziroma primanjkljaja premoženja SOD v zvezi s posameznimi zakonskimi obveznostmi in potrditi stanja terjatev do države¹⁴⁵ ob koncu posameznega poslovnega leta.

2.2.1.a V ZSOS je določeno, da za izplačilo obveznic ob zapadlosti jamči SOD s celotnim premoženjem. Po določilih 3. člena ZSOS je SOD delniška družba, ki se je z uveljavitvijo Zakona o javnih skladih preimenovala iz sklada v SOD. ZSOS ne določa, na kakšen način posluje SOD oziroma v čigavem imenu in za čigav račun vodi svoje poslovanje. V skladu s SRS bi se pri poslovanju SOD v tujem imenu za tuj račun vsi prenosil namenskega premoženja in pokrivanje zakonskih obveznosti, po vrstah iz tega premoženja, računovodsko morali evidentirati zunajbilančno. V bilanci proračuna Republike Slovenije bi se premoženje evidentiralo bilančno.

2.2.1.b Način prenosa premoženja na SOD in način evidentiranja prenesenega premoženja ne omogočata odgovoriti na vprašanje, kakšna je vrednost premoženja SOD po posameznih vrstah zakonskih obveznosti.

2.2.2 Ali je SOD evidentirala premoženje na ustreznih podlagah

2.2.2.1 Neodplačno in namensko prenesene kapitalske naložbe

2.2.2.1.a SOD je 5. 7. 2007 prejela sredstva v vrednosti 283.033 evrov iz delitve dobička v družbi Splošna plovba, d. o. o., Portorož (v nadaljevanju: družba Splošna plovba) evidentirala med finančne prihodke iz finančnih naložb. V skladu z določili tretje točke prvega odstavka 3. člena ZSPOZ bi morala SOD te finančne prihodke nameniti pokrivanju obveznosti iz ZSPOZ.

2.2.2.1.b Preneseno premoženje v obliki delnic družbe IUV, d. d., Vrhnika (v nadaljevanju: družba IUV), odstop terjatve do družbe Steklarna Rogaška, d. d., Rogaška Slatina (v nadaljevanju: družba Steklarna) in IUV, delnice družbe Telekom in prenos deleža v družbi Splošna plovba je SOD v svojih evidencah vodila po vrednostih, ki so prikazane v prilogi 4.

¹⁴⁵ Podrobneje o terjativah do države v točki 2.3.

Pojasnilo SOD

Evidentiranje neodplačno pridobljenega premoženja za določen namen ni bilo vzpostavljeno ločeno od premoženja, pridobljenega na druge načine, iz naslednjih razlogov:

- *SOD je vse pridobljene naložbe ne glede na pridobitev evidentirala med finančne naložbe z upoštevanjem določil SRS;*
- *lastna sredstva SOD so posledica prodaje premoženja, ki ga je predhodno pridobila na podlagi lastninskega preoblikovanja ali na drugih podlagah;*
- *niti zunanji niti notranji uporabniki računovodskih informacij niso izrazili želje po drugačnem izkazanju premoženja;*
- *računovodski izkazi so bili revidirani in revizorji niso predlagali drugačnega načina;*
- *vrednost prejetega premoženja je razvidna iz kontov prihodkov v letih 2004 in 2005, kasneje iz kontov terjatev do države.*

Ugotovili smo, da so v seznamih neodplačno pridobljenega premoženja na SOD upoštevane vrednosti kapitalskih naložb v različnih zneskih, v nekaterih primerih po pogodbah o pridobitvi, v drugih pa po knjigovodskih vrednostih na različne datume. V knjigovodskih evidencah SOD ne vodi in ne spremlja ločeno tistega premoženja, ki ga je pridobila neodplačno za določen namen, zato poslovni dogodki ali prevrednotenja za posamezno pridobljeno kapitalsko naložbo ali odstopljeno terjatev v knjigovodskih evidencah niso sledljivi. To kaže, da SOD ni zagotovila spremljanja namenske porabe neodplačno prenesenega premoženja ali spremljanja učinkovitosti upravljanja z neodplačno pridobljenimi kapitalskimi naložbami.

2.2.2.1.c Iz evidence SOD o podpisanih pogodbah o prodaji delnic oziroma deležev (v obdobju od 1. 1. 2004 do konca leta 2007) so razvidne vrednosti naložb v knjigah SOD na dan prodaje in doseženi kapitalski dobički oziroma izgube za neodplačno pridobljene kapitalске naložbe, kar je prikazano v prilogi 5.

Pojasnilo SOD

Vrednost naložbe v knjigah SOD na dan podpisa pogodbe je bila določena na podlagi nabavnih vrednosti naložb in izvedenih kumulativnih popravkov naložb v breme odhodkov do zadnjega dne leta pred letom, v katerem je bila naložba prodana. Med drugim se ta vrednost navaja tudi v predlogih za prodajo. Ko so bili uvedeni novi računovodski standardi v letu 2006, je oddelek za upravljanje kapitalskih naložb popravljajal izhodiščne nabavne vrednosti le, če gre za oslabilne prek izkaza poslovnega izjda, navzgor se vrednosti niso popravljale, zunajbilančnih popravkov oddelek za upravljanje ne upošteva, pomembna je razlika med prodajno vrednostjo in korigirano nabavno vrednostjo naložbe, ko se prikazuje kapitalске dobičke in izgube.

Razen naložbe v delež družbe Splošna plovba so bile vse kapitalске naložbe iz priloge 5 neodplačno prenesene na SOD za izpolnjevanje obveznosti SOD iz denacionalizacije. Pri prodaji 18 neodplačno pridobljenih kapitalskih naložb je SOD dosegla skupaj za 234.512 tisoč tolarjev kapitalskih dobičkov, ki jih je evidentirala med prihodki od prodaje finančnih naložb.

Pojasnilo SOD

SOD bi morala vse dobičke nameniti za pokrivanje zakonskih obveznosti. Ta pogoj je izpolnjen, saj dobički ostajajo v družbi, se ne izplačujejo lastnikom. Vsi organi SOD morajo v skladu z določili ZGD-1 delovati v dobro družbe, kar velja za celotno poslovanje SOD.

V skladu z določili 9. člena ZSOS bi morala SOD kapitalne dobičke, dosežene pri prodaji neodplačno pridobljenega premoženja, in morebitne druge prihodke, dosežene pri upravljanju z namensko in neodplačno pridobljenim premoženjem, nameniti za pokrivanje zakonskih obveznosti. V skladu z določili 10. člena statuta SOD bi morala Vlada RS določiti del prihodkov iz upravljanja s premoženjem, ki pripada SOD za njeno poslovanje in dejansko predstavlja prihodke SOD. Ocenjujemo, da bi morala SOD vrednost prejetega premoženja za denacionalizacijo skupaj s kapitalnimi dobički in učinki iz prevrednotenja izkazovati na dolgoročnih razmejitvah. Tako bi bilo neposredno iz računovodskih izkazov vidno, koliko premoženja je še na voljo za poplačilo obveznosti.

2.2.2.1.d V maju leta 2007 je SOD prodala 528.581 delnic družbe Steklarna za kupnino 60.000 tisoč tolarjev (250.375 evrov)¹⁴⁶ po tem, ko je bila konec leta 2006 izvedena konverzija terjatev SOD v delnice družbe Steklarna¹⁴⁷. Pri prodaji je bil dne 18. 6. 2007 ustvarjen kapitalni dobiček v vrednosti 49.493 tisoč tolarjev (206.532 evrov), ki ni bil evidentiran kot znižanje terjatev do države, ampak med finančne prihodke iz deležev v gospodarskih družbah.

Prevrednotenje (okrepitev kapitalne naložbe) v delež družbe Splošna plovba je SOD evidentirala na podlagi izvedene cenitve pooblaščenega ocenjevalca vrednosti v letu 2006¹⁴⁸. Na tej podlagi je v letu 2006 znižala terjatve do države za znesek 5.746.233 tisoč tolarjev¹⁴⁹.

Dne 26. 6. 2007 je SOD prodala 28,65-odstotni delež¹⁵⁰ družbe Splošna plovba in izkazala kapitalni dobiček v vrednosti 8.923.577 tisoč tolarjev (37.237.426 evrov), kar je predstavljalo 69,4-odstotni delež dosežene kupnine. Tri mesece kasneje, v septembru leta 2007, je SOD na podlagi cenitve pooblaščenega cenilca iz leta 2006 ponovno evidentirala prevrednotenje kapitalne naložbe¹⁵¹. Za del prevrednotene vrednosti, ki se je nanašal na neodplačni del pridobljene naložbe (za 43,19-odstotni delež), je znižala terjatev do države v znesku 9.196.937 tisoč tolarjev (13.805.554 evrov)¹⁵² in znižala kapitalni dobiček iz prodaje za 1.806.361 tisoč tolarjev (7.537.809 evrov).

¹⁴⁶ Pogodba o prodaji in nakupu delnic je bila sklenjena 28. 5. 2007 s kupcem Julius fond družba za finančne storitve, d. d., Maribor o prodaji 528.821 delnic za kupnino 60.000 tisoč tolarjev (250.375,56 evra).

¹⁴⁷ Dne 20. 12. 2006 je skupščina družbe Steklarna sprejela sklep o povečanju osnovnega kapitala s stvarnimi vložki v vrednosti 528.000 tisoč tolarjev, za katere prevzame in zagotovi stvarni vložek SOD tako, da v skladu z Dogovorom o ureditvi medsebojnih razmerij odstopi del svoje terjatve v enaki vrednosti.

¹⁴⁸ Po pesimističnem scenariju iz poročila o oceni vrednosti družbe Splošna plovba, na dan 31. 12. 2005 (iz septembra leta 2006). Cenitev je bila izdelana po naročilu SOD za izdelavo ocene tržne vrednosti lastniškega kapitala na dan 31. 12. 2005 zaradi prodaje večinskega (50,1-odstotnega) lastniškega deleža. Ocenjeno je bilo, da je najbolj verjetna tržna vrednost 100-odstotnega lastniškega kapitala podjetja za opisani namen po optimističnem scenariju znaša 22.542.908 tisoč tolarjev in po pesimističnem scenariju 16.360.865 tisoč tolarjev.

¹⁴⁹ Temeljnica INT-184 z dne 30. 9. 2006.

¹⁵⁰ Pogodba o prodaji in nakupu poslovnih deležev v družbi Splošna plovba je bila sklenjena s kupcem Doehle Icl, Beteiligungsgesellschaft mbH, Hamburg za kupnino (za delež SOD) v znesku 12.849.616 tisoč tolarjev (53.620.496,20 evra).

¹⁵¹ Po optimističnem scenariju, kar je razvidno iz priloge k temeljnici INT-217 z dne 30. 9. 2007: ocenjena vrednost neodplačno pridobljenega deleža v družbi Splošna plovba (za 43,19-odstotka) po optimističnem scenariju znaša 9.196.910 tisoč tolarjev.

¹⁵² Okrepitev knjigovodske vrednosti kapitalne naložbe v delež družbe Splošna plovba je bila izvedena tudi za 5,25-odstotni delež, ki ga je SOD kupila dne 16. 6. 2006 od Banke Koper, d. d., Koper, ki v to vrednost prevrednotenja ni bila vključena. Okrepitev je bila evidentirana po temeljnici INT-217 dne 30. 9. 2007.

Pojasnilo SOD

Ko je bila v juniju leta 2007 kapitalaska naložba prodana, je bil kapitalski dobiček ugotovljen glede na nabavno vrednost po pesimističnem scenariju. Septembra je bila okrepitev kapitalske naložbe evidentirana po optimističnem scenariju po priporočilu revizijske družbe. Znižanje kapitalskega dobička v letu 2007 je bilo izračunano tako, da je bilo upoštevano določilo iz prodajne pogodbe, da se proda celotni delež SOD v družbi Splošna plovba, ki ga je kupila SOD, in le del deleža, ki ga je na SOD neodplačno prenesla država.

Končni znesek doseženega kapitalskega dobička od prodaje 28,65-odstotnega deleža je tako znašal 7.117.216 tisoč tolarjev (29.699.617 evrov) in ga je SOD v celoti evidentirala med finančnimi prihodki iz deležev v gospodarskih družbah. V skladu z določili prve točke tretjega odstavka 3. člena ZSPOZ in v povezavi z 9. členom ZSOS bi morala SOD kapitalске dobičke iz neodplačno prenesenega premoženja nameniti pokrivanju zakonskih obveznosti.

2.2.2.2 Prevrednotenje kapitalskih naložb

2.2.2.2.a Iz letnega poročila za leto 2005 izhaja, da je SOD na podlagi spremembe računovodskih usmeritev preverila vrednosti dolgoročnih netržnih finančnih naložb, ki ne kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, in ugotovila, da je potrebna knjigovodska slabitev finančnih naložb, ter na tej podlagi oblikovala popravek vrednosti za 25 naložb v skupni vrednosti 1.910.149 tisoč tolarjev. Popisna komisija je ugotovila, da je pri nekaterih dolgoročnih finančnih naložbah v podjetja, ki jih je SOD pridobila na podlagi zakonov in nakupov, knjigovodska vrednost višja od vrednosti iz cenitev zunanjih ocenjevalcev vrednosti oziroma višja od vrednosti po obstoječem modelu vrednotenja, zato je predlagala oblikovanje popravka vrednosti. Popravek vrednosti je bil oblikovan v skladu s predlogom popisne komisije¹⁵³.

V letu 2005 je SOD sprejela računovodske usmeritve in na tej podlagi na dan 30. 6. 2005 izvedla prevrednotenje dolgoročnih finančnih naložb tako, da je izvedla oslabitve za tiste naložbe, pri katerih je bila knjigovodska vrednost višja od ocenjene vrednosti, in jih evidentirala na finančne odhodke in okrepitev za tiste kapitalске naložbe, katerih knjigovodska vrednost je bila nižja od predvidenih prodajnih cen, in jih evidentirala zunajbilančno. V računovodskih usmeritvah SOD za leto 2005¹⁵⁴ je bilo določeno, da je treba v zunajbilančnih evidencah razkriti razliko med zadnjo znano iztržljivo vrednostjo premoženja družbe SOD in knjigovodsko vrednostjo (za tržne in netržne naložbe). Hkrati je bilo določeno, da SOD oslabi naložbe v delnice gospodarskih družb, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu, in v družbe z omejeno odgovornostjo, če je njihova knjigovodska vrednost višja od predvidene prodajne cene, okrepitev se izkažejo v zunajbilančni evidenci. Ugotovili smo, da so bile v nekaterih primerih podlage za prevrednotenje predvidene prodajne cene in ne ocenjene vrednosti naložbe za potrebe knjiženja, ki so jih izvedli pooblaščenec ocenjevalci vrednosti ali internih cenitev.

Pojasnilo SOD

Za določitev predvidenih prodajnih cen ne obstaja nek dokument; cene so bile določene glede na borzno ceno in ponekod glede na ceno, za katero so se dogovorili, če je bila naložba že v postopku prodaje. Verjetno je bilo prevrednotenje opravljeno v skladu s predlaganimi vrednostmi v pismu poslovodstvu in kot uskladitev z mednarodnimi računovodskimi standardi.

¹⁵³ Komisija za popis dolgoročnih finančnih naložb in obveznosti SOD iz obveznic na dan 31. 12. 2005, z dne 31. 1. 2006.

¹⁵⁴ Sprejel direktor družbe decembra leta 2005.

Ugotovili smo, da SOD nima izračunov ali drugih informacij o tem, kako so bile predvidene prodajne cene v letu 2005 določene ne glede na to, da so predstavljale podlago za izračun prevrednotenja kapitalskih naložb, za evidentiranje finančnih odhodkov v skupni vrednosti 2.418.992 tisoč tolarjev in za evidentiranje okrepitev naložb v zunajbilančni evidenci, kjer je bilo za sedem netržnih kapitalskih naložb evidentirano prevrednotenje v skupni vrednosti 16.809.367 tisoč tolarjev¹⁵⁵.

2.2.2.2.b Primerjava med višino predvidenih prodajnih cen na dan 30. 6. 2005 in doseženimi prodajnimi cenami v letu 2006 za prodane kapitalске naložbe, je predstavljena v tabeli 4.

Tabela 4: Primerjava med predvidenimi prodajnimi cenami delnic na dan 30. 6. 2005 (kot podlage za prevrednotenje) in doseženimi prodajnimi cenami delnic za deset kapitalskih naložb¹⁵⁶

v tolarjih

Naložba	Evidentirana okrepitev/ oslabitev	Predvidena prodajna cena delnice določena na dan 30. 6. 2005	Dosežena prodajna cena delnice v letu 2006	Presežek prodajne cene nad predvideno v odstotkih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(3)*100
SCT, d. d., Ljubljana	(5.200.000)	6.900	6.000	(13)
Avrigo, d. d., Nova Gorica	103.840	46.000 ¹⁵⁷	47.400	3
Zlatorog, d. d., Maribor	(6.130.000)	1.000	1.199	20
Hoteli Piran, d. d., Piran	0	1.272	1.656	30
Primorje, d. d., Ajdovščina	447.489.000	8.091 ¹⁵⁸	10.649	32
Šešir, d. d., Škofja Loka	1.598.000	2.500	3.500	40
IZR, d. d., Škofja Loka	0	1.000	1.400	40
Grafika Soča, d. d., Nova Gorica	26.879.000	2.300	3.750	63
Žito Gorenjka, d. d., Lesce	10.317.000	1.000	3.661	266
Svea Lesna industrija Litija, d. d., Litija	0	118	330	180

Vir: predvidene prodajne cene v pismu poslovodstvu (podlaga k temeljnici za knjiženje) iz predrevizije računovodskih izkazov SOD za leto 2005 in evidenca prodanih kapitalskih naložb v letu 2006 iz SOD.

¹⁵⁵ V pismu poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov za poslovno leto 2005 je bil predlog, naj SOD na podlagi predvidenih prodajnih cen izvede oslabitev knjigovodske vrednosti (za nekaj kapitalskih naložb, ki ne kotirajo na borzi) na dan 30. 6. 2005 za skupaj 1.863.820 tisoč tolarjev in okrepitev kapitalskih naložb za skupaj 19.736.723 tisoč tolarjev.

¹⁵⁶ Vseh deset kapitalskih naložb je bilo na SOD neodplačno prenesenih za namen pokrivanja obveznosti iz denacionalizacije.

¹⁵⁷ Predvidena prodajna cena upoštevana pri prevrednotenju na dan 31. 12. 2005.

¹⁵⁸ Predvidena prodajna cena upoštevana pri prevrednotenju na dan 31. 12. 2005.

Na podlagi podatkov iz primerjave v preglednici smo ugotovili, da so bile predvidene prodajne cene v devetih primerih kapitalskih naložb nižje od doseženih pri njihovi prodaji, od tega je bila v petih primerih od 40 do 80 odstotkov predvidena prodajna cena nižja od dosežene. Prav tako smo ugotovili naslednje:

- v seznamu prevrednotenj netržnih kapitalskih naložb (na dan 31. 12. 2005) je navedeno, naj bi bila prevrednotenja izvedena na podlagi ocenjenih vrednosti, vendar za šest kapitalskih naložb iz seznama cenitev v letu 2005 ni razvidno, da bi bile ceno izvedene;
- iz poročila o reviziji računovodskih izkazov za poslovno leto 2005 je razvidno, da je bilo prevrednotenje netržnih kapitalskih naložb na dan 31. 12. 2005 evidentirano zunajbilančno le na podlagi preračuna po predvidenih prodajnih cenah, za katere SOD ni predložila nobenih podlag za njihovo določitev ali pojasnil o načinu njihove določitve.

Ocenjujemo, da obstaja tveganje glede realnosti višine predvidenih prodajnih cen kapitalskih naložb na SOD in na tej podlagi tveganje, da so bile kapitalske naložbe na SOD v letu 2005 podcenjene, kar je imelo vpliv na izračun zneska primanjkljaja (na podlagi postavk bilance stanja) konec poslovnega leta. Ocenjujemo, da zaradi opisanega načina prevrednotenja kapitalskih naložb izračun primanjkljaja konec leta 2005¹⁵⁹ ni bil ugotovljen na realnih podlagah, zato obstaja tveganje, da je bil izračunan v previsokem znesku.

2.2.2.2.c Zaradi prehoda na SRS (2006) je SOD v letu 2006 nekatere finančne naložbe preračunala na pošteno vrednost tako, da so se pri finančnih naložbah v kapitalske instrumente, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih vrednost ni mogoče zanesljivo izmeriti, naložbe merile po nabavni vrednosti in okrepiteve evidentirale zunajbilančno. Na podlagi predloga komisije za popis finančnih naložb ter obveznosti SOD, ki izvirajo iz izročeni obveznic na dan 31. 12. 2006¹⁶⁰, je bilo evidentirano prevrednotenje za 35 kapitalskih naložb v skupni vrednosti 9.767.404 tisoč tolarjev. Popisna komisija je v zapisniku navedla, da je izhajala iz obstoječega modela vrednotenja iz Pravil, postopkov in obrazcev za interno vrednotenje kapitalskih naložb. Priloga zapisnika komisije z dne 31. 12. 2006 je vsebovala seznam kapitalskih naložb (ki ne kotirajo na borzi) z zneski prevrednotenja, ocenjenimi vrednostmi kapitalskih naložb in vrednostmi prevrednotenja v zunajbilančni evidenci SOD.

Ugotovili smo, da za vse v seznamu navedene ocenjene vrednosti niso bile izvedene interne ali zunanje cenoitve in da ni razvidno, na kakšni podlagi so bile te ocenjene vrednosti določene:

- za 16 kapitalskih naložb, za katere je bilo prevrednotenje izvedeno v skupnem znesku 6.945.243 tisoč tolarjev in so bile vključene v seznam prevrednotenih kapitalskih naložb, ni razvidno, da bi bile cenoitve izvedene ali da bi bile vrednosti določene na podlagi obstoječega modela vrednotenja na SOD, kar ni v skladu z navedbami v zapisniku popisne komisije in teh vrednosti ni mogoče potrditi;
- vrednosti delnic v bankah in zavarovalnicah¹⁶¹ je SOD na dan 31. 12. 2006 zunajbilančno prevrednotila v skupnem znesku za 27.804.981 tisoč tolarjev¹⁶², kar je predstavljalo povečanje knjigovodske vrednosti za štirikratni znesek; podlaga za evidentiranje tega zneska je bilo interno elektronsko sporočilo¹⁶³, v katerem so bile določene ocenjene vrednosti delnic bank in obeh zavarovalnic.

¹⁵⁹ Podrobneje v točki 2.3.1.

¹⁶⁰ Zapisnik popisa z dne 2. 2. 2007.

¹⁶¹ A banka, Banka Celje, Nova KBM, Nova LB, Pozavarovalnica Sava in Zavarovalnica Triglav.

¹⁶² Številka temeljnice INT-281, z dne 31. 12. 2006.

¹⁶³ Oddelka za analize na SOD v oddelek računovodstva z dne 2. 2. 2007.

V računovodskih usmeritvah SOD za leto 2006 je bilo za naložbe v družbe z omejeno odgovornostjo določeno, da se vodijo po nabavni vrednosti in se morebitna prevrednotenja evidentirajo zunajbilančno. Način evidentiranja in podlage za prevrednotenje kapitalskih naložb SOD v delniških družbah, ki ne kotirajo na borzi, v računovodskih usmeritvah SOD za leto 2006 niso bili določeni. Za pripravo bilance stanja in zunajbilančnih vrednosti na dan 31. 12. 2007 je bil na SOD sprejet nov Pravilnik o računovodstvu (v nadaljevanju: Pravilnik iz marca leta 2008), ki ureja način evidentiranja prevrednotovanja netržnih kapitalskih naložb.

2.2.2.2.d V 81. členu Pravilnika o računovodstvu iz marca leta 2008 je določeno, da se poštena vrednost za delnice in deleže družb, ki ne kotirajo, določi na podlagi cenitve; SOD bo praviloma evidentirala rezultate cenitev v zunajbilančnih evidencah, in če se vrednoti finančno naložbo na podlagi lastnega modela, se tovrstne okrepitve evidentirajo v zunajbilančnih evidencah.

Pojasnilo SOD

Cenitev v obliki dokumenta ni bila izdelana pri vseh naložbah. Izdelana je bila neka približna ocena vrednosti, kjer je bilo upoštevano načelo previdnosti in informacije s sivega trga ter ocena nosilca naložbe na SOD o poslovanju podjetja v zadnjem letu, ker zadnjih bilanc SOD še ni imela. Za zunajbilančno prevrednotenje take vrednosti zadostujejo, vsekakor pa se po mnenju SOD bolj približa zahtevam poročanja in izkazovanja, ki jih predpisujejo računovodski standardi.

Na dan 31. 12. 2007 je SOD evidentirala prevrednotenje netržnih kapitalskih naložb v vrednosti 46.577.959 evrov (11.161.942 tisoč tolarjev) na podlagi mnenja popisne komisije¹⁶⁴, ki je predlagala uskladitev knjigovodskih vrednosti z ocenjenimi vrednostmi v zunajbilančni evidenci. Ugotovili smo, da ni razvidno, na kakšni podlagi so bile ocenjene vrednosti teh delnic določene, ker iz seznama izvedenih internih ali zunanjih cenitev niso razvidne, in ni razvidna določitev vrednosti na podlagi obstoječega modela vrednotenja, kar ni bilo v skladu z določili 81. člena Pravilnika o računovodstvu SOD.

2.2.2.2.e Ob popisu na dan 31. 12. 2006 je popisna komisija ugotovila, da pri nekaterih tržnih kapitalskih naložbah prihaja do razlik med povprečno nabavno vrednostjo delnic in tržno ceno, ki jo delnice dosegajo na organiziranem trgu na dan 31. 12. 2006 in je na tej podlagi predlagala uskladitev knjigovodskih vrednosti s tržnimi. Na tej podlagi je bilo izvedeno prevrednotenje tržnih kapitalskih naložb v skupni vrednosti 784.062.427 evrov (188.101.905 tisoč tolarjev) na podlagi borznih vrednosti, kar je SOD evidentirala med presežke iz prevrednotenja.

Ob popisu finančnih naložb na dan 31. 12. 2007 je SOD izkazovala presežek iz prevrednotenja na podlagi uskladitve knjigovodske vrednosti tržnih kapitalskih naložb z borznimi vrednostmi v vrednosti 1.397.702.830 evrov. Ugotovili smo, da je največji del izvedenega prevrednotenja predstavljala uskladitev knjigovodske vrednosti s tržnimi vrednostmi za naslednje štiri kapitalske naložbe: Krka, d. d., Novo mesto (v nadaljevanju: Krka), Luka Koper, Petrol in Sava Kranj, d. d., Kranj (v nadaljevanju: Sava), za katere je skupni znesek prevrednotenja znašal 1.066.296.127 evrov, kar je 76 odstotkov celotnega zneska prevrednotenja tržnih kapitalskih naložb na dan 31. 12. 2007. Knjigovodska vrednost delnic za te štiri kapitalske naložbe SOD na zadnji dan leta 2005, 2006 in 2007 ter število delnic in delež v vrednosti vseh dolgoročnih sredstev SOD so predstavljeni v prilogi 8. Ob upoštevanju vrednosti pridobljenih delnic

¹⁶⁴ Zapisnik komisije za popis finančnih naložb ter obveznosti SOD, ki izvirajo iz izročeni obveznic, na dan 31. 12. 2007.

družbe Telekom v letu 2007 je skupna tržna vrednost za navedene štiri kapitalske naložbe na dan 31. 12. 2007 znašala 60 odstotkov tržne vrednosti vseh dolgoročnih sredstev SOD. Ugotavljamo, da je od borznih nihanj v vrednosti delnic za štiri gospodarske družbe odvisno 60 odstotkov celotne vrednosti dolgoročnih sredstev SOD, kar zaradi vpliva na sposobnost poravnavanja zakonskih obveznosti SOD v prihodnjih letih predstavlja tveganje pri poslovanju SOD.

2.2.2.2.f Na podlagi ugotovitev v točkah 2.2.2.2.a do 2.2.2.2.d ocenjujemo, da obstaja tveganje neustreznega vrednotenja netržnih kapitalskih naložb na zadnji dan leta 2005, 2006 in 2007.

2.3 Ocena SOD o vrednosti presežka oziroma primanjkljaja

V obdobju od leta 2004 do leta 2007 je SOD ocenjevala obseg primanjkljaja oziroma presežka vrednosti premoženja glede na vrednost obveznosti na dva načina: na podlagi postavk bilance stanja (in zunajbilančnih podatkov) in na podlagi podatkov iz dolgoročnih načrtov denarnih tokov, kar je podrobneje predstavljeno v nadaljevanju. Ocene primanjkljaja oziroma presežka, izračunane na oba načina, je SOD vključevala v letna poročila, s temi ocenami so bili seznanjeni organi SOD in Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: Državni zbor RS).

2.3.1 Ali je bila ocena iz postavk bilance stanja izdelana na ustreznih podlagah

2.3.1.a Iz letnega poročila SOD za leto 2004 je mogoče ugotoviti, da si je SOD v letu 2004 zaradi ugotovitve obsega potencialnega primanjkljaja SOD prizadevala za kar najbolj natančno ocenjevanje obsega obveznosti SOD in razpoložljivega premoženja za njegovo pokrivanje. Razvidna je tudi ocena SOD, da naj bi bile obveznosti SOD višje od njenega premoženja, vendar znesek predvidenega primanjkljaja sredstev ni bil podan. Iz letnega poročila SOD za leto 2005 je razvidna ocena, da bo premoženje zadoščalo do približno leta 2010 oziroma 2011¹⁶⁵, ter da bo SOD skušala s kvalitetnim upravljanjem premoženja znižati vrzel med obveznostmi SOD (vključno s potencialnimi obveznostmi) ter razpoložljivimi sredstvi SOD, da bi lahko kar najbolje pokrila predvidene zakonske obveznosti. V uvodu letnega poročila SOD za leto 2006 je navedeno, da je SOD z aktivnim upravljanjem premoženja zmanjšala primanjkljaj za pokrivanje celotnih zakonskih obveznosti SOD z ocenjenih 115.000.000 tisoč tolarjev na 44.000.000 tisoč tolarjev, to je za 71.000.000 tisoč tolarjev.

Pojasnilo SOD

SOD je od leta 2005 skušala zagotoviti izračune presežka oziroma primanjkljaja, ki se prej niso pripravljali, pri tem pa je skušala vseskozi nadgrajevati načine tega izračuna. Primanjkljaj oziroma presežek denarnih sredstev, namenjen za poravnavanje obveznosti, SOD izračunava na letni ravni, kar pove, kolikšna je razlika med premoženjem in že znanimi in potencialnimi obveznostmi SOD na dan bilance. Med letom se ocenjeni znesek primanjkljaja oziroma presežka računa iz računovodskih izkazov na posamezni presečni dan. Upoštevati je treba tudi, da se gibanje borznih tečajev lahko spremeni, kar lahko vrednost premoženja bistveno zmanjša. V oceni niso zajeti stroški poslovanja SOD v prihodnjih letih, upoštevani tudi niso drugi donosi iz finančnih naložb, kot so dividende in obresti. Premoženje predstavljajo tudi dobički, izkazani v izkazih poslovnega izida, brez odloženih terjatev in obveznosti za davek. Potencialne obveznosti so ocenjene in so izkazane na zunajbilančnih postavkah, kjer so izkazane tudi ocenjene obračunane obresti od že izročenih obveznic za čas od izdelave

¹⁶⁵ Ta podatek izhaja iz dolgoročnega načrta denarnih tokov za obdobje od leta 2005 do 2016.

zadnjih računovodskih izkazov do izteka po amortizacijskih načrtih. SOD je izhajala iz ocenjenih vrednosti, ker natančnih vrednosti obveznosti ni bilo mogoče izračunati iz naslednjih razlogov:

- niso znane vrednosti nerešenih zabilvkov po ZDen, ker postopki še potekajo;
- niso znane obveznosti po ZSPOZ, ker se vlagajo še novi zabilvki;
- ni ugotovljena dokončna vrednost obveznosti za plačilo odškodnine po ZIOOZP.

Pri izračunih je SOD izhajala z naslednjih predpostavk:

- premoženje SOD bo mogoče unovčiti po vrednostih, kot je knjiženo (borzne cene na dan odtujitve premoženja ne bodo nižje od cen na bilančni presečni dan);
- vrednost potencialnih obveznosti je pravilno ocenjena oziroma znesek zabilvkov (denacionalizacije, žrtve, zaplembe) ne bo presegel ocenjenih vrednosti;
- bodoči donosi, kot so dividende, obresti in podobno, niso upoštevani;
- bodoči stroški poslovanja SOD niso upoštevani;
- vrednost primanjkljaja se praktično dnevno spreminja, odvisno od gibanja tečajev.

Izračunana vrednost primanjkljaja¹⁶⁶ je le informativen podatek, ki ga poslovodstvo SOD predstavi organom SOD in drugim uporabnikom letnih poročil, da bi prikazalo finančni položaj SOD glede na trenutne tržne razmere in trenutno znane podatke o številu in vrednosti denacionalizacijskih zabilvkov. Gre za najnižji znesek primanjkljaja, ki ga je mogoče izračunati, kar pomeni, da je primanjkljaj lahko različen od izračunanega. Informacija o presežku oziroma primanjkljaju sredstev SOD za pokrivanje obveznosti je pripravljena po naročilu direktorja SOD, z njo se ob obravnavi četrtletnih, polletnih in letnih računovodskih izkazov seznanita UO in NO SOD.

Ugotovili smo, da je bil v izračunih vrednosti premoženja (za izračun presežka oziroma primanjkljaja sredstev SOD) znesek dobička SOD v izračunu upoštevan dvakrat¹⁶⁷, zato je bil način izračuna neustrezen in je bil primanjkljaj ugotovljen v prenizkem znesku, kar je razvidno tudi iz priloge 6. Podatki o primanjkljaju sredstev SOD, izračunani na tak način¹⁶⁸, so bili vključeni v uvod letnega poročila SOD za leto 2006 in v Poročilo NO SOD za leto 2007 (pripravljeno decembra 2007)¹⁶⁹ in tudi organom SOD in javnosti.

Pojasnilo SOD

Ugotovljeno je bilo, da pri izračunu kapital ne sme biti upoštevan, saj so ta sredstva naložena – ali v denarni obliki ali pa v finančnih instrumentih, zato je pripravljen nov izračun. Poudariti je treba, da gre za oceno, ker SOD nima podatka o bodočih obveznostih, del premoženja pa je na določen dan vrednoten po tržnih cenah in cene na finančnem trgu se gibljejo v obe smeri. Vrednost drugega dela premoženja je ocenjena na podlagi cenitev. Pomemben je predvsem podatek o prodajni vrednosti posamezne finančne naložbe.

¹⁶⁶ Izračun je SOD naredila po naslednji shemi:

Premoženje = celotna aktiva – terjatev do države za premoženje + dobički – izgube + zunajbilančne okrepitve.

Obveznosti = dolgoročne bilančne obveznosti + kratkoročne bilančne obveznosti + zunajbilančne obveznosti.

Primanjkljaj oziroma presežek = premoženje – obveznosti.

¹⁶⁷ Vrednost dobička iz tekočega in preteklih let je bila že vključena v vrednost sredstev (aktive), SOD pa ga je v izračunu še posebej prištela.

¹⁶⁸ Na dan 31. 12. 2005 in na dan 31. 12. 2006.

¹⁶⁹ Navedena je vrednost primanjkljaja na dan 31. 12. 2005 (115 milijard tolarjev) in na dan 31. 12. 2006 (44 milijard tolarjev) ter podatek o "zmanjšanju luknje" za 71 milijard tolarjev. Poročilo je bilo 1. 4. 2008 obravnavano v Državnem zboru RS.

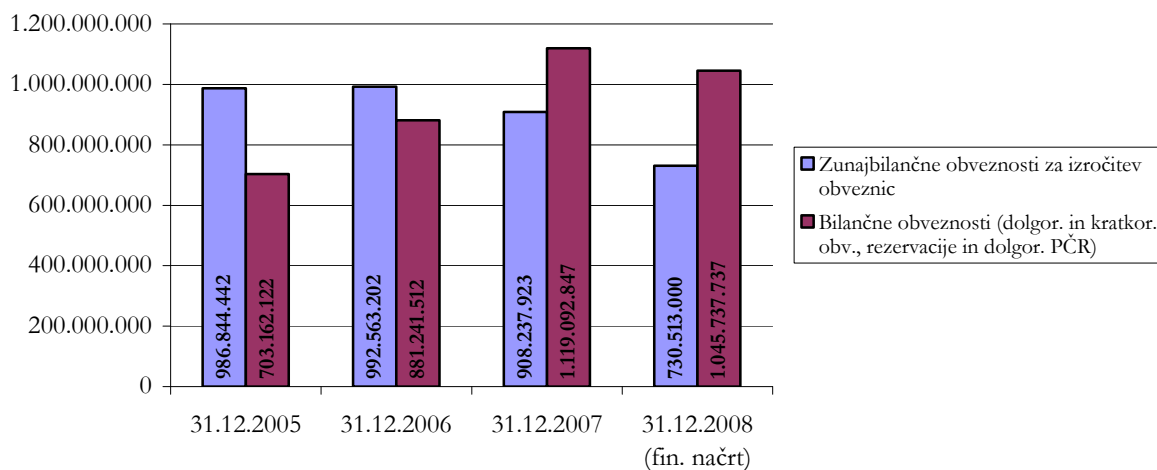
SOD je med izvajanjem revizije spremenila način izračuna primanjkljaja oziroma presežka sredstev SOD za pokrivanje obveznosti, tako da v vrednosti sredstev SOD niso več upoštevani dobički oziroma izgube iz tekočega in prejšnjih let, med obveznostmi pa so po novem upoštevane rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve. Iz primerjave izračuna primanjkljaja oziroma presežka premoženja SOD po prejšnjem in novem načinu je razvidno, da je bil po prejšnji metodologiji izračunan nižji znesek primanjkljaja kot po novem načinu izračuna. Iz zapisnikov sej v letu 2007 ni razvidno, da sta bila UO in NO SOD seznanjena z načinom izračuna presežka oziroma primanjkljaja, ter o tem, kaj vsebinsko predstavlja izračunana vrednost. Ocenjujemo, da bi morali biti organi SOD bolj aktivni pri nadzorovanju informacij o poslovanju SOD.

2.3.1.b Ugotavljamo, da v nobenem internem aktu SOD ali v odločitvi organa SOD ni opredeljen pojem primanjkljaja oziroma presežka za pokrivanje obveznosti (oziroma vrzeli) in način izračuna, ne glede na to, da lahko pomeni:

- razliko med potencialnimi sredstvi in obveznostmi (iz bodočih izročitev obveznic, kapitalskih izgub ali dobičkov pri prodajah kapitalskih naložb, ne-realizacija načrtovanih prilivov po zakonih), ki jo bo morala na podlagi ZIOOZP, ZSPOZ in odločbe Ustavnega sodišča pokriti država v obliki dodatnih sredstev, če se bo ta potencialni primanjkljaj realiziral, oziroma bo to preostanek sredstev SOD po pokritju vseh potencialnih obveznosti, ko bodo dejansko nastale, ali
- znesek premoženja SOD, ki ne zadošča za pokrivanje že znanih obveznosti iz že izročenih obveznic oziroma ki vrednost teh obveznosti presega, izračunan na podlagi podatkov v bilanci stanja.

2.3.1.c Vrednost zunajbilančnih obveznosti za izročitve obveznic na različne datume v primerjavi z bilančnimi obveznostmi¹⁷⁰ je prikazana na sliki 6.

Slika 6: Primerjava zunajbilančnih obveznosti za izročitve obveznic z bilančnimi obveznostmi

Vir: letna poročila SOD za leta 2005, 2006 in 2007, poslovno-finančni načrt SOD za leto 2008 ter izračuni SOD in sodišča.

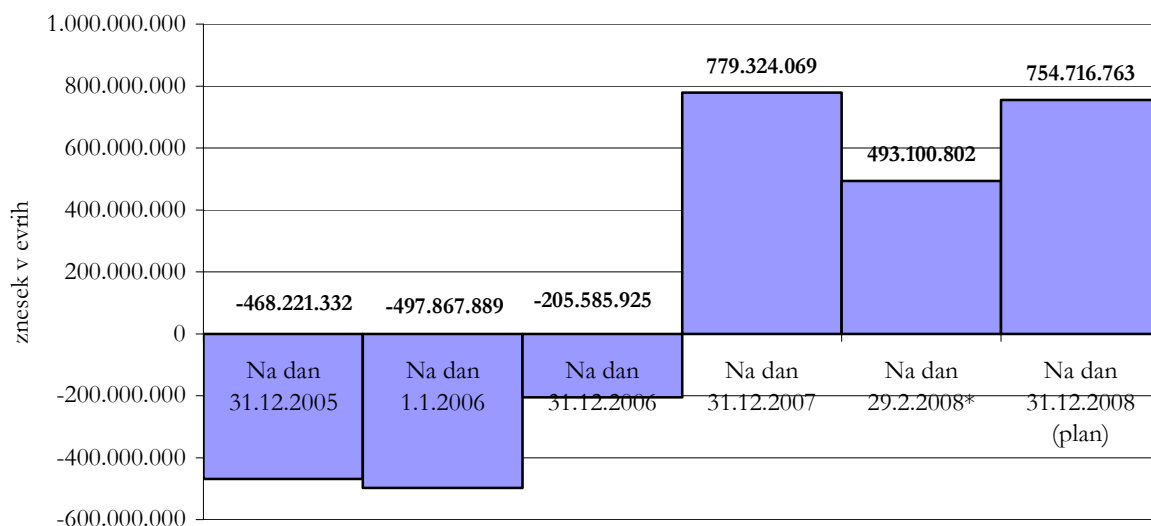
Iz primerjave je razvidno, da se je vrednost zunajbilančnih obveznosti za izročitev obveznic konec leta 2006 glede na leto poprej nekoliko povečala, v letu 2007 in letu 2008 pa se je začela zmanjševati. Konec let 2005 in 2006 so bile zunajbilančne (potencialne) obveznosti za izročitev obveznic izkazane v večjem znesku kot bilančne obveznosti, bilančne obveznosti iz obveznic pa so bile konec leta 2007 večje od zunajbilančnih. Ugotavljamo, da je imela ocenjena vrednost zunajbilančnih obveznosti pomemben vpliv na izračun presežka oziroma primanjkljaja sredstev SOD za poravnavanje obveznosti, saj so zunajbilančne obveznosti iz obveznic SOS2E, RS39 in RS21 na zadnji dan let 2005, 2006 in 2007 ter v načrtu za 2008 znašale od 41,1 do 58,4 odstotka vseh obveznosti, upoštevanih pri izračunu presežka oziroma primanjkljaja sredstev SOD za pokrivanje obveznosti¹⁷¹.

¹⁷⁰ Bilančne obveznosti, upoštevane tudi v izračunu primanjkljaja oziroma presežka sredstev SOD za pokrivanje obveznosti – več v točki 2.3.1.

¹⁷¹ Zunajbilančne obveznosti za izročanje obveznic so na dan 31. 12. 2005 predstavljale 58,39 odstotka vseh obveznosti (bilančnih in zunajbilančnih), upoštevanih v izračunu presežka oziroma primanjkljaja sredstev za pokrivanje obveznosti SOD. Na dan 31. 12. 2006 so zunajbilančne obveznosti predstavljale 52,97 odstotka, na dan 31. 12. 2007 pa 44,80 odstotka skupnih obveznosti v tem izračunu. Iz finančnega načrta za leto 2008 je razvidno, da naj bi na dan 31. 12. 2008 te obveznosti predstavljale 41,13 odstotka skupnih (bilančnih in zunajbilančnih) obveznosti.

2.3.1.d Izračun presežka oziroma primanjkljaja sredstev SOD na podlagi postavk bilance stanja na zadnji dan leta 2005, 2006 in 2007 (po novem načinu izračuna) ter na podlagi podatkov iz poslovno-finančnega načrta SOD za leto 2008 je v prilogi 6 in na sliki 7¹⁷².

Slika 7: Presežek oziroma primanjkljaj sredstev za pokrivanje obveznosti

Opomba: * Izračun presežka na podlagi spremembe vrednosti tržnih kapitalskih naložb, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, od 31. 12. 2007 do 29. 2. 2008; ostali podatki iz bilance stanja SOD na dan 31. 12. 2007 nespremenjeni.

Vir: Letna poročila SOD za leta 2005, 2006, 2007, poslovno-finančni načrt SOD za leto 2008, podatki SOD, izračun SOD in izračun računskega sodišča.

Iz primerjave je razvidno, da je imela SOD na podlagi izračuna po novem načinu na dan 31. 12. 2006 primanjkljaj sredstev za pokrivanje obveznosti v znesku 205.585.926 evrov, v letu 2007 pa je imela izračunan presežek v znesku 779.324.069 evrov¹⁷³. Izračun presežka premoženja SOD na dan 31. 12. 2007 v znesku 779.324.069 evrov je prikazan v letnem poročilu SOD za leto 2007, v katerem je SOD tudi

¹⁷² SOD izračuna primanjkljaja na dan 31. 12. 2004 ni pripravila. Glede na to, da SOD v letu 2004 v zunajbilančni evidenci ni evidentirala potencialnih bodočih obveznosti do upravičencev do odškodnin, izračun primanjkljaja na dan 31. 12. 2004 iz postavk bilance stanja SOD na dan 31. 12. 2004 ne bi bil ustrezen. Hkrati zaradi sprememb računovodskih usmeritev SOD v letu 2005 izračunani primanjkljaj na zadnji dan leta 2004 ne bi bil primerljiv z izračunanim primanjkljajem oziroma presežkom, ki ga je SOD izračunala na zadnji dan let 2005, 2006 in 2007 ter načrtovala za zadnji dan leta 2008.

¹⁷³ Iz izračuna je izločena vrednost delnic družbe Telekom na dan 31. 12. 2007 in obveznosti, povezane z izvajanjem ZVVJTO; podrobneje v točki 2.4.2.3. Ob obravnavi poročila NO SOD za obdobje od maja 2005 do decembra 2006 in poročila NO SOD za leto 2007 je bil Državni zbor RS 1. 4. 2008 seznanjen s poslovnimi rezultati SOD za leto 2007, med drugim tudi s presežkom vrednosti premoženja SOD glede na vrednost obveznosti v letu 2007.

pojasnila predpostavke za izračun obveznosti SOD in izkazano vrednost sredstev¹⁷⁴. Med dogodki po datumu bilance stanja je v letnem poročilu SOD za leto 2007 navedeno, da se je vrednost premoženja SOD, upoštevajoč gibanje tečajev vrednostnih papirjev na Ljubljanski borzi¹⁷⁵, kjer kotira večina kapitalskih naložb SOD¹⁷⁶, v prvih dveh mesecih znižala za nekoliko več kot 11 odstotkov. Zaradi spremembe tečajev na Ljubljanski borzi je bila vrednost tržnih kapitalskih naložb SOD od 1. 1. 2008 do 29. 2. 2008 manjša za 286.223.267 evrov¹⁷⁷ glede na dan 31. 12. 2007. Ocenili smo, da bi bil ob upoštevanju drugih nespremenjenih podatkov iz bilance stanja SOD na dan 31. 12. 2007 presežek vrednosti sredstev glede na vrednost obveznosti manjši za 36,7 odstotka in bi znašal 493.100.802 evrov.

2.3.1.e Izračunani znesek presežka SOD na dan 31. 12. 2007 je neustrezen, ker:

- so na dan 31. 12. 2007 zunajbilančne okrepitve delnic Zavarovalnice Triglav v lasti SOD znašale 337.043.279 evrov¹⁷⁸ oziroma 61,1 odstotka od skupno 551.497.721 evrov zunajbilančnih okrepitev naložb; zunajbilančna okrepitev vrednosti delnic Zavarovalnice Triglav na dan 31. 12. 2006 in na dan 31. 12. 2007 je bila izvedena na neustreznih podlagah¹⁷⁹;
- vrednost zunajbilančnih obveznosti iz izročitve obveznic SOS2E, RS21 in RS39¹⁸⁰ je bila ocenjena neustrezno in pri ocenjevanju bodočih obveznosti obstajajo nekatera tveganja¹⁸¹ glede ocenjene vrednosti bodočih obveznosti SOD za izplačilo odškodnin;
- zaradi podlag, ki so bile uporabljene pri oceni vrednosti kapitalskih naložb in evidentiranju prevrednotenja kapitalskih naložb¹⁸², obstajajo tveganja glede vrednosti kapitalskih naložb na dan 31. 12. 2007.

¹⁷⁴ V letno poročilo SOD za leto 2007 je vključeno pojasnilo, da so v računovodskih izkazih SOD finančne naložbe, ki kotirajo na organiziranem trgu, po poštenu vrednosti prek kapitala, ostale naložbe pa po nabavni vrednosti, za katere se razlika do poštene vrednosti prikaže v zunajbilančni evidenci. Zunajbilančno se prikažejo tudi vse ocenjene bodoče obveznosti po izdanih obveznicah. Pri ocenjevanju vrednosti primanjkljaja oziroma presežka premoženja SOD je treba upoštevati, da so pri finančnih naložbah upoštevane trenutno znane tržne cene na organiziranem ali sivem trgu, kakšna bo prodajna vrednost, pa ni mogoče oceniti. SOD tudi nima natančnih podatkov, koliko odškodnin bo še treba plačati, zato so obveznosti izračunane na predpostavkah. Pri izračunu niso upoštevani stroški poslovanja SOD v prihodnjih letih, iz izračuna so izločene obveznosti iz vračanja vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje in vrednost brezplačno prenesenih delnic družbe Telekom na SOD.

¹⁷⁵ Podatki Ljubljanske borze: od 28. 12. 2007 do 29. 2. 2008 se je SBI 20 znižal za 11,69 odstotka.

¹⁷⁶ Podrobneje v točki 2.2.2.1.

¹⁷⁷ Izračun SOD z dne 14. 3. 2008. Ob upoštevanju vrednosti kapitalskih naložb na dan 31. 12. 2007 (prejete tabele od oddelka za upravljanje kapitalskih naložb SOD) bi zmanjšanje vrednosti tržnih KN od 1. 1. 2008 do 29. 2. 2008 znašalo 287.390.560,26 evra. V tem izračunu presežka je upoštevan izračun SOD.

¹⁷⁸ Na podlagi temeljnice št. INT-321 je SOD okrepila naložbo v Zavarovalnico Triglav v znesku 337.043.279 evrov, priloga k temeljnici je zapisnik komisije za popis finančnih naložb in obveznosti SOD, ki izvira iz izročeni obveznic, na dan 31. 12. 2007.

¹⁷⁹ Podrobneje v poglavju 2.4.2.4.

¹⁸⁰ Podrobneje v poglavju 2.1.

¹⁸¹ Podrobneje v točkah 2.1.2.2.e in 2.1.3.2.e.

¹⁸² Podrobneje v poglavju 2.2.2.1.

2.3.1.f Ugotavljamo tudi, da izračunani zneski primanjkljaja oziroma presežka vrednosti sredstev SOD glede na vrednost obveznosti med leti niso primerljivi zaradi vpliva sprememb SRS, sprememb računovodskih usmeritev SOD¹⁸³ in ker je SOD spremenila način izračuna presežka oziroma primanjkljaja¹⁸⁴. Vrednost sredstev SOD je zelo odvisna od gibanj na finančnih trgih¹⁸⁵.

Na podlagi ugotovitev v točkah 2.3.1.a, 2.3.1.c, 2.3.1.e in 2.3.1.f obstajajo tveganja glede izračunanega zneska primanjkljaja oziroma presežka sredstev SOD na zadnji dan let 2005, 2006 in 2007.

2.3.2 Ali je bila ocena iz podatkov dolgoročnih načrtov denarnih tokov izdelana na ustreznih podlagah

Na podlagi podatkov iz dolgoročnih načrtov denarnega toka (projekcij) je SOD vsako leto izračunala obseg primanjkljaja oziroma presežka sredstev za obdobje od leta izdelave do sredine leta 2016, ko bo zapadel zadnji kupon obveznice SOS2E. Obseg primanjkljaja sredstev¹⁸⁶ SOD, ki je bil ocenjen na dan 30. 6. 2016 in izračun v štirih projekcijah, je prikazan v tabeli 5.

Pojasnilo SOD

SOD je sistematično in redno začela pripravljati dolgoročne projekcije denarnih tokov v letu 2004, po uvedbi vodenja denarnih tokov v programsko aplikacijo Ad Treasury, da bi izboljšala zagotavljanje denarnih sredstev za izplačevanje zakonskih obveznosti ter ugotavljanje morebitnega primanjkljaja sredstev za pokrivanje bodočih obveznosti do konca delovanja SOD (predvidoma do leta 2016). Projekcije denarnih tokov se pripravljajo tudi za interne potrebe zakladništva, ko se preverja prihodnja likvidnost družbe in določa naložbeni horizont, saj denarne tokove tekoče načrtuje in spremlja na tedenski, mesečni, obdobjni in letni ravni. Prek modela projekcije denarnih tokov SOD se ugotavlja in sprejema odločitve o obsegu in dinamiki prodaj kapitalskih naložb SOD, ki predstavljajo najpomembnejši vir za pokrivanje obveznosti SOD.

SOD na začetku vsakega leta novelira projekcijo denarnih tokov glede na sprejet finančni načrt tekočega leta, glede na podatke o stanju kapitalskih naložb konec leta in glede na morebitne nove ocene izročanja obveznic v prihodnjih letih. Temeljni princip projekcije denarnih tokov je ugotavljanje obsega primanjkljaja denarnih sredstev potem, ko se pokrijejo načrtovana zakonska izplačila SOD. SOD načrtuje, da bo primanjkljaj denarnih sredstev v posameznem letu pokrila s prodajo kapitalskih naložb, zato je prodaja kapitalskih naložb upoštevana samo za prvo leto, za naslednja leta pa ne, ker je prodaja odvisna od obsega primanjkljaja. Pri pripravi projekcije SOD upošteva izhodišča, ki vplivajo na oceno prilivov denarnih sredstev in na oceno odlivov za izročene obveznice po letih do leta 2016. Obseg in dinamika novih izročitev obveznic, na katere SOD v postopkih izročanja nima pomembnejšega vpliva, ter stanje na kapitalskih trgih, ki je pomembno zaradi vrednotenja premoženja SOD, se spreminja iz dneva v dan.

Ugotovili smo, da je v projekcijah denarnega toka, izdelanih v letu 2003 (za leto 2004) in na začetku let 2005, 2006 in 2007, načrtovana prodaja kapitalskih naložb le za prvo leto¹⁸⁷, kupnine iz prodaje kapitalskih naložb so načrtovane za posamezno leto v vrednosti letnega primanjkljaja denarnih sredstev iz drugih postavk denarnega toka.

¹⁸³ Podrobneje v poglavju 2.

¹⁸⁴ Podrobneje v točki 2.3.1.a.

¹⁸⁵ Podrobneje v točki 2.2.2.1 in 2.3.1.d.

¹⁸⁶ SOD je v projekcijah dolgoročnih denarnih tokov primanjkljaj opredelila kot negativno stanje kapitalskih naložb. SOD za obdobje od leta 2008 do 2016 do konca leta 2007 ni pripravila dolgoročne projekcije denarnih tokov.

¹⁸⁷ Razen v projekciji iz leta 2003, ko je načrtovana prodaja kapitalskih naložb tudi za leto 2005.

Pojasnilo SOD

Izračun stanja kapitalских naložb konec vsakega naslednjega leta se izračuna po istem principu, vse dokler je stanje naložb pozitivno, to je do konca leta 2014. Negativno stanje v letih 2015 in 2016 na primer pomeni, da bo imela SOD pod danimi predpostavkami za 75.292.222 evrov (kumulativen podatek) premalo premoženja, da bi pokrila vse ocenjene zakonske obveznosti (po ocenah izračunov obveznic in stanju kapitalских naložb 31. 12. 2006).

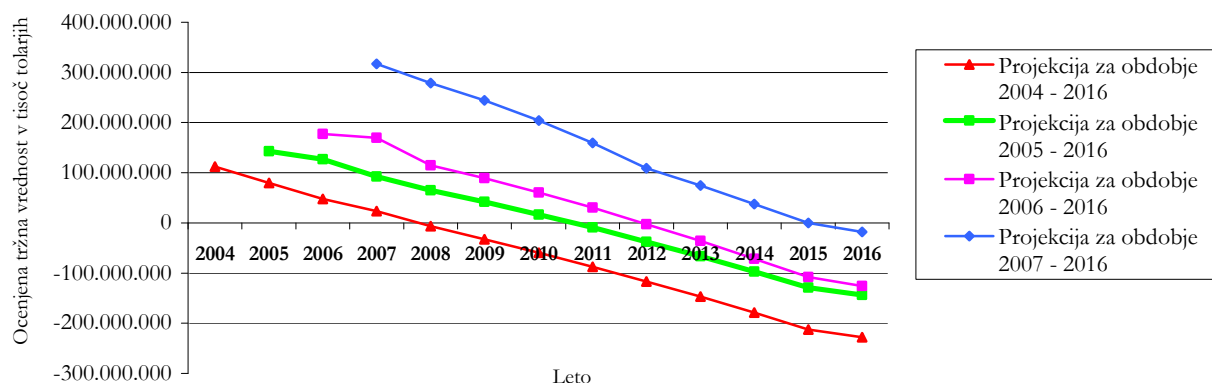
Tabela 5: Ocenjeni obseg primanjkljaja v letu 2016 glede na leto izdelave projekcije

Projekcija za obdobje	Datum priprave projekcije	Prvo leto primanjkljaja	Ocenjeni obseg primanjkljaja v letu 2016 v tisoč tolarjih
2004–2016	1. 12. 2003	2008	328.995.467
2005–2016	marec 2005	2011	143.834.932
2006–2016 ¹⁸⁸	1. 3. 2006	2012	125.908.231
2007–2016	marec 2007	2015	18.043.028 ¹⁸⁹

Vir: projekcije dolgoročnih denarnih tokov SOD od leta priprave projekcije do leta 2016.

SOD je ocenjevala obseg primanjkljaja tako, da je za vrednost vsakoletnega primanjkljaja denarnih sredstev zmanjševala ocenjeno tržno vrednost kapitalских naložb v portfelju SOD na zadnji dan poslovnega leta, ker je načrtovala, da bo primanjkljaj vsakoletno pokrivala s prodajo kapitalских naložb. Preostala ocenjena tržna vrednost kapitalских naložb SOD, po pokritju vsakoletnega primanjkljaja denarnih sredstev za pokrivanje obveznosti, je prikazana na sliki 8.

Slika 8: Ocenjena prodajna vrednost kapitalских naložb konec leta, po pokritju primanjkljaja denarnih tokov za pokrivanje obveznosti s prodajo kapitalских naložb

Vir: projekcije dolgoročnih denarnih tokov SOD od leta izdelave do leta 2016.

¹⁸⁸ Novelirana projekcija denarnih tokov, pripravljena zaradi rebalansa finančnega načrta v letu 2006. SOD prvotne projekcije dolgoročnih denarnih tokov za obdobje od leta 2006 do 2016 nima.

¹⁸⁹ Oziroma 75.292.222 evrov.

Iz primerjave dolgoročnih projekcij denarnega toka je razvidno, da se je od leta 2004 obseg primanjkljaja zmanjševal in čas, ko sredstva ne bodo zadoščala za pokrivanje obveznosti SOD in bo morala država zagotoviti dodatna sredstva, se je pomikal v prihodnost. V projekciji, pripravljene 1. 1. 2007, je načrtovano, da bo imela SOD dovolj sredstev za pokrivanje zakonskih obveznosti, razen za izplačilo zadnjega, 40. kupona obveznice SOS2E, ki zapade 1. 6. 2016.

Ne glede na to, da do konca leta 2007 SOD ni pripravila prenovljene projekcije dolgoročnih denarnih tokov do leta 2016, je iz načrta denarnih tokov za leto 2008 razvidno, da ima dovolj sredstev za poplačilo vseh zakonskih in pogodbenih obveznosti, ki zapadejo v plačilo do konca leta 2008 (v skupni vrednosti 321.767.131 evrov).

2.3.2.a Ugotovili smo:

- prilivi in odlivi iz izvajanja ZVVJTO v projekcije niso vključeni; po sprejemu sprememb in dopolnitev ZVVJTO¹⁹⁰ v aprilu 2007 projekcija za obdobje od leta 2007 do 2016 ni bila novelirana in denarni tokovi iz ZVVJTO vanjo niso bili vključeni;
- v juniju leta 2007 je bil sprejet rebalans izročanja obveznic RS21 in RS39¹⁹¹, na podlagi katerega je bilo ocenjeno, da bo finančna obveznost SOD zaradi večjih izročitev obveznic RS39 in RS21 večja za 10,1 milijona evra; ne glede na to projekcija za obdobje od leta 2007 do 2016 ni bila novelirana oziroma spremenjena;
- zneski prilivov, ocenjenih na podlagi ZUKLPP, SZ in SZ-1 in ZSKZG, so v posameznih projekcijah načrtovani brez (predloženih) ustrezno dokumentiranih podlag¹⁹²; za izračun teh prilivov niso bile uporabljene ocene iz evidenc SOD, DSU in SKZG ali ocene, ki bi temeljile na podatkih in bi jih predložila DSU¹⁹³ ali

¹⁹⁰ Uradni list RS, št. 33/07.

¹⁹¹ NaLO SOD je dne 9. 5. 2007 ob seznanitvi s poročilom o uresničitvi mesečnega načrta denarnih tokov potrdil novo oceno obveznosti SOD za obveznice RS39 in RS21 v letu 2007 ter sprejel sklep, da se izdela nov finančni načrt obveznosti za leto 2007. Sprejel je tudi sklep, da strokovne službe SOD vzpostavijo kontakte s službami pristojnih ministrstev, od katerih prejemajo informacije in prevzemajo podatke o prihodnjih obveznostih SOD za RS39 in RS21. NaLO SOD se je 29. 5. 2007 seznanil z rebalansom načrta obveznosti po ZSPOZ in ZIOOZP za leto 2007 ter ugotovil, da je finančna obveznost SOD zaradi večjih izročitev obveznic RS39 in RS21 večja za 10,1 milijona evra. NaLO SOD je obravnaval rebalans finančnega načrta denarnih tokov tudi 11. 6. 2007 in 26. 6. 2007, ko je vodstvo SOD sprejelo odločitev, da se rebalans obveznosti za novo izročene obveznice RS39 in RS21 uporablja za interno spremljanje posameznih zakonskih obveznosti, prvotni načrt zakonski obveznosti za leto 2007 pa se ne spremeni, ker ima SOD na voljo dovolj denarnih sredstev za plačilo povečanih obveznosti (spreminja se samo struktura porabe sredstev). O predvidenem povečanju obveznosti po ZSPOZ in ZIKS za leto 2007 naj bi SOD seznanila tudi UO SOD na naslednji seji.

¹⁹² V nekaterih primerih so podlaga za vključitev denarnega toka v projekcijo elektronska sporočila ali ročno napisana sporočila iz oddelka za računovodstvo, v nekaterih primerih podlage za oceno prilivov niso bile predložene.

¹⁹³ DSU je pojasnila, da za obdobje od 2004 do junija 2007 nima pisnih zahtev SOD za predložitev podatkov o načrtovanih prilivih denarnih sredstev DSU in da je komunikacija s SOD potekala ustno – telefonsko.

SKZG¹⁹⁴; podane so približne ocene prilivov, ki se ne nanašajo v vseh primerih na vsa leta predvidenega prejemanja prilivov¹⁹⁵;

- prilivi in odlivi denarnih sredstev po ZLPZ¹⁹⁶ so bili v vseh projekcijah načrtovani le za leto, v katerem je bila projekcija pripravljena;
- prilivi iz naložbene dejavnosti so bili načrtovani na podlagi stanja dolžniških naložb, dejanske zapadlosti naložb, amortizacijskih načrtov obveznic in pogodbeno dogovorjene višine obresti oziroma donosov; zneski so bili načrtovani večinoma le za leto, v katerem je bila izdelana projekcija, prilivi iz dolžniških naložb, v katere bo SOD vlagala v prihodnjih letih, niso bili načrtovani;
- skupni znesek prilivov iz dividend je bil podrobno načrtovan le za prvo leto (po posameznih gospodarskih družbah)¹⁹⁷, za naslednja leta je bil ocenjen glede na vsakoletna stanja kapitalskih naložb konec leta oziroma preostanek kapitalskih naložb po vsakoletni prodaji do leta, ko SOD predvidoma ne bo imela več kapitalskih naložb; o podlagah za izračun teh ocen ni dokazil;
- prilivi iz prodaje kapitalskih naložb so bili načrtovani le za prvo leto projekcije v znesku iz finančnega načrta za to leto¹⁹⁸; za ostala leta kupnine iz prodaj kapitalskih naložb niso vključene v načrt prilivov, temveč se ugotavljajo na podlagi ocene letnih primanjkljajev denarnih sredstev;
- odlivi po ZDen, ZSPOZ in ZIOOZP so bili ocenjeni na podlagi stanja izročeni obveznic na dan 1. 1. 2007, na podlagi amortizacijskega načrta za vsako obveznico in ocene izročanja novih obveznic v prihodnjih letih; o vseh podlagah, ki so bile uporabljene pri izdelavi teh ocen, ni dokazil¹⁹⁹; ocenjeno število bodočih izročitev obveznic v vseh primerih ni temeljilo na ustreznih podlagah²⁰⁰; odlivi iz ZSPOZ so bili v projekciji za obdobje od leta 2007 do 2016 načrtovani tudi v letu 2009, kljub temu da zadnji kupon obveznice zapade dne 15. 9. 2008²⁰¹;
- izdatki za poslovanje SOD so podrobneje načrtovani le za leto 2007, za naslednja leta je podana le približna ocena teh izdatkov.

¹⁹⁴ SKZG je pojasnil, da nima pisnih zaprosil SOD za posredovanje podatkov o ocenjeni vrednosti nakazil, ki naj bi jih izvedla SKZG. Vprašanja v zvezi s tem so bila postavljena telefonsko, SKZG pa je ocene za prilive naslednjem letu ali dveh posredoval finančni službi SOD telefonsko. SOD je poslala zapisnik sestanka z dne 6. 9. 2006, sklicanega zaradi sklenitve dogovora o načinu poročanja SKZG v zvezi z obveznostmi odvajanja dela svojih prihodkov SOD (dogovorjeni so bili dodatni podatki, ki jih SKZG pošlje SOD konec vsakega meseca). SOD je za pripravo načrta za leto 2008 v novembru leta 2007 na SKZG poizvedovala o ocenjenih prilivih za leto 2008, SKZG pa je odgovoril, da lahko SOD načrtuje tako gibanje prihodkov kot v letu 2007.

¹⁹⁵ Na primer v projekciji iz leta 2005 so od leta 2006 dalje upoštevani le prilivi po SZ, v projekciji iz leta 2004 so bile kupnine po ZUKLPP načrtovane le za leto 2004. V projekciji iz leta 2006 iz preglednice DSU, ki naj bi bila podlaga za oceno prilivov po ZUKLPP, ni mogoče razbrati ocenjenega zneska priliva SOD, v projekciji iz leta 2007 pa je bila narejena približna ocena prilivov po zakonih, razen po SZ, ki izhaja iz sklenjenih pogodb.

¹⁹⁶ Kupnine za osnovne delnice, podrobneje v točki 2.1.5.1.

¹⁹⁷ V projekciji iz let 2007 in 2006 je znesek enak v poslovno-finančnem načrtu SOD.

¹⁹⁸ Načrt prodaj podrobno po podjetjih je pripravil oddelek za upravljanje kapitalskih naložb, vendar za leto 2006 znesek ne ustreza znesku v projekciji, v projekciji za obdobje od leta 2004 do 2016 pa sta zneska načrtovana le za leti 2004 in 2005.

¹⁹⁹ Po pojasnilu SOD so bili podatki o ocenjenem številu bodočih izročitev pridobljeni od oddelka za denacionalizacijo in oddelka za izročanje obveznic, vendar ne vedno v dokumentarni obliki.

²⁰⁰ Podrobneje v točkah 2.1.2.2.c, 2.1.3.2.b in 2.1.3.2.e.

²⁰¹ Podrobneje v točki 2.1.1.1.

Pojasnilo SOD

Podlage za pripravo načrtov denarnih tokov se niso posebej shranjevale. Programska aplikacija omogoča ažuriranje vseh podlag in podatkov o načrtovanih izročitvah obveznic, najmanj enkrat letno se pripravi dolgoročna projekcija tudi v tiskani obliki ter je poslana vodstvu SOD kot informacija o likvidnostnem položaju SOD in potrebni dinamiki prodaj kapitalskih naložb. Pri dolgoročnem načrtovanju denarnih tokov se operira pretežno z ocenami, kaj se bo zgodilo v prihodnosti.

Ocena prilivov po stanovanjskem zakonu je bila približna ocena, saj je ta znesek v primerjavi z drugimi obveznostmi oziroma prilivi zelo majhen, zanemarljiv za načrtovanje na dolgi rok, zato načrtovanju tega zneska ni namenjena večja pozornost. SOD tudi nima nobenih podatkov oziroma dokumentov, na podlagi katerih bi bilo mogoče pripraviti oceno prilivov iz kupnin po ZUKLPP, saj ne more vedeti, koliko prodaj bo izvedla DSU (teh podatkov ponavadi nima niti DSU). Za načrtovanje prilivov od kupnin poteka komunikacija z DSU po potrebi večkrat med letom, navadno telefonsko, vsako leto pa se z DSU pred pripravo vsakoletnega načrta pogovorijo o obsegu predvidenih kupnin. Prilivi in odlivi na podlagi ZLPZ so bili načrtovani le za tekoče leto, pa še v tem letu je bila realizacija zelo različna od načrta, saj ni mogoče načrtovati, koliko upravičencev bo delnice vplačalo v enem letu od izdaje odločbe ter kako bodo potekali pritožbeni postopki. Kupnine iz prodaje delnic Zavarovalnice Triglav ne obremenjujejo denarnih tokov SOD v smislu načrtovanja likvidnosti, saj so vsi prilivi iz prodaje teh delnic nakažani državi po prejemu kupnine vsakega 15. v mesecu po preteku kvartala. Prilivi dividend za leta od 2008 do 2010 so v projekciji denarnih tokov za obdobje od leta 2007 do 2016 ocenjeni glede na predvideno dinamiko prodaj kapitalskih naložb. Ker je v lasti SOD le še nekaj večjih javnih družb, ki se bodo prodajale, bo dividend vsako leto manj; oceno zneska je pripravil oddelek zakladništva glede na to, da bodo dividende proporcionalno zmanjševale, saj od nobenega drugega oddelka te informacije ni bilo mogoče dobiti. Izdatki za poslovanje SOD so bili ocenjeni v padajočem znesku v oddelku zakladništva, glede na to, da bo vloga SOD postopno ugašala in bo kapitalskih naložb ter kadrov vedno manj. Ti stroški predstavljajo zelo majhen delež vrednosti poslov, zato niso tako pomembni za načrtovanje denarnih tokov. Za ocenjevanje obveznosti je najpomembnejši podatek, koliko novih obveznic bo SOD v prihodnje izročila; ta podatek dobi oddelek zakladništva od oddelka za denacionalizacijo in oddelka za izročanje obveznic.

Ugotavljamo, da SOD za načrtovanje vseh dolgoročnih denarnih tokov ni imela ustreznih (natančnih in dokumentiranih) podlag, zato menimo, da si SOD ni dovolj prizadevala, da bi pridobila podatke o ocenah bodočih denarnih tokov od drugih institucij, pridobljeni podatki pa niso bili zanesljivi in natančni. SOD v zvezi z obsegom predvidenih prilivov in odlivov ni zagotovila dokumentiranosti, saj od DSU, SKZG, Komisije za izvajanje ZPKri, Državnim pravobranilstvom RS in med posameznimi oddelki znotraj SOD ni pridobila pisnih dokazil, ocen ali pojasnil, zato ni dokazil o vseh podlagah za izdelavo ocenjenih vrednosti.

Pojasnilo SOD

Priprava projekcij ni nikjer predpisana, saj so dolgoročni načrti denarnega toka SOD zgolj informativnega, internega značaja ter so bolj dodatna informacija kot dokument in niso nikoli imele takega značaja kot na primer letno poročilo. Projekcije so se izdelovale prostovoljno zaradi ugotavljanja obsega obveznosti in razpoložljivih virov ter vestnega in skrbnega načrtovanja denarnih sredstev. Vodstvo SOD je z njimi seznanjalo organe SOD po prosti presoji. Če približno do večjih odstopanj od predhodnih dolgoročnih projekcij, na primer da se primanjkljaj sredstev povečuje, se o projekcijah seznanijo UO SOD. UO SOD je bil seznanjen s projekcijo iz leta 2005, kasnejših projekcij pa ni obravnaval (tudi s projekcijo, izdelano na dan 1. 1. 2007, se ni seznanil), ker se je premoženjska slika SOD izboljšala. Projekcije denarnega toka iz leta 2004 NalO SOD ni obravnaval.

Ne glede na pojasnilo SOD je iz dokumentacije razvidno, da so organi SOD projekcije denarnih tokov obravnavali na naslednje načine:

- s projekcijo denarnih tokov za obdobje od 1. 1. 2005 do 30. 6. 2016, pripravljeno marca 2005, se je seznanil UO SOD na 4. seji UO SOD dne 29. 3. 2005; poslana je bila tudi Vladi RS in ministru za finance 3. 6. 2005 kot dodatno gradivo k predlogu za dodatna sredstva iz marca 2005²⁰²; NO SOD je projekcijo vključil v poročilo iz oktobra leta 2005²⁰³, iz katerega je bilo mogoče ugotoviti, da naj bi premoženje SOD zadoščalo za pokrivanje zakonskih obveznosti do leta 2010; Državni zbor RS je poročilo obravnaval 7. 3. 2006²⁰⁴;
- NalO SOD je v zvezi s projekcijo denarnih tokov za obdobje od leta 2006 do 2016 dne 27. 2. 2006²⁰⁵, sprejel sklep, da se pripravi novelirana projekcija denarnih tokov; z novelirano projekcijo se ni seznanil;
- s projekcijo denarnih tokov za obdobje od leta 2007 do 2016 se UO SOD ni seznanil, Vlada RS pa projekcije ni dobila do avgusta 2007²⁰⁶.

2.3.2.b UO SOD, skupščina SOD in NO SOD niso bili seznanjeni z vsemi projekcijami dolgoročnih denarnih tokov. Kljub temu da se je ocenjeni primanjkljaj z vsakim letom zniževal, je bilo v vseh projekcijah dolgoročnih denarnih tokov ocenjeno stanje kapitalskih naložb na dan 30. 6. 2016 negativno. Menimo, da bi morala SOD z oceno primanjkljaja seznaniti UO SOD in skupščino SOD ter prek obravnave poročil o delu SOD tudi NO SOD in Državni zbor RS. S tem bi bilo zagotovljeno, da zakonodajalec nenehno spremlja obseg virov SOD in njihovih finančnih učinkov, saj mora država, če viri ne bi zadostovali za redno izplačevanje obveznosti, zagotoviti dodatne vire. Ugotovili smo, da v nobenem internem aktu SOD ni opredeljen način priprave projekcije dolgoročnih denarnih tokov SOD in podlage oziroma predpostavke, ki jih mora SOD uporabiti pri pripravi projekcije. V nobenem aktu tudi ni opredeljeno, da se morajo organi SOD seznaniti ali obravnavati projekcije. Ker so projekcije dolgoročnih denarnih tokov med seboj neprimerljive zaradi uporabe različnih predpostavk za oceno posameznih vrst prilivov in odlivov in zaradi neocenjenih posameznih zneskov prilivov in odlivov, ocenjujemo, da bi morali biti organi SOD seznanjeni tudi s predpostavkami za njeno pripravo.

Pojasnilo SOD

Podatki med različnimi projekcijami, pripravljene v posameznih letih, niso povsem primerljivi, ker so se pojavljale nove vrste obveznosti, na primer vračilo vlaganj v telekomunikacije, ki je v letu 2007 predstavljalo zelo močan denarni tok.

²⁰² Podrobneje v točki 2.4.2.1.

²⁰³ Poročilo NO SOD za mandatno obdobje od 24. 5. 2001 do 24. 5. 2005.

²⁰⁴ Sklepi Državnega zbora RS so podrobneje predstavljeni v točki 2.4.1.a.

²⁰⁵ Ob obravnavi rebalansa finančnega načrta SOD za leto 2006 zaradi predčasno nakazane kupnine iz prodaje naložbe v družbi PS Mercator, d. d., Ljubljana.

²⁰⁶ Na podlagi zaprosila računskega sodišča Vladi RS za predložitev dokumentacije z dne 20. 7. 2007 je Vlada RS pridobila projekcijo od SOD in jo 10. 9. 2007 predložila računskemu sodišču.

2.3.2.c Iz primerjave med načrtovanimi in realiziranimi denarnimi tokovi SOD po letih v obdobju od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2007, ki je prikazana v prilogi 2, je razvidno, da je realizacija denarnih tokov SOD v nekaterih primerih pomembno odstopala od načrtovanih vrednosti.

Pojasnilo SOD

SOD projekcije obveznosti ne dela v več variantah (optimistična, pesimistična, najbolj verjetna), ampak po realni metodi, saj na podlagi podatkov, ki jih ima, vedno teži, da se podatki čim bolj približajo realni situaciji. Za načrtovanje so pomembni podatki o stanju izročitvenih obveznic po vseh treh zakonih na zadnji dan v letu in načrtovane nove izročitve obveznic po posameznih letih, ki izhajajo iz sistema pridobivanja podlag in informacij. Pri ocenah nadaljnjih izročitev obveznic želi SOD vzpostaviti najbolj realistično varianto, ki temelji tudi na preteklih izkušnjah. Za oceno primanjkljaja denarnih tokov je zelo pomembno tudi gibanje kapitalskih trgov oziroma tržne vrednosti premoženja SOD, ki se je v zadnjih letih zaradi rasti slovenskega trga močno povečalo. Glede na to, da se dolgoročne ocene denarnih tokov vsako leto novelirajo in da na letni, obdobjni, mesečni in tedenski ravni SOD tekoče operativno izvaja načrtovanje in spremljanje načrtov, nima posebnega smisla pripravljati več variant ocen dolgoročnih denarnih tokov.

Iz pojasnil izhaja, da si je SOD prizadevala izdelati kar najbolj realne dolgoročne načrte denarnih tokov. Ne glede na to so iz omenjene primerjave razvidne pomembne razlike med posameznimi vrednostmi. Ocenjujemo, da bi bila priprava več variant načrtov denarnih tokov upravičena, saj ni mogoče podati zagotovila o ustreznosti točne vrednosti presežka oziroma primanjkljaja, temveč je mogoče izračunati le razpon vrednosti, v okviru katerega se bo gibal.

2.3.3 Ali je vrednost izkazanih terjatev do države za premoženje ustrezna

2.3.3.a V letu 2004 je SOD evidentirala prejeta premoženje od države za pokrivanje obveznosti na konte prihodkov, izročitve obveznic je evidentirala kot odhodek in dolgoročno obveznost, obresti od obveznic so bremenile finančne odhodke. V načrtu poslovnega izida SOD za leto 2004 je SOD načrtovala izgubo v vrednosti 49,9 milijard tolarjev, ki je podobno kot v preteklih letih pretežno rezultat načina izkazovanja prihodkov in odhodkov in presega vrednost kapitala SOD. Za leto 2004 je SOD izkazala izgubo v vrednosti 33.392.718 tisoč tolarjev in v poslovnem poročilu pojasnila, da je negativni poslovni rezultat pretežno rezultat načina izkazovanja prihodkov in odhodkov, negativni kapital kot posledica negativnega poslovnega izida ne odraža uspešnosti poslovanja, ker je SOD sposobna tekoče poravnati zapadle finančne obveznosti in bo, če finančni viri ne bi zadoščali za redno izplačevanje obveznosti, morala država zagotoviti dodatne vire²⁰⁷. Iz poslovno-finančnega načrta SOD za leto 2005 je iz pojasnila v zvezi z načrtovano izgubo v vrednosti 39,9 milijarde tolarja razvidno, da je revizijska družba ob revidiranju računovodskih izkazov SOD za leto 2003 opozorila, da lahko ob upoštevanju dotodanje dinamike evidentiranja odhodkov iz izdanih obveznic SOD pričakuje negativni kapital že v letu 2004.

²⁰⁷ Sklic na odločbo Ustavnega sodišča z dne 14. 12. 1995 (št. U-I-140/94), točka B.21 – razlage Ustavnega sodišča. SOD je v letu 2004 izkazovala prihodke iz 10 odstotkov kupnin (pridobljenih s prodajo družbenih stanovanj celotnih kupnin pridobljenih s prodajo podržavljenih stanovanj), kupnin in zakupnin kmetijskih zemljišč v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, prejetih delnic in deležev gospodarskih družb in drugih virov, določenih z zakonom. Poslovni prihodki so znašali 1.364.494 tisoč tolarjev in so predstavljali 5,5 odstotka poslovnih odhodkov SOD v letu 2004, povezanih z izvajanjem zakonov, ki so znašali skupaj 24.675.918 tisoč tolarjev.

Na podlagi sklepa UO SOD²⁰⁸ je bilo v letu 2005 izdano revizijsko poročilo o poslih opravljanja dogovorjenih postopkov (v nadaljevanju: poročilo KPMG), ki je bilo namenjeno UO SOD in NO SOD²⁰⁹. Iz poročila KPMG je razvidno, da je SOD v prvih letih poslovanja poslovala z visokim pozitivnim poslovnim izidom, v obdobju, ko so obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev presegle vrednost na novo dodeljenega premoženja, pa z izgubo. Takšen način spremljanja poslovnih dogodkov ni zagotavljal sočasnosti prihodkov in odhodkov, kot zahtevajo SRS.

Iz poročila KPMG izhaja, da se za del obveznosti do imetnikov obveznic SOD, ki presega vrednost premoženja SOD, ne sme povečevati izguba SOD, temveč se morajo te vrednosti prikazati kot dolgoročno razmejene postavke (ali terjatve do države, če obstaja pravna podlaga), ker država jamči za pokrivanje obveznosti po izdanih obveznicah SOD. V poročilo KPMG je bilo vključeno priporočilo, naj SOD za prejete dolgoročne finančne naložbe v kapitalna in druga prejeta sredstva poveča vrednost dolgoročnih finančnih naložb in terjatev in na drugi strani dolgoročno obveznost do upravičencev po ZDen. Glavnica iz izdanih obveznic upravičencem ne predstavlja odhodkov, stroške predstavljajo le natečene obresti in tečajne razlike zaradi sprotnega prevrednotenja v evre.

Iz mnenja poročila o izvedeni reviziji računovodskih izkazov SOD za leto 2004²¹⁰, v katerem je revizor, ne da bi izrazil pridržek, menil, da SOD izkazuje negativni kapital kot posledica računovodske usmeritve sprotnega evidentiranja celotnih finančnih obveznosti in odhodkov iz izdanih obveznic v obdobju pridobitve pravnomočnih denacionalizacijskih odločb kot tudi na podlagi drugih zakonov. Družba sicer izkaže negativni izkaz poslovnega izida, do likvidnosti odlivov pa prihaja šele ob dospelju glavnice in natečenih obresti in izročeni obveznic.

Na podlagi poročila KPMG je UO SOD 18. 5. 2005 sprejel sklep, da SOD pri izdelavi računovodskih izkazov za poslovno leto 2005 upošteva priporočila KPMG²¹¹. V otvoritveni bilanci stanja na dan 1. 1. 2005 je SOD na tej podlagi vzpostavila kratkoročne terjatve do države za pokrivanje obveznosti iz razveljavitve kazni zaplembe premoženja (ZIOOZP), za nepokrito izgubo iz leta 2004 v znesku 7.345.753 tisoč tolarjev²¹². Iz pisma poslovodstvu o predreviziji računovodskih izkazov za poslovno

²⁰⁸ Dne 29. 3. 2005 je UO SOD sprejel sklep, da se zadolži vodstvo SOD, da angažira revizorsko družbo, ki naj poda mnenje glede ustreznosti knjiženja obveznosti SOD.

²⁰⁹ Revizorjevo poročilo o poslih opravljanja dogovorjenih postopkov z dne 9. 5. 2005, revizijske družbe KPMG SLOVENIJA, d. o. o., podjetje za revidiranje, Ljubljana.

²¹⁰ Revizorjevo poročilo o računovodskih izkazih SOD za leto 2004 revizijske družbe PricewaterhouseCoopers, d. o. o., Ljubljana, z dne 10. 5. 2005, kar je bilo naslednji dan po izdaji poročila KPMG.

²¹¹ Iz zapisnika se je UO SOD z dne 19. 5. 2005 je razvidno, da iz poročila KPMG izhaja, da obveznosti SOD niso ustrezno knjižene in bo SOD pomembnejša odstopanja, ki izhajajo iz drugačnega načina prikazovanja poslovnih dogodkov v poslovnih knjigah v preteklih letih, v skladu z veljavnimi SRS uskladila tudi otvoritvene postavke bilance stanja za leto 2005.

²¹² Predstavlja vrednost negativnega kapitala iz bilance stanja (na dan 31. 12. 2004) v znesku 7.301.754 tisoč tolarjev, osnovnega kapitala v znesku 40.000 tisoč tolarjev in zakonskih rezerv v znesku 4.000 tisoč tolarjev. Iz letnega poročila SOD za leto 2004 je razvidno, da je kapital zmanjšan za znesek pokritja izgube kot posledica sprejete računovodske usmeritve sprotnega evidentiranja celotnih finančnih obveznosti in odhodkov iz izdanih obveznic v obdobju pridobitve pravnomočnih denacionalizacijskih odločb in na podlagi drugih zakonov.

leto 2005²¹³ je razviden zaključek, da poslovni izid SOD v letu 2004 ni bil izkazan v skladu z zahtevami 18. člena ZSOS, ker je SOD prejeta premoženje, namenjeno pokrivanju obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev in drugih upravičencev po zakonu, evidentirala na prihodke družbe, izplačane obveznosti²¹⁴ pa na odhodke.

Ker je celotni znesek nepokrite izgube iz leta 2004, za katerega je SOD vzpostavila kratkoročno terjatev do države v letu 2005, vključeval tudi druge sestavine in ne le nepokrite zakonske obveznosti SOD, to ne predstavlja zneska sredstev, ki bi ga morala pokrivati država kot dodatni vir za pokrivanje zakonskih obveznosti SOD zato tega stanja terjatev do države ne moremo potrditi.

Pojasnilo SOD

SOD izplačuje odškodnine na podlagi treh zakonov oziroma za tri obveznice in je želela ločeno evidentirati terjatve do države. Na tej podlagi se vse obresti iz obveznic evidentirajo med odhodke, same glavnice pa povečujejo terjatve do države. Razlog za povečanje terjatev do države za nepokrito izgubo na del terjatev, ki se nanaša na obveznosti iz razveljavitve kazni zaplembe premoženja je bil verjetno v tem, da za to vrsto obveznosti SOD ni neodplačno prejemale premoženja od države. Revizor je ob vzpostavitvi terjatev do države ocenil, da akumulirana izguba (negativni kapital) izvira iz primanjkljaja sredstev za pokrivanje obveznosti iz obveznic. Ta akumulirana izguba lahko vključuje tudi druge sestavine, nanjo vplivajo tudi stroški poslovanja SOD, izgube in dobički iz upravljanja s prejetim premoženjem, ki so nastali v obdobju pred vzpostavitvijo terjatev do države.

Ugotavljamo, da SOD nepokrite izgube iz preteklega leta v letu 2005 ni evidentirala ločeno glede na obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja v preteklem letu, ker ni imela vzpostavljene ločene evidence premoženja in na tej podlagi terjatev do države za pokrivanje obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja, s čimer ni ravnala v skladu z določilom drugega odstavka 16. člena ZSPOZ, po katerem mora voditi ločene evidence o virih sredstev za poplačilo odškodnin in o izplačilih odškodnin po tem zakonu.

2.3.3.b Po veljavnih določilih 18. člena ZSOS se dobiček, ki ga iz poslovanja z vrednostnimi papirji in z drugimi dejavnostmi ustvari SOD, obvezno razporedi v rezerve, izgubo pa SOD pokriva iz ustvarjenih rezerv.

Pojasnilo SOD

SOD namerava podati resornemu ministrstvu pobudo za spremembo ZSOS v delu, kjer predpisuje obvezno razporeditev dobička v rezerve, da bi se zmanjševale odprte terjatve do države²¹⁵.

²¹³ Pismo poslovodstvu iz predrevizije računovodskih izkazov za poslovno leto 2005 KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d. o. o., Ljubljana, z dne 12. 10. 2005.

²¹⁴ V nominalni vrednosti izročenih obveznic upravičencem.

²¹⁵ UO SOD je na seji dne 20. 3. 2008 sprejel sklep, da zadolži vodstvo SOD, naj resornemu ministrstvu poda pobudo za spremembo ZSOS in statuta SOD, ter sprejel predlagano besedilo členov ZSOS in statuta SOD, ki naj se spremenijo. Sprejeti predlog obsega tudi novo določilo, da je SOD pravna oseba zasebnega prava, ter določila o uporabi čistega dobička tako, da bi se oblikovale statutarne rezerve v vrednosti terjatev do Republike Slovenije, ki bi se uporabile za kritje čiste izgube ter za zmanjševanje terjatev do Republike Slovenije.

2.3.3.c Zaradi izročitev obveznic je SOD v letu 2005 povečala terjatve do države v znesku 26.942.675 tisoč tolarjev. Izkazovanje kratkoročnih terjatev do države na podlagi izročenih obveznic, ki (glede na amortizacijski načrt) ne zapadejo v tekočem letu in predstavljajo dolgoročne obveznosti SOD do upravičencev²¹⁶, ne izhajajo iz ustreznih listin, ne izpolnjujejo predpostavke, da bodo poplačane, in ne zapadejo v obdobju, krajšem od leta dni, ne izpolnjujejo pogojev za njihovo priznanje po SRS 5.18, SRS 5.22 in SRS 5.38²¹⁷. Ker je SOD povečevala terjatve do države tudi iz ZIOOZP za vrednosti izročenih obveznic za odškodnine za zaplenjeno premoženje in ne le za presežek vrednosti zakonskih obveznosti nad vrednostjo premoženja, ni ravnala v skladu z določili prvega in drugega odstavka 5. člena ZIOOZP.

2.3.3.d Ugotovili smo, da je SOD izročitev obveznic in zagotovljeno premoženje za poplačilo odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja v obdobju od oktobra 2005 do konca junija 2006²¹⁸ še naprej evidentirala na konte prihodkov in odhodkov in ni upoštevala že vzpostavljenega načina evidentiranja kratkoročnih terjatev do države. Pri evidentiranju neodplačno in namensko prejetega premoženja države v obliki terjatev do družbe Steklarna in deleža v družbi Splošna plovba SOD tudi ni upoštevala namena pridobitve določenega v pogodbi, ker jih je evidentirala na zmanjšanje terjatev do države iz denacionalizacije namesto iz ZSPOZ. Na tej podlagi je SOD 11. 4. 2007 posredovala na Ministrstvo za finance napačne podatke o stanju terjatve do države za premoženje iz denacionalizacije, ki je vključevalo tudi vrednost deleža v družbi Splošna plovba (5.888.574 tisoč tolarjev).

Ukrep SOD

Pri pripravi podatkov za računsko sodišče je SOD opazila, da je bila pridobitev terjatve države do družb Steklarna in Splošna plovba evidentirana na konte, povezane z denacionalizacijo, v nasprotju s pogodbenim določilom, kjer je bilo določeno, da se premoženje uporabi za izplačilo odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja. Popravek je bil izveden v septembru leta 2007.

Knjigovodsko evidentiranje premoženja države v družbi Splošna plovba kaže na neupoštevanje 18. točke usmeritev in pravil računovodskega evidentiranja na SOD za leto 2006²¹⁹ v povezavi s 4. točko usmeritev in pravil računovodskega evidentiranja za leto 2005²²⁰, ker SOD ni vodila ločenih evidenc o virih sredstev za poplačilo obveznosti po posameznih zakonih. Popravki evidentiranja na SOD so bili za družbo Steklarna izvedeni dve leti po njeni pridobitvi, za družbo Splošna plovba po preteku enega leta po njeni pridobitvi in tri mesece po odsvojitvi (prodaji).

²¹⁶ Evidentirane na podlagi nalogov za preknjižbo obveznic v KDD.

²¹⁷ Po SRS 5.18 (veljavnih v letu 2005, ko je SOD vzpostavila kratkoročne terjatve do države), se terjatve vseh vrst ob začetnem priznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin ob predpostavki, da bodo poplačane. V skladu s SRS 5.22 je knjigovodska vrednost terjatev enaka njihovi začetni pogodbeni vrednosti, povečani oziroma zmanjšani v skladu s pogodbo, dokler se ne pojavi potreba po njihovem prevrednotenju. Po SRS 5.38 so kratkoročne terjatve tiste, ki zapadejo v plačilo v obdobju krajšem od leta dni.

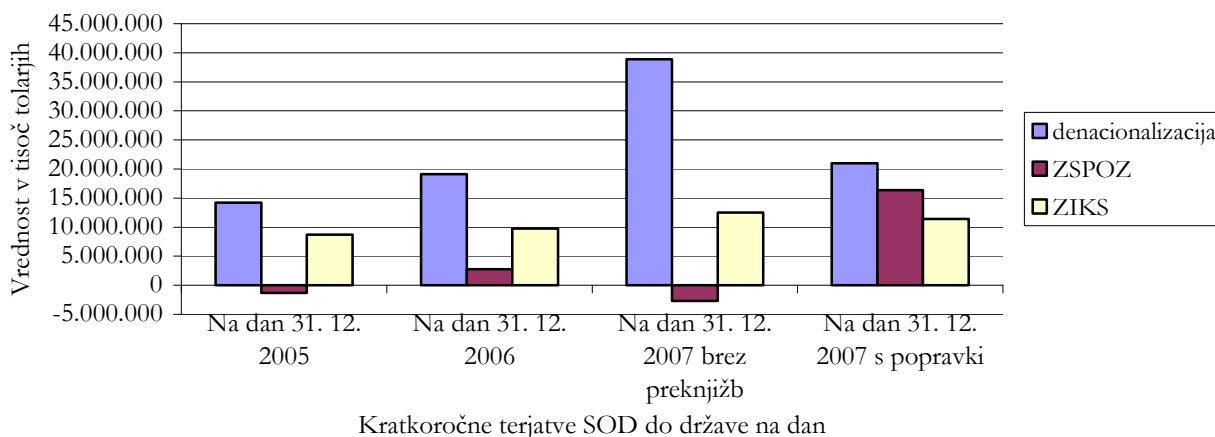
²¹⁸ Zmanjšanje terjatev je bilo evidentirano na podlagi preknjižb iz analitičnih kontov prihodkov na konte terjatev do države s temeljnicami: INT-074A (evidentirano dne 7. 11. 2005), INT-114A (evidentirano dne 1. 2. 2006), INT-136 (evidentirano dne 2. 2. 2006) in INT-184 (evidentirano dne 3. 2. 2006).

²¹⁹ Računovodske usmeritve za leto 2006 je sprejel direktor SOD v septembru leta 2006.

²²⁰ Iz pojasnil SOD izhaja, da so bile računovodske usmeritve za leto 2005 pripravljene na podlagi pisma poslovodstvu in obravnavane na 8. redni seji UO SOD, dne 16. 11. 2005.

2.3.3.e Stanje terjatev do države konec poslovnega leta prikazuje slika 9.

Slika 9: Stanje terjatev SOD do države za premoženje za tri vrste zakonskih obveznosti na zadnji dan leta v obdobju od leta 2005 do konca leta 2007 s popravki SOD in primerjava s stanjem terjatev do države brez preknjižb

Vir: konto kartice glavne knjige SOD za leta 2005, 2006 in 2007.

Primerjava med stanji terjatev do države (slika 9) za posamezne vrste obveznosti na zadnji dan leta 2006 kaže naslednje:

- v stanju terjatev SOD do države iz premoženja za odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja (ZIKS) je bil od leta 2005 vključen znesek pokrivanja negativnega kapitala za leto 2004 v vrednosti 7.301.754 tisoč tolarjev; kapital je do 31. 12. 2007 naraščal za nastale terjatve do države do zneska 12.537.322 tisoč tolarjev, brez vsakršnih prenosov premoženja na SOD za te namene; konec leta 2007 je SOD zmanjšala del teh terjatev, v znesku 4.742.500 evrov, in jih prenesla na terjatve do države iz denacionalizacije²²¹;
- vrednost namenskih sredstev, prenesenih na SOD, za pokrivanje obveznosti iz odškodnin za žrtve vojnega in povojnega nasilja (ZSPOZ) je v letu 2005 za 65 odstotkov preseгла nastale terjatve do države, kar kaže na preplačila;
- do konca leta 2006 so najhitreje naraščale terjatve do države za denacionalizacijo, ki so na dan 31. 12. 2006 predstavljale 60 odstotkov vseh terjatev SOD do države; konec leta 2007 je SOD del teh terjatev, v znesku 79.475.774 evrov, prerazporedila na terjatve do države iz ZSPOZ (na podlagi primerjave skupne vrednosti izročeni obveznic RS39 za obdobje od leta 2002 do konca leta 2007 s skupnim zneskom prejetega premoženja v istem obdobju).

Pojasnilo SOD

²²¹ Na podlagi primerjave knjigovodske vrednosti izročeni obveznic RS21, ki je v obdobju od 2001 do konca leta 2007 je znašala 47.574.817 evrov oziroma 11.400.829 tisoč tolarjev, in zneskom izgube iz poslovanja na dan 31. 12. 2004, ki je znašala 7.345.753 tisoč tolarjev.

Prenos terjatev z enega analitičnega konta na drugega, v vrednosti 79.475.774 evrov, ne predstavlja povečanja skupnega zneska terjatev do države. Ob preverjanju, koliko premoženja je SOD pridobila za izplačilo obveznosti iz obveznice RS21, je bilo ugotovljeno, da za ta namen ni bilo pridobljeno nobeno premoženje. Opravljen je bil preračun obveznosti glede na izročitve obveznic za denacionalizacijo in za žrtve vojnega in povojnega nasilja glede na izročene obveznice, ker bi sicer bilo na kontu terjatev do države za premoženje za žrtve vojnega in povojnega nasilja izkazano preplačilo države, kar pa ni res, saj bi moral biti že v otvoritvenem stanju za leto 2005 izkazano drugačen znesek, zato je SOD te preknjižbe izvedla za leto 2007.

Po pregledu kontu kartic in na podlagi pogovorov s sodelanci je SOD ugotovila, da pred letom 2002 SOD ni prejela nobenih sredstev za namene ZSPOZ. S Skladom za poplačilo vojne odškodnine ni bilo sklenjene nobene pogodbe o prenosu sredstev na SOD in iz dokumentacije ni razvidno, da bi SOD prejela kakršna koli sredstva od tega sklada.

Brez prerazporeditve dela zneska terjatev do države za namen ZSPOZ v letu 2007 bi SOD izkazala za 2.654.604 tisoč tolarjev preplačil, ki jih je izvedla država. Ocenjujemo, da takšen izračun ni popoln, ker ne vsebuje uskladitve stanja terjatev do države iz denacionalizacije na tak način, kot ga je SOD uporabila pri usklajevanju stanja terjatev do države za premoženje iz ZSPOZ in iz ZIKS. SOD do konca leta 2007 ni vodila ločenih evidenc o prejetem premoženju po namenih, zato pri evidentiranju kratkoročnih terjatev do države za premoženje v letu 2005 ni izhajala iz vrednosti vsega neodplačno prejetega premoženja (od ustanovitve dalje) po posameznih namenih.

2.3.3.f Ugotovili smo, da je SOD vzpostavila terjatev za premoženje do države 7. 11. 2005 na podlagi temeljnice, datirane z datumom 30. 6. 2005, in na podlagi zaprosil Ministrstva za finance²²² v avgustu leta 2006 pričela pošiljati podatke o vrednosti terjatev do države, kar je devet mesecev po njihovi vzpostavitvi v knjigovodskih evidencah.

Pojasnilo SOD

Prenos premoženja v obliki delnic ali deležev z države na SOD ni bila pogosta praksa, zato ni bilo usklajevanja. Poleg tega je do 31. 12. 2004 Ministrstvo za finance knjižilo v svoje evidence na podlagi podatkov iz zaključnega računa SOD. Šele ko je SOD vzpostavila terjatev za premoženje do države, je na Ministrstvu za finance nastala potreba po usklajevanju. Ministrstvo za finance ne sprašuje, kakšne so terjatve do države ločeno po namenih, zanima jih le skupni znesek terjatev SOD do države.

Do aprila leta 2007 je SOD vsako trimesečje sporočala na Ministrstvo za finance stanje terjatev za premoženje do države, opise izročeni obveznic po vrstah s približnimi zneski in opise prilivov po vrstah, brez navedbe pripadajočih zneskov. Menimo, da to ni zagotavljalo popolne preglednosti in ustrezne podlage za spremljanje učinkovitosti razpolaganja z namensko prenesenim premoženjem na SOD ali nad namensko porabo tega premoženja. Ministrstvo za finance je 20. 4. 2007 zaprosilo SOD, naj vse spremembe v vrednostih terjatev do države natančno obrazloži, zato je SOD pričela pošiljati podatke po vrstah terjatev do države. Ministrstvo za finance je 21. 2. 2008 potrdilo evidentirano obveznost do SOD v vrednosti 203.626.029 evrov, kot je na dan 31. 12. 2007 znašalo stanje kratkoročnih terjatev SOD do države v poslovnih knjigah SOD.

2.3.3.g Stanje kratkoročnih terjatev do države je bilo v bilanci stanja SOD na dan 31. 12. 2007 izkazano

²²² Zaprošilo Ministrstva za finance na SOD z elektronsko pošto, dne 25. 8. 2006.

v vrednosti 203.626.029 evrov, kljub temu da je SOD izračunala presežek vrednosti premoženja SOD, ki presega vrednost zakonskih obveznosti (vključno s potencialnimi obveznostmi) za 779.300.000 evrov in je izkazovala za 1.269.701.303 evrov presežkov iz prevrednotenja. SOD v letu 2007 ni zniževala kratkoročnih terjatev do države za premoženje za presežke iz prevrednotenja, kapitalne dobičke, dividende ali finančne prihodke iz danih posojil, čeprav 9. člen ZSOS določa, da se sredstva za kritje obveznosti SOD iz izdanih obveznic oblikujejo na podlagi upravljanja in razpolaganja z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi na podlagi ZLPP, dela kupnine na podlagi SZ-1, od SKZG in drugih virov, določenih z zakonom. Stanje kratkoročnih terjatev SOD do države na dan 31. 12. 2007 ne izkazuje ustrezne vrednosti terjatev za premoženje, ki bi ga morala zagotoviti Republika Slovenija za poplačilo obveznosti.

2.4 Zagotavljanje sredstev za pokrivanje primanjkljaja

2.4.1 Ali je bila strategija za dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD izdelana

2.4.1.a V marcu leta 2006 se je Državni zbor RS seznanil s poročilom NO SOD²²³ za mandatno obdobje od 24. 5. 2001 do 24. 5. 2005²²⁴ (v nadaljevanju: poročilo iz oktobra leta 2005) in med drugim sprejel naslednje sklepe, v katerih Državni zbor RS:

- pričakuje, da skupščina in upravni odbor SOD pripravita prenovljeno strategijo in ukrepe, s katerimi nameravata zagotoviti dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD; o taki strategiji naj skupščina in upravni odbor družbe obvestita Državni zbor RS v skladu z ZJF in ZSOS;
- ugotavlja, da iz poročila izhaja, da ocenjena vrednost premoženja SOD ne zadošča za pokritje obveznosti po zakonu ter da sredstva po izračunih zadoščajo za pokrivanje obveznosti do leta 2010;
- meni, da je treba vztrajati, da SOD svoje obveznosti pokriva predvsem iz sredstev, ki izhajajo iz upravljanja premoženja, pridobljenega v postopku lastninjenja družbenega premoženja, ne pa v breme davkoplačevalcev (neposredno iz proračuna).

Pojasnilo SOD

Strategija oziroma ukrepi na podlagi sklepov Državnega zbora RS niso bili pripravljene kot poseben dokument, bili pa so vsebinsko vključeni v letna poročila oziroma finančni načrt SOD. Državni zbor RS SOD ni pozval k predložitvi strategije oziroma ukrepov in mu dokumentacija s tako vsebino ni bila poslana.

Ugotavljamo, da niti Vlada RS niti UO SOD nista pripravila strategije ali ukrepov, s katerimi bi se zagotovilo dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD. S tem ni bil izpolnjen sklep Državnega zbora RS iz marca leta 2006. SOD pojasnjuje, da je ta strategija vključena v poslovni načrt SOD za leto 2007, vendar ugotavljamo, da take strategije ali ukrepov poslovni načrt ne vsebuje, zato ni podlage za oceno o uspešnosti zagotavljanja dolgoročnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti na SOD.

V letnem poročilu SOD za leto 2004 je SOD navedla, da si namerava v letu 2005 prizadevati pridobiti dodatna sredstva, ker naj bi bile obveznosti SOD večje od njenega premoženja. V letnih poročilih SOD za leti 2005 in 2006 je med drugim navedeno, da namerava SOD s kvalitetnim upravljanjem premoženja

²²³ Št. 2005/141-2/1227-76, z dne 5. 10. 2005 (objavljeno v Poročevalcu državnega zbora, št. 87 z dne 22. 10. 2005).

²²⁴ Sklepi Državnega zbora RS, št. 412-01/92-5/18, EPA 471-IV z dne 7. 3. 2006.

zmanjšati vrzel med obveznostmi, vključno s potencialnimi obveznostmi, ter razpoložljivimi sredstvi, da bi ta sredstva kar najbolj pokrila predvidene zakonske obveznosti. Kljub temu je nameravala v letu 2006 in 2007 od države pridobiti še dodatno premoženje, da bi minimizirala tveganje neizplačil obveznosti iz izdanih obveznic v zadnjih letih, oziroma da v takšnem primeru ne bi prišlo do plačil obveznosti v breme proračuna.

Ugotavljamo, da navedba SOD v letnih poročilih glede prizadevanj po pridobitvi dodatnega premoženja od države ni bila v skladu s sklepi Državnega zbora RS. Ne glede na to je na podlagi določil 3. člena ZSPOZ SOD pridobila finančno premoženje²²⁵ v letu 2005 v skupni pogodbeni vrednosti 5.474.015 tisoč tolarjev in v letu 2006 finančno premoženje²²⁶ v skupni pogodbeni vrednosti 6.368.119 tisoč tolarjev.

Pojasnilo SOD

V skupni pogodbeni vrednosti pridobljenega premoženja v letu 2005 v vrednosti 5.474.015 tisoč tolarjev ni upoštevano dejstvo, da sta obe družbi šli v postopek prisilne poravnave in da je bila vrednost prejetega premoženja bistveno nižja.

V zvezi z navedbo o prizadevanjih SOD glede znižanja vrzeli, primerjava med podatki iz letnega poročila SOD za leto 2007 s podatki iz letnega poročila za leto 2006 kaže na zapolnjeno vrzel iz leta 2006 in ugotovljen presežek vrednosti premoženja, ki so večje od zakonskih obveznosti v letu 2007²²⁷.

2.4.2 Ali so bili prenosi državnega premoženja na SOD potrebni in njihova poraba namenska

V obdobju od leta 2004 do konca leta 2007 so bila na SOD neodplačno prenesena sredstva na naslednjih podlagah in za naslednje namene:

- pokrivanje odškodnin iz denacionalizacije – na podlagi določil ZDen, ZZLPPO²²⁸ in določil ZLPP (od SRD oziroma DSU) so bile prenesene kapitalske naložbe;
- pokrivanje odškodnin iz denacionalizacije – na podlagi ZLPP, ZUKLPP²²⁹ (od Republike Slovenije) in ZSOS (Stanovanjski sklad in Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov) so bila prenesena denarna sredstva;
- pokrivanje odškodnin zaradi žrtev vojnega in povojnega nasilja – na podlagi ZSPOZ, so bile prenesene kapitalske naložbe (od Republike Slovenije);
- pokrivanje odškodnin za žrtve vojnega in povojnega nasilja – na podlagi ZUKLPP so bila prenesena denarna sredstva;
- vračanje vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje – na podlagi ZVVJTO, so bile prenesene delnice

²²⁵ Neodplačni prenos delnic družbe IUV in prenos terjatev do družbe Steklarna in družbe IUV. Podrobneje v točki 2.4.2.1.

²²⁶ Prenos deleža v družbi Splošna plovba in prenos terjatev do družbe Mura, d. d., Murska Sobota (v nadaljevanju: Mura). Podrobneje v točki 2.4.2.2.

²²⁷ Iz letnega poročila SOD za leto 2007 je razviden presežek premoženja, ki presega obveznosti SOD v vrednosti 779.324.069 evrov, ki je bil ugotovljen na dan 31. 12. 2007. V letu 2006 je bil ugotovljen primanjkljaj v vrednosti 205.585.926 evrov.

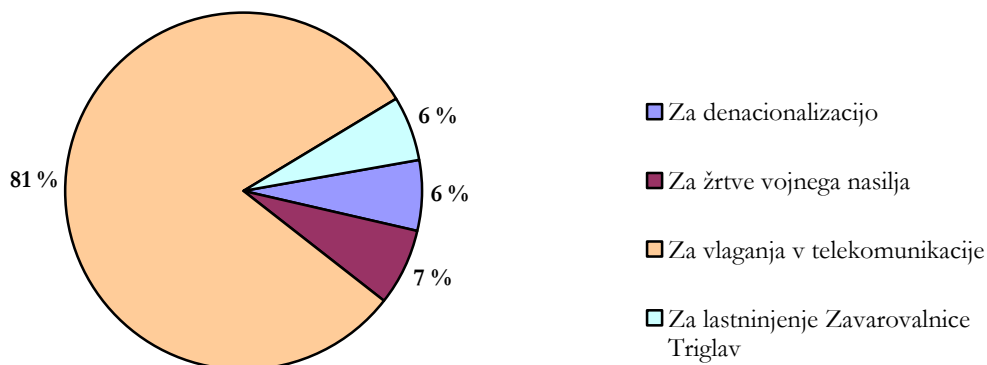
²²⁸ Zakona o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb v lasti Slovenske razvojne družbe, Uradni list RS, št. 30/98, 12/99, 79/01.

²²⁹ Zakona o uporabi sredstev, pridobljenih iz kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij; Uradni list RS, št. 45/95, 34/96, 67/01, 47/02.

- družbe Telekom;
- lastninjenje po ZLPZ-1 – prenesene so bile delnice Zavarovalnice Triglav.

Celotno neodplačno premoženje po pogodbenih vrednostih, ki je bilo na SOD preneseno od leta 2004 do leta 2007, je po vrstah premoženja, po namelih pridobitve in po odsvojiteljnih predstavljeno na sliki 10 in v prilogi 3.

Slika 10: Neodplačni prenos premoženja na SOD po namelih v obdobju od leta 2004 do leta 2007

Vir: pogodbe o prenosu premoženja na SOD, seznamih prenesenega premoženja na SOD, izračun računskega sodišča.

Največ premoženja je bilo na SOD preneseno od Republike Slovenije, v skupnem znesku 92.104.824 tisoč tolarjev, in je predstavljalo 94 odstotkov vsega neodplačno pridobljenega premoženja, ki je v tem obdobju (po pogodbenih vrednostih) znašalo skupaj 96.257.545 tisoč tolarjev. V tem obdobju je bil največji del premoženja namenjen vračanju vlaganj v telekomunikacije po določilih ZVVJTO²³⁰.

2.4.2.1 Prenos kapitalskih naložb države in odstop terjatev v letu 2005

2.4.2.1.a V marcu leta 2005 je UO SOD²³¹ na podlagi izdelane projekcije dolgoročnih denarnih tokov za obdobje do leta 2016 sprejel sklep, s katerim je predlagal Vladi RS, naj predvidi možnost pridobitve novih sredstev za SOD zaradi poravnave njenih zakonskih obveznosti. V maju leta 2005 je UO SOD sprejel sklep, da vodstvo SOD pripravi ustrezno gradivo s konkretnimi številkami, podatki ter obrazložitvijo in da seznani skupščino SOD, da sredstva ne zadoščajo za pokrivanje njenih obveznosti. K pripravi predloga za prenos državnega premoženja je SOD pozvalo tudi Ministrstvo za finance in na tej podlagi je SOD 24. 5. 2005 posredovala predlog na Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za finance in predsedniku Vlade RS, v katerem je predstavila sklepe UO SOD in pravne podlage²³² za zagotovitev dodatnih sredstev.

²³⁰ Podrobneje v točki 2.4.2.3.

²³¹ Zapisnik četrte redne seje UO SOD z dne 29. 3. 2005.

²³² Pravne podlage, na katere se je skliceval SOD, so bile: 9. člen ZSOS in 21. točka odločbe Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 11/96), 5. člen ZIOOZP, 2. točka četrtega odstavka 3. člena ZSPOZ in drugi odstavek 9. člena statuta SOD.

SOD je v predlogu Vladi RS navedla, da je prenos premoženja na SOD smotrni tudi iz ekonomskih razlogov, ker SOD zaposluje upravljalce kapitalskih naložb, ki upravljajo njeno premoženje in imajo upravljalci izkušnje z upravljanjem kapitalskih naložb, zato prenos premoženja predstavlja racionalizacijo upravljanja kapitalskih naložb v lasti Republike Slovenije. S povečanjem obstoječih kapitalskih deležev, ki jih SOD že ima, pa bi se tudi izboljšalo pogajalsko izhodišče SOD pri prodaji navedenih kapitalskih naložb. Kot navaja SOD, bi bila posledica prenosa premoženja Republike Slovenije na SOD tudi takojšen neposredni umik države iz gospodarstva. Priloga k predlogu Vladi RS je bila projekcija dolgoročnih denarnih tokov za obdobje 2005 do 2016, v kateri so bili med drugim razvidni naslednji podatki:

- vsakoletni primanjkljaji med prilivi in odlivi denarnih sredstev za obdobje od leta 2005 do 2016, seštevek znaša 287.892.800 tisoč tolarjev;
- ocenjena prodajna vrednost vseh kapitalskih naložb na dan 31. 12. 2004 znaša 160.000.000 tisoč tolarjev;
- stanje neporavnanih zakonskih obveznosti, ki bo konec leta 2016 znašalo 143.834.932 tisoč tolarjev; iz projekcije denarnih tokov, ki ga je SOD priložila k predlogu Vladi RS, je bil razviden ocenjen podatek SOD, da bi kapitalske naložbe SOD (po ocenjeni prodajni vrednosti) zadoščale za pokrivanje zakonskih obveznosti SOD do konca leta 2010.

2.4.2.1.b Ministrstvo za finance in Ministrstvo za gospodarstvo²³³ sta kot edini razlog za prenos premoženja na SOD v predlogih Vladi RS (ki sta jih poslali Vladi RS na podlagi predloga SOD) navedli kapitalsko neustreznost SOD. Vlada RS je SOD pozvala k dopolnitvam z dodatnimi podatki, informacijami, številkami, projekcijami in s predlogi rešitev. Ne glede na poziv Vlade RS in sklep UO SOD, SOD v predlogih ni določila obsega ali namena porabe dodatnega premoženja. V jeseni leta 2005 je Vlada RS prenesla na SOD, za zagotavljanje sredstev za odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (ZSPOZ)²³⁴, naslednje finančno premoženje:

- 516.790 delnic družbe IUUV in odstopila terjatev do dolžnika družbe IUUV v prisilni poravnavi, v vrednosti 2.726.629 tisoč tolarjev, ki je nastala iz plačanih poroštev²³⁵ in
- terjatve do družbe Steklarna skupni vrednosti 2.230.596 tisoč tolarjev²³⁶.

Ocenjujemo, da prenos premoženja na SOD v letu 2005 ni bil potreben, ker gre pri izvajanju določil ZSPOZ za poslovanje SOD v imenu in za račun Republike Slovenije in ker je SOD razpolagala z zadostnimi sredstvi za pokrivanje vseh zakonskih obveznosti do konca leta 2005 ter je v projekciji dolgoročnih denarnih tokov ocenila, da ji zadoščajo celo do leta 2010²³⁷.

²³³ Predlog sklepa Vlade RS o odstopu terjatev družbe Steklarna Ministrstva za gospodarstvo, št. 400-116/2005 z dne 15.11.2005 in predlog sklepa Vlade o prenosu terjatev RS do IUUV in delnic na SOD Ministrstva za finance št. 488-07-54/2005 z dne 21. 10. 2005 in predlog sklepa Vlade RS o prenosu poslovnega deleža v družbi Splošna plovba na SOD Ministrstva za finance z dne 7. 6. 2006.

²³⁴ Na podlagi določil druge točke četrtega odstavka 3. člena ZSPOZ.

²³⁵ Sklep Vlade RS, št. 47700-18/2005/2, z dne 24. 10. 2005.

²³⁶ Sklep Vlade RS, št. 47700-21/2005/2, z dne 15. 11. 2005.

²³⁷ Iz načrta denarnega toka za leto 2005 je razvidno, da so bili odlivi za izplačila zakonskih obveznosti načrtovani v vrednosti 34.994.083 tisoč tolarjev, vrednost dolžniškega portfelja je konec leta 2004 znašala 43.417.047 tisoč tolarjev.

2.4.2.1.c SOD ni ravnala v skladu z navedbami o razlogih za smotrnost prenosa tega premoženja, ki jih je navajala v predlogu Vladi RS, iz naslednjih razlogov:

- SOD je v septembru leta 2005 predlagala prenos upravljanja dela svojega premoženja na druge institucije z obrazložitvijo, da bi bili doseženi večji donosi zaradi razpoložljivih strokovnih in specialnih znanj upravljalcev;
- SOD je pred letom 2005 razpolagala z deležem v družbi Steklarna, v velikosti 9,95 odstotka; v maju leta 2007 je SOD prodala 528.581 delnic družbe Steklarna za kupnino 60.000 tisoč tolarjev (250.375 evrov)²³⁸ potem, ko je bila konec leta 2006 izvedena konverzija terjatev SOD v delnice družbe Steklarna²³⁹; iz zapisnika seje UO SOD z dne 9. 11. 2006 je razvidno, da so bile največje upnice banke, ki so dobile kupca za odkup njihovih delnic družbe Steklarna in terjatev do Steklarne Rogaška in so podale predlog na SOD; na tej podlagi je UO SOD sprejel sklep, da sprejme ponudbo za odkup; dne 7. 11. 2005 je bila med SOD in družbo IUUV sklenjena pogodba o konverziji terjatve v lastniški delež družbe; s tem je SOD pridobila 2.726.628 delnic in s tem 75-odstotni delež v družbi IUUV; SOD delnic družbe IUUV do konca leta 2007 ni prodala (delež SOD v družbi IUUV na dan 31. 12. 2007 je znašal 75,55 odstotka)²⁴⁰.

Pojasnilo SOD

Vključevanje SOD v sanacijo družbe Steklarna je potekalo v sodelovanju z bankami upnicami in delničarkami družbe Steklarna. Zbiranje ponudb za prodajo kapitalske naložbe SOD v družbi Steklarna je bilo izvedeno na relaciji SOD – konzorcij bank v obliki pogajanja o ceni odkupa. Mišljeno je bilo, da bi banke, ki so tudi imele terjatve do družbe Steklarna in so prav tako izvedle konverzijo v delnice, delež SOD odkupile in si ga "razdelile", ker je bila njihova udeležba v sanaciji družbe Steklarna pogojena z udeležbo države v tej konverziji. Kasneje so banke od nakupa delnic odstopile in predlagale, da se posel sklene s končnim kupcem (družbo Julius Fond), ki so mu tudi same prodale delnice družbe Steklarna. Delež SOD v družbi Steklarna, s katerim je SOD razpolagala pred letom 2005 in je bil pridobljen v postopku lastninskega preoblikovanja, je bil v postopku prisilne poravnave v letu 2005 zaradi pokrivanja negativnega

²³⁸ Pogodba o prodaji in nakupu delnic je bila sklenjena 28. 5. 2007 s kupcem Julius fond družba za finančne storitve, d. d., Maribor o prodaji 528.821 delnic za kupnino 60.000 tisoč tolarjev (250.375,56 evra).

²³⁹ Del prenesene terjatve Republike Slovenije na SOD v letu 2005 je družba Steklarna poplačala z gotovinskim nakazilom na SOD v znesku 175.000 tisoč tolarjev (v avgustu leta 2006), za preostali del terjatve do družbe Steklarna je bila hkrati izvedena konverzija v lastniški delež SOD v 528.581 navadnih delnic družbe Steklarna (na podlagi sklenjenega Dogovora o ureditvi razmerij med družbo Steklarno in SOD). Dne 20. 12. 2006 je skupščina družbe Steklarna sprejela sklep o povečanju osnovnega kapitala s stvarnimi vložki v vrednosti 528.000 tisoč tolarjev, za katere prevzame in zagotovi stvarni vložek SOD, tako da v skladu z Dogovorom o ureditvi medsebojnih razmerij cedira del svoje terjatve v prav taki vrednosti.

²⁴⁰ Delež v družbi IUUV, s katerim je predhodno razpolagala SOD, v velikosti 4,8 odstotkov, je bil predmet skupne prodaje 50,58-odstotnega deleža v postopku, ki ga vodila komisija za vodenje in nadzor postopka prodaje (imenovala Vlada RS, dne 15. 6. 2001). SOD je 11. 10. 2001 sklenila pogodbo o skupnem nastopu pri prodaji delnic družbe IUUV in 23. 5. 2003 je bil objavljen poziv za javno zbiranje ponudb na nakup paketa delnic, imenovana komisija je vodila postopek pogajanj z dvema zainteresiranima ponudnikoma. Iz poročila o prodajnih aktivnostih (gradivo za sejo NalO SOD, z dne 13. 4. 2004) je mogoče ugotoviti, da je komisija za vodenje in nadzor postopka prodaje v začetku marca leta 2004 uskladila zadnje podrobnosti z izbranim ponudnikom (Paolo Nevada INC, ZDA) in poslala osnutek pogodbe na SOD. Komisija se je kasneje odločila odstopiti od pogajanj za prodajo, ker je bilo načrtovano, da kupca prevzame druga ameriška družba in ker boniteti kupca in prevzemne družbe nista bili ustrezni.

kapitala izničen, zato v okviru prodaje kapitalske naložbe v letu 2007 ni bil vključen. Glede na zelo slabo finančno stanje družbe Steklarna je bil edini interesent za nakup družba Julius Fond, ki je bil tudi kupec.

V decembru leta 2007 je interes za nakup delnic družbe IUV izrazila družba s sedežem v Ljubljani. Dogovorjeno je bilo, da SOD na podlagi podatkov o poslovanju družbe IUV v letu 2007 opravi cenitev naložbe zaradi nadaljnjega odločanja o prodaji.

SOD do konca leta 2007 ni izvajala aktivnosti prodaje delnic družbe IUV in aktivnosti iskanja interesentov za odkup delnic družbe Steklarna; s tem torej ni poskusila izboljšati svojih pogajalskih možnosti zaradi predhodno obstoječih deležev v obeh družbah, kar je navajala kot razloge za smotrnost prenosa premoženja v predlogu Vladi RS.

2.4.2.1.d SOD prenesenega premoženja v delnice družbe IUV do konca leta 2007 ni prodala ali drugače porabila in s tem ni ravnala v skladu z določili druge točke četrtega odstavka 3. člena ZSPOZ in v skladu z namenom v 1. členu Dodatka k pogodbi o odstopu in terjatev in izročitvi delnic z dne 5. 7. 2006, po katerem je bila pogodba o odstopu terjatev in izročitvi delnic družbe IUV sklenjena zaradi zagotovitve sredstev SOD za plačilo odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja.

2.4.2.1.e Za preneseno premoženje na SOD, v obliki odstopa terjatev do družbe Steklarna, namenske porabe sredstev na SOD ni mogoče ugotoviti, ker SOD nima vzpostavljene ločene evidence o virih sredstev in o izplačilih odškodnin za žrtve vojnega in povojnega nasilja. Pri tem prenosu torej ni ravnala v skladu z določili drugega odstavka 16. člena ZSPOZ.

2.4.2.2 Prenos kapitalske naložbe države v letu 2006

2.4.2.2.a V predlogu Vladi RS²⁴¹ je Ministrstvo za finance navedlo, da je SOD opozorila na problem kapitalske ustreznosti, zato je na podlagi 80.b člena Zakona o javnih financah²⁴² in druge točke četrtega odstavka 3. člena ZSPOZ predlagala prenos finančnega premoženja, s katerim je mogoče takoj razpolagati glede na izkazan interes po nakupu. V maju leta 2006 je Vlada RS²⁴³ na SOD prenesla terjatev do dolžnika, družbe Mura v vrednosti 479.545 tisoč tolarjev. V juniju leta 2006 je Vlada RS²⁴⁴ na SOD prenesla kapitalsko naložbo v 43,19-odstotni delež družbe Splošna plovba v pogodbeni vrednosti 142.341 tisoč tolarjev za obveznosti iz odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja.

Pojasnilo SOD

Na podlagi predloga, ki ga je SOD poslala Vladi RS v maju leta 2005, je bilo na SOD preneseno tudi premoženje države v družbi Splošna plovba, kar je obravnaval tudi UO SOD in o tem seznanil skupščino SOD. V vseh pogodbah o prenosu premoženja (družb IUV, Steklarna in Splošna plovba) je bil naveden enak namen prenosa, to je za odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja, saj je le po ZSPOZ mogoče pridobivati dodatno premoženje od države.

²⁴¹ Predlog sklepa Vlade RS o prenosu poslovnega deleža v družbi Splošna plovba na SOD, z dne 7. 6. 2006.

²⁴² Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 110/02.

²⁴³ Sklep Vlade RS, št. 47700-3/2006/3, z dne 25. 5. 2006.

²⁴⁴ Sklep Vlade RS, št. 47607-13/2006/2, z dne 8. 6. 2006.

Ugotovili smo, da je bil prenos deleža v družbi Splošna plovba na SOD zakonit, vendar ni bil potreben iz naslednjih razlogov:

- pri izvajanju določil ZSPOZ gre za poslovanje SOD v imenu in za račun Republike Slovenije;
- iz poročila o stanju naložbenega portfelja²⁴⁵ je razvidna ugotovitev, da vrednost naložbenega portfelja na dan 31. 5. 2006 ustreza za pokrivanje zakonskih obveznosti SOD do vključno julija 2007, ob predpostavki načrta izročitve obveznic SOS2E, RS21 in RS39 za leti 2006 in 2007;
- iz letnega poročila SOD za leto 2005 je razvidno, da je čisti poslovni izid SOD za leto 2005 znašal 3.882.838 tisoč tolarjev, kar kaže, da SOD v smislu določil drugega odstavka 10. člena Zakona o finančnem poslovanju ni bila kapitalsko neustrezna.

2.4.2.2.b V dodatku k pogodbi o odstopu terjatev do Steklarne (z dne 5. 7. 2006) in v pogodbi o odstopu poslovnega deleža v družbi Splošna plovba (z dne 8. 6. 2006) je bila vključena zaveza SOD, da se Republika Slovenija na njen pisni poziv obveščala o stanju in unovčevanju prenesenih terjatev in o namenih porabe sredstev, pridobljenih iz unovčitve teh terjatev. SOD te zaveze ni izvajala in je pojasnila, da je k temu Republika Slovenija ni nikoli pozvala. Iz pojasnil SOD je mogoče ugotoviti, da tudi ni obstajal pisni dogovor o usklajenem evidentiranju prenosov kapitalskih naložb z Republike Slovenije na SOD, ki je bil omenjen v Poročilu o izvedbi prenosov naložb po sklenjeni sodni poravnavi z dne 17. 12. 2003²⁴⁶.

2.4.2.3 Prenos delnic družbe Telekom v letu 2007

Na podlagi določil ZVVJTO je bilo v avgustu leta 2007 na SOD neodplačno prenesenih 653.548 delnic družbe Telekom po pogodbeni vrednosti 77.792.854 tisoč tolarjev (324.623.827 evrov)²⁴⁷. V skladu z določili pogodbe o prenosu delnic družbe²⁴⁸ in določili ZVVJTO predstavljajo delnice družbe Telekom vir financiranja vračanja vlaganj in z njim povezanih stroškov. SOD se je s pogodbo zavezala, da v okviru mesečnega poročanja specificira tudi stroške, povezane z izvrševanjem nalog. Po pogodbi se stroški krijejo iz virov financiranja (iz delnic družbe Telekom), pozitivna razlika med pošteno tržno vrednostjo delnic in zneskom, ki ga SOD prejme z unovčitvijo delnic, se nameni financiranju vračanja vlaganj in z njim povezanih stroškov.

Pojasnilo SOD

V oddelku za izročanje obveznic ima SOD za evidentiranje na podlagi ZVVJTO poseben računalniški program. Ob prenosu arhiva z DSU na SOD je bil pripravljen primopredajni zapisnik s seznamom prevzete dokumentacije, mesečno pa se na Ministrstvo za gospodarstvo pošilja seznam poravnav brez specifikacije stroškov. Postopek o vračanju vlaganj vodi Državno pravobranilstvo RS, od katerega SOD pridobiva podatke o nerešenih zadevah. Državno pravobranilstvo RS ni

²⁴⁵ Gradivo za 22. sejo NalO SOD, z dne 7. 6. 2006.

²⁴⁶ Ministrstvo za finance je poročilo posredovalo na SOD. S sklepom Vlade RS št. 464-39/2003 z dne 11. 9. 2003 je bilo preneseno premoženje za sodno poravnavo na SOD v skupni vrednosti 1.279.284 tisoč tolarjev. Določeno je bilo, da mora SOD poročati Vladi RS najkasneje do 31. 7. 2004 o rezultatih upravljanja s prenesenim premoženjem. Iz dokumentacije SOD ni razvidno, da bi SOD poročala Vladi RS. SOD je pojasnila, da je k temu Vlada RS nikoli ni pozvala.

²⁴⁷ Vlada RS je 12. 7. 2007 sprejela sklep št. 47600-7/2007/4 o podpisu pogodbe o brezplačnem prenosu delnic družbe Telekom na SOD.

²⁴⁸ Pogodba o brezplačnem prenosu delnic, št. 47600-7/2007/4 z dne 30. 7. 2007.

moglo dati natančnega podatka in je le navedlo, da so ostali nerešeni še večji in težji zahtevki, ki jih niso opredelili vrednostno.

Delnice družbe Telekom je SOD knjigovodsko evidentirala ločeno od ostalega neodplačno pridobljenega premoženja med druge dolgoročne finančne naložbe (po pošteni vrednosti prek kapitala) in na kratkoročne obveznosti iz delnic družbe Telekom, ki jih je zniževala za vrednosti sklenjenih poravnjav. Vrednost delnic (na dan 31. 12. 2007) je na podlagi uskladitve z borzno ceno znižala na 64.862.617 tisoč tolarjev²⁴⁹.

Menimo, da prenos teh delnic na SOD ni bil potreben, ker gre pri izvajanju določil ZVVJTO za poslovanje SOD v tujem imenu za tuj račun.

2.4.2.4 Prenos delnic Zavarovalnice Triglav v lastništvo SOD v letih 2006 in 2007

Na podlagi določil ZLPZ-1 je SOD v letu 2003 postala imetnica 7.852.019 delnic Pozavarovalnice Sava (99,9 odstotka osnovnega kapitala Pozavarovalnice Sava) in 730.586 delnic Zavarovalnice Triglav ali 12,9 odstotka osnovnega kapitala Zavarovalnice Triglav. V tem letu je SOD postala skrbnica 2.046.083 delnic Zavarovalnice, od tega 659.436 osnovnih delnic in 1.386.647 dokapitalizacijskih delnic²⁵⁰, do katerih so bile upravičene pravne osebe (36 odstotkov osnovnega kapitala zavarovalnice). Dne 24. 1. 2008 je UO SOD podal soglasje k izvedbi postopka prodaje kapitalske naložbe SOD v Pozavarovalnici Sava po postopku javne ponudbe ob sočasni dokapitalizaciji Pozavarovalnice Sava²⁵¹; SOD v tej dokapitalizaciji ne bo sodelovala²⁵².

Ugotovili smo, da v ZLPZ in ZLPZ-1 ni jasno določen namen prenosa delnic Zavarovalnice Triglav v lastništvo SOD. SOD je vrednosti prenesenih osnovnih delnic Zavarovalnice Triglav iz skrbništva v lastništvo evidentirala na zmanjševanje terjatev do države za premoženje iz denacionalizacije.

SOD je imela delnice Zavarovalnice Triglav v svoji lasti knjigovodsko evidentirane v glavni knjigi na zadnji dan leta, v obdobju od leta 2005 do leta 2007 po vrednostih, ki so prikazane v tabeli 6.

²⁴⁹ Na dan 31. 12. 2007 je SOD knjigovodsko vrednost uskladila z borzno ceno in na tej podlagi evidentirala oslabitev kapitalske naložbe za 12.930.237 tisoč tolarjev.

²⁵⁰ Dokapitalizacijske delnice je SOD pridobila z vplačilom 8,67 milijarde tolarjev aprila leta 2003 in tako zagotovila, da je delež nenominiranega kapitala v Zavarovalnici Triglav tudi po obeh povečanjih osnovnega kapitala po letu 2000 ostal 85,1-odstoten.

²⁵¹ Knjigovodska vrednost delnic Pozavarovalnice Sava je bila od leta 2004 do konca leta 2007 nespremenjena in je znašala 7.852.019 tisoč tolarjev oziroma 32.765.894 evrov.

²⁵² Spletna stran SOD: www.so-druzba.si.

Tabela 6: Knjigovodsko evidentiranje delnic v lasti SOD

Na dan	Število delnic		Knjigovodska vrednost v tisoč tolarjih		
	Osnovne	Dokapitalizacijske	Osnovne	Dokapitalizacijske	Skupaj
31. 12. 2004	235.462	495.124	235.462	1.338.033	1.573.495
31. 12. 2005	235.462	495.124	235.462	1.338.033	1.573.495
31. 12. 2006	344.473	724.350	2.772.475	1.957.498	4.729.973
31. 12. 2007	478.388	1.013.817	5.889.079	2.739.759	8.628.838

Vir: obvestila SOD na Ministrstvo za finance o prejetih kupninah za osnovne delnice Zavarovalnice Triglav in konti glavne knjige za leta 2004, 2005, 2006 in 2007.

V letu 2006 je SOD v knjigovodski vrednosti prenesenih osnovnih delnic v svojo last evidentirala zmanjšanje terjatev do države v znesku 2.537.013 tisoč tolarjev in v letu 2007 v znesku 3.116.716 tisoč tolarjev (13.005.824 evrov). SOD je pri knjigovodskem evidentiranju prevrednotenja osnovnih delnic v letu 2006 in letu 2007 upoštevala vrednost 23.273 tolarjev na delnico (ali 97,12 evra), ki izhaja iz Poročila o reviziji pripojitve družbe Triglav, finančna družba, d. d., Ljubljana k družbi Zavarovalnica Triglav, z dne 2. 11. 2005²⁵³. Ocenjujemo, da to ni bila ustrezna podlaga za knjigovodsko evidentiranje prevrednotenja delnic Zavarovalnice Triglav. SOD bi morala pri knjigovodskem evidentiranju upoštevati vrednost iz Preveritve cenitve, izdelane v marcu leta 2006 za naročnika (SOD), da se določi poštena tržna cena (v znesku 226,79 evra), ki jo je uporabila tudi pri določitvi prodajne cene v sklenjenih prodajnih pogodbah ob odsvojitvi teh delnic upravičencem. Na tej podlagi je SOD izkazala prenizko knjigovodsko vrednost osnovnih delnic Zavarovalnice Triglav, prenesenih v svojo last, v letu 2006 za 3.387.421 tisoč tolarjev in v letu 2007 za 4.161.291 tisoč tolarjev.

V letu 2007 je bilo izvedeno prevrednotenje delnic Zavarovalnice Triglav (zunajbilančno) na vrednost 89.398.001 tisoč tolarjev (373.051.250 evrov) na podlagi zapisnika komisije za popis finančnih naložb ter obveznosti SOD, ki izvirajo iz izročeni obveznic, na dan 31. 12. 2007 (z dne 13. 2. 2008). Komisija je predlagala, da se knjigovodsko stanje delnic uskladi z ocenjenimi vrednostmi v zunajbilančni evidenci. Pri prevrednotenju je bila upoštevana ocenjena vrednost ene delnice 250 evrov.

²⁵³ Poročilo o reviziji pripojitve družbe Triglav, finančna družba, d. d., Ljubljana k družbi Zavarovalnica Triglav, d. d., Ljubljana z dne 2. 11. 2005 je bilo izdelano, da bi se izreklo mnenje o tem, ali je zagotovitev delnic prevzemne družbe po menjalnem razmerju, predlaganem v pogodbi o pripojitvi in vrednost morebitnih denarnih doplačil oziroma ponujena odpravnina primerno nadomestilo za delnice prevzete družbe. Podlaga za pripravo tega poročila je bila med drugim ocena vrednosti lastniškega kapitala Zavarovalnice Triglav na dan 31. 12. 2004, v razponu vrednosti in mediana vrednosti za pošteno tržno vrednost lastniškega kapitala, izraženo za kontrolni paket in na netržni osnovi. Iz omenjenega poročila o reviziji pripojitve je razvidno, da se za ugotavljanje vrednosti delnic pri določitvi menjalnih razmerij praviloma uporablja standard poštena vrednosti, ki naj bi v skladu z opredelitvami tuje sodne prakse izražal namen pravičnega nadomestila delničarju, ki je lahko enak tržni vrednosti ali pa ne. (Vrednost 23.273 tolarjev za delnico je razvidna kot mediana razpona.)

Pojasnilo SOD

Za to naložbo in ostale naložbe v finančne institucije so ocene izdelane na podlagi sivega trga, ocene vrednosti niso izdelane kot poseben dokument. Naložbo v Zavarovalnico Triglav SOD ni posebej vrednotila, to je bila približna ocena na podlagi gibanja cene delnic na sivem trgu. Podrobnejših izračunov ni bilo.

V 81. členu Pravilnika o računovodstvu iz marca leta 2008²⁵⁴ je določeno, da se poštena vrednost za delnice in deleže družb, ki ne kotirajo, določi na podlagi cenitve, praviloma bo SOD evidentirala rezultate cenitev v zunajbilančnih evidencah in če se vrednoti finančno naložbo na podlagi lastnega modela, se tovrstne okrepitve evidentirajo v zunajbilančnih evidencah. Ugotovili smo, da ni razvidno, na kakšni podlagi so bile določene ocenjene vrednosti teh delnic, ker iz zapisnika popisne komisije ali iz seznama izvedenih internih ali zunanjih cenitev niso razvidne in ni razvidno, da bi bile določene na podlagi obstoječega modela vrednotenja, kar ni v skladu z določili 81. člena Pravilnika o računovodstvu SOD. Za prevrednotenje v taki vrednosti SOD ni imela ustrezne podlage.

2.4.2.5 Drugi namenski prilivi denarnih sredstev na SOD za denacionalizacijo

2.4.2.5.1 Nakazila DSU, d. o. o.

2.4.2.5.1.a Na podlagi določil tretjega odstavka 22. člena ZLPP mora DSU, če pride do delne prodaje ali kombinacije preoblikovanja podjetja, prenesti navadne delnice/deleže oziroma kupnino na SOD v razmerju iz prvega odstavka 22. člena ZLPP. Na tej podlagi sta 21. 2. 1996 DSU in SOD sklenili pogodbo o ureditvi medsebojnih razmerij, v kateri je vrednost nakazila, ki pripada SOD, določena na podlagi sorazmernega dela prejete gotovine, ki v skladu z zakonsko določbo pripada SOD²⁵⁵. V obdobju od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2007 je SOD na tej podlagi prejela od DSU za skupaj 1.118.114 tisoč tolarjev²⁵⁶. V skladu s to pogodbo, ob izvršitvi nakazila, DSU posreduje na SOD obračun obresti in nadomestila za opravljeno storitev²⁵⁷.

DSU je z dopisi za vsako četrtletje obveščala SOD o obsegu nakazanih sredstev in skupni vrednosti zaračunanega nadomestila. Iz dopisov je razvidno, da namerava DSU v skladu s pogodbo obračunane obresti nakazati na SOD naknadno. Iz dopisov DSU na SOD so razvidni zneski kupnin in sklenjene pogodbe, na katere se ti nanašajo, ni pa razviden obračun oziroma osnova za obračun nadomestila, ki pripada DSU, ni razviden obračun obresti na vseh dopisih in tudi ne skupni znesek obresti ter način prodaje, od katerega je po določilih pogodbe o ureditvi razmerij odvisen odstotek obračunanega nadomestila. Nekateri dopisi oziroma obvestila niso v skladu z določili sklenjene pogodbe, ker ne vsebujejo obračunov nadomestil in obresti.

²⁵⁴ SOD ga je uporabila za pripravo letnega poročila za leto 2007.

²⁵⁵ Po določilih prvega odstavka 22. člena ZLPP DSU izda za družbeni kapital navadne delnice in z njimi prenese med drugim 10 odstotkov družbenega kapitala na SOD (prej Odškodninski sklad). Po določilih drugega odstavka istega člena, če se s prodajo prenese 10 odstotkov kupnine na SOD.

²⁵⁶ Podatki, pridobljeni od DSU.

²⁵⁷ Nadomestilo za opravljeno storitev, za katerega se zmanjša osnovni znesek, ki ga je DSU dolžna nakazati SOD, se v skladu s pogodbo določi v odstotku od osnovnega zneska, in sicer znaša odstotek za nadomestilo, če pride do prodaje na podlagi javnega razpisa z zbiranjem ponudb, 2,5 odstotka in pri javnih prodajah 1,1 odstotka.

2.4.2.5.1.b Revizijska družba KPMG je v pismu poslovodstvu o predreviziji računovodskih izkazov za poslovno leto 2005²⁵⁸ ugotovila, da SOD nima pregleda nad vrednostjo sredstev, ki naj bi jih prejela od DSU, in predlagala, da SOD in DSU skleneta novo pogodbo, ki bi uredila njuno medsebojno poslovno sodelovanje, ter da SOD vzpostavi pregled nad vrednostjo sredstev DSU, ki jih mora v skladu z zakonskimi določili prejeti.

Pojasnilo SOD

Obračuni kupnin, prejeti od DSU, niso bili preverjeni in pogodb, ki jih je DSU sklenila s kupci, SOD ni zahtevala, saj je tu šlo za zaupanje in ni šlo za velike zneske. DSU je v letu 2008 zaračunala nadomestilo za vse opravljene posle v preteklosti, pri katerih nadomestilo ni bilo obračunano.

Ukrep SOD

Dne 6. 7. 2008 je DSU izdala račun in priložila na SOD obračun nadomestila za opravljene storitve po sklenjeni pogodbi, za obdobje od 5. 7. 2005 do 4. 4. 2008, v skupnem znesku 111.510 evrov in dne 16. 9. 2008 dobropis za ta račun v znesku 32.727 evrov.

Kljub nepreglednemu načinu obračunavanja DSU in priporočilom revizijske družbe v letu 2005 ugotavljamo, da SOD z DSU do konca leta 2007 ni sklenila nove pogodbe, s katero bi na preglednejši način uredila postopke povezane z izvajanjem zakonsko določenih nakazil od DSU. SOD do konca leta 2007 ni zagotovila, da bi DSU pregledno in v skladu z obstoječo pogodbo posredovala obračune obresti in obračune nadomestil za opravljene storitve v obdobju od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2007.

2.4.2.5.2 Nakazila Ministrstva za gospodarstvo

V obdobju od leta 2004 do leta 2007 je imela SOD z Ministrstvom za gospodarstvo sklenjene pogodbe o izvrševanju ZUKLPP, da se 7 odstotkov kupnin, pridobljenih na podlagi ZLPP, razporedi na SOD. Skupni znesek tako razporejenih sredstev na SOD za poravnavanje upravičencem po Zakonu o denacionalizaciji je v obdobju od leta 2004 do 30. 6. 2007 znašal 355.218 tisoč tolarjev. V vsaki pogodbi je določeno, da Ministrstvo za gospodarstvo prenaša sredstva po vsakokratni razporeditvi sredstev, ki jo opravi Ministrstvo za finance, in določen znesek, ki se razporedi na SOD. Za vsako nadaljnjo razporeditev je bil sklenjen dodatek k pogodbi.

Ugotovili smo, da iz pogodb ali prilog niso razvidni obračuni za zneske denarnih sredstev, ki so bila razporejena na SOD. Ker jih SOD v tem obdobju ni pridobila, menimo, da si s tem ni zagotovila podlag za preveritev izračuna obsega namensko razporejenih sredstev po ZUKLPP za poravnavanje obveznosti po Zakonu o denacionalizaciji.

Ukrep SOD

Dne 13. 3. 2008 je SOD sklenila novo pogodbo z Ministrstvom za finance in v skladu s to pogodbo v letu 2008 pridobivala sredstva na podlagi vsakokratnega zahtevka za nakazilo sredstev po prejemu obvestila Ministrstva za finance o razpoložljivih sredstvih kupnin in njihovi razporeditvi na proračunsko postavko 9221-Sredstva za poravnavanje obveznosti upravičencem po ZDen-SOD.

²⁵⁸ Z dne 12. 10. 2005.

2.4.2.5.3 Nakazila Stanovanjskega sklada

Na podlagi določil 10. in 12. člena ZSOS pripada SOD za prodana družbena stanovanja kupnina v višini 10 odstotkov. Na tej podlagi je SOD s Stanovanjskim skladom Republike Slovenije (v nadaljevanju: Stanovanjski sklad) sklenila dve pogodbi, eno za pridobitev podatkov iz računalniškega sistema iz kupoprodajnih pogodb in aneksov in drugo za nakup računalniškega podsistema za evidenco in obdelavo terjatev in plačil zavezancev, ker Stanovanjski sklad vodi evidence o sklenjenih pogodbah z lastniki. V obdobju od leta 2004 do konca junija leta 2007 je SOD pridobila za skupaj 1.167.007 tisoč tolarjev sredstev.

Pojasnila SOD

SOD od kupcev zahteva anekse k pogodbam, preverjajo pa se zneski plačil in zneski odprtih postavk, o katerih Stanovanjski sklad poroča SOD. Kupci pošiljajo anekse Stanovanjskemu skladu, denar nakazujejo neposredno na SOD. SOD ne more natančno vedeti, ali res prejme vse anekse, ki so bili sklenjeni. Na podlagi aneksov se spreminjajo obveznosti kupcev stanovanj in bi moral biti interes kupcev, da posredujejo anekse k pogodbam na SOD. SOD meni, da program, ki ga uporablja, omogoča vse potrebne vpoglede. Niti Stanovanjski sklad niti SOD nimata podatkov, kdaj neko podjetje proda t.i. družbeno stanovanje, če podjetje samo ne obvesti SOD, zato se večkrat dogaja, da SOD prejema anekse, ki so bili sklenjeni pred več meseci ali leti.

SOD ima vpogled v del evidence Stanovanjskega sklada in na tej podlagi vodi pomožno knjigo, iz katere so razvidni podatki o imenih zavezancev, številki pogodbe ter datumu in znesku nastale terjatve in plačila. Na podlagi sklenjene pogodbe z dne 8. 3. 1996 posreduje Stanovanjski sklad podatke na SOD vsak mesec v obliki računalniškega izpisa.

2.4.2.6 Sredstva za poslovanje SOD

2.4.2.6.1.a Sredstva za poslovanje SOD se na podlagi določil tretjega odstavka 11. člena statuta SOD²⁵⁹ zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije le, če ne zadostujejo sredstva, pridobljenih iz drugih virov, kot jih določa 10 člen statuta²⁶⁰ in dokler je Republika Slovenija edini delničar SOD. V skladu z določili 13. člena statuta SOD iz leta 2007, določi skupščina SOD na podlagi predloga UO SOD obseg oziroma delež sredstev, pridobljenih na podlagi določil 9., 10. in 11. člena ZSOS in drugih zakonov, ki se lahko uporabi za poslovanje SOD. Ugotovili smo, da dela sredstev SOD iz pete, šeste, sedme in osme alineje 10. člena statuta, skupščina SOD ni določila.

²⁵⁹ Statut SOD, z dne 7. 2. 2007.

²⁶⁰ 10. člen določa, da se sredstva za poslovanje SOD zagotavljajo iz:

- sredstev SOD,
- osnovnega kapitala,
- proračuna Republike Slovenije,
- drugih sredstev ustanovitelja,
- dela sredstev, pridobljenih na podlagi 9., 10. in 11. člena ZSOS in drugih zakonov,
- dela sredstev, ustvarjenih na podlagi upravljanja in razpolaganja z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi iz teh virov,
- dela sredstev, ustvarjenih z izdajo vrednostnih papirjev SOD in
- dela drugih prihodkov, ustvarjenih z lastnim poslovanjem.

2.4.2.6.b Na podlagi določil 17. člena Uredbe o izdaji obveznic za plačilo odškodnine zaradi razveljavitve kazni za zaplembe premoženja²⁶¹ (v nadaljevanju: Uredba) se način in roki za zagotavljanje sredstev za izplačilo obrokov obveznic in način povračila stroškov, ki jih SOD izkaže za izvajanje nalog, določijo v pogodbi med Republiko Slovenijo in SOD. Pogodba ni bila sklenjena, SOD s tem v zvezi pojasnjuje, da bo stroške poslovanja ugotovila po zaključku izvajanja tega zakona.

2.4.3 Ali je SOD izvajala sklep Vlade RS glede umika SOD iz gospodarstva

2.4.3.a Splošni časovni okvir prodaje kapitalskih naložb je sprejela Vlada RS s sklepom o umiku SOD (in KAD) iz gospodarstva²⁶², v katerem je predlagala UO SOD, da pri upravljanju s svojimi naložbami upošteva naslednji predlog za tri skupine naložb:

- prva skupina: netržne naložbe, kamor sodijo naložbe, ki ne kotirajo na borzi in za katere je ciljni časovni okvir umika 30 mesecev;
- druga skupina: tržne naložbe s predlaganim ciljnimi časovni okvirom 24 mesecev za preoblikovanje SOD in KAD v portfeljska investitorja²⁶³;
- tretja skupina: naložbe, za katere časovno omejevanje umika ni ustrezno zaradi velikosti naložb in zakonskih omejitev ter pomembnosti deleža državnega lastništva, zato mora biti prodaja izvedena v korelaciji z obveznostmi SOD in KAD, odprodajo drugih podobnih naložb države in ugodnimi pogoji za prodajo.

UO SOD se je 31. 8. 2006 seznanil s predlogom načina umika za tri skupine naložb in pojasnilom direktorja SOD, da se namerava v septembru leta 2007 sestati vodstvo SOD in KAD zaradi priprave strateškega načrta umika SOD in KAD, v skladu s sklepom Vlade RS. UO SOD je 11. 5. 2007 sprejel sklep, da pooblasti vodstvo SOD za izvedbo postopka prodaje preostalih kapitalskih naložb, za katere sklep Vlade RS predvideva odprodajo v 24 oziroma v 30 mesecih. Vodstvo SOD ni pripravilo strateškega načrta umika v skladu s sklepom Vlade RS in tudi UO SOD do konca leta 2007 ni bil seznanjen s strateškim načrtom umika SOD iz gospodarstva, izdelanim v skladu s sklepom Vlade RS.

2.4.3.b Iz pojasnil SOD izhaja, da se pri prodajah kapitalskih naložb upošteva sprejeti poslovni načrt za posamezno leto, potrebo in možnosti sočasne prodaje naložb v iste gospodarske družbe s KAD in splošne razmere na kapitalskem trgu, zato se ne more predvideti leta, v katerem bo določena naložba prodana. Število načrtovanih kapitalskih naložb za prodajo iz seznama po sklepu Vlade RS in število izvedenih prodaj kapitalskih naložb po seznamu iz sklepa Vlade RS v letu 2006 in letu 2007 prikazuje tabela 7.

²⁶¹ Uradni list RS, št. 49/99.

²⁶² Sklep Vlade RS, št. 47600-4/2006/6 z dne 27. 7. 2006.

²⁶³ Iz Programa reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji (oktober 2005) je razvidno, da preobrazba v portfeljskega investitorja pomeni, da bo SOD svoje premoženje nalagala globalno, glede na ocenjena tveganja in pričakovane donose, in da nikjer ne bo več kot 10-odstotni lastnik.

Tabela 7: Število načrtovanih in realiziranih prodaj kapitalskih naložb glede na sklep Vlade RS o umiku SOD iz gospodarstva

Število kapitalskih naložb v sklepu Vlade RS	Leto 2006				Leto 2007			
	Načrtovane prodaje iz seznama sklepa Vlade RS		Realizacija po seznamu iz sklepa Vlade RS		Načrtovane prodaje iz seznama sklepa Vlade RS		Realizacija po seznamu iz sklepa Vlade RS	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
<i>Prva skupina: 76</i>	43	56,6	31	40,8	38	50,0	33	43,4
<i>Druga skupina: 33</i>	14	42,2	5	15,2	18	54,5	15	45,5

Vir: sezname SOD o načrtovanih in realiziranih prodajah kapitalskih naložb.

Pri načrtovanju prodaj kapitalskih naložb je SOD tako v letu 2006 kot v letu 2007 vključila približno polovico kapitalskih naložb iz prve skupine po seznamu kapitalskih naložb iz sklepa Vlade RS. Po preteku 22 mesecev²⁶⁴ je SOD prodala skupaj 64 netržnih kapitalskih naložb ali 84 odstotkov vseh kapitalskih naložb iz prve skupine sklepa Vlade RS. Do konca leta 2007 je SOD prodala 20 kapitalskih naložb ali 60 odstotkov kapitalskih naložb iz druge skupine po sklepu Vlade RS. Iz tretje skupine kapitalskih naložb po sklepu Vlade RS SOD do konca leta 2007 ni prodala nobene kapitalske naložbe.

Pojasnilo SOD

SOD si je prizadevala realizirati vsa priporočila, ki jih je v zvezi z umikom SOD in KAD iz aktivnega upravljanja gospodarskih družb sprejela Vlada Republike Slovenije v juliju 2006. Pri tem je dosledno upoštevala tudi usmeritev, da kapitalske naložbe ni dolžna prodati, če ponujena cena ni najmanj enaka minimalni ceni, ki se jo na podlagi strokovnih standardov vrednotenja določi za vsako kapitalsko naložbo posebej.

Ker se ciljni časovni okvir umika SOD iz netržnih in tržnih kapitalskih naložb do konca leta 2007 še ni iztekel, ni bilo mogoče podati ocene o uspešnosti realizacije priporočil iz sklepa Vlade RS. Ne glede na to menimo, da je SOD izvajala prodajne aktivnosti pri večini tistih netržnih kapitalskih naložb, za katere je bila s sklepom Vlade RS priporočena prodaja oziroma umik SOD iz gospodarstva. Uresničevanje strategije umika iz gospodarskih družb je bil tudi eden izmed ciljev, vključenih v poslovno finančni načrt za leto 2007.

2.4.3.c Računsko sodišče je v reviziji pravilnosti in smotrnosti prodaje delnic družbe Mercator, d. d., Ljubljana v letu 2005 do junija 2006²⁶⁵ SOD podalo priporočila, naj SOD v internih aktih, povezanih s postopki prodaje kapitalskih naložb, opredeli postopke in načine izvajanja sklepa Vlade RS. Iz odzivnega poročila SOD²⁶⁶ izhaja, da naj bi strokovne službe SOD priporočila računskega sodišča natančno preučile in se po njihovi seznanitvi odločile o nadaljnjih postopkih. Ugotovili smo, da SOD do konca leta 2007 postopkov in načinov za izvajanje tega sklepa Vlade RS v internih aktih ni opredelila.

²⁶⁴ Glede na stanje kapitalskih naložb na dan 28. 2. 2006, ki ga je SOD posredovala Vladi RS.

²⁶⁵ Št. 1206-13/2006-50 z dne 20. 6. 2007.

²⁶⁶ Odzivno poročilo SOD o odpravljanju nepravilnosti in nesmotnosti, ugotovljenih z revizijskim poročilom o pravilnosti in smotrnosti poslovanja pri prodaji delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d. d., Ljubljana, v letu 2005 do junija 2006, z dne 13. 9. 2007.

2.4.4 Ali je SOD zagotovila načrtovano donosnost naložbenega portfelja

Naložbena politika oziroma politika nalaganja prostih denarnih sredstev SOD je bila vključena v vsakoletni poslovno-finančni načrt SOD, opredeljena pa je bila tudi v Pravilniku o naložbah denarnih sredstev SOD²⁶⁷ in Pravilniku o postopkih prodaje kapitalskih naložb SOD²⁶⁸. Oblikovanje naložbenega portfelja se je obravnavalo tedensko na NaO SOD v skladu z vsakim posameznim predlogom oddelka za zakladništvo za naložbe iz presežnih denarnih sredstev, z donosnostjo naložbenega portfelja pa se je NaO SOD seznanjal mesečno.

2.4.4.a V dokumentu Naložbena politika za obdobje od leta 2006 do 2008 je določeno, da se naložbena politika nanaša na nalaganje prostih denarnih sredstev, med naložbeni portfelj pa ne sodijo strateške naložbe²⁶⁹ v delnice slovenskih podjetij, ki jih želi SOD dolgoročno ohraniti oziroma ima interes skupaj s KAD ohraniti kontrolni delež.

Pojasnilo SOD

SOD ima oblikovan naložbeni portfelj, s katerim upravlja oddelek za zakladništvo, ter matični – osnovni portfelj, s katerim upravlja oddelek za upravljanje kapitalskih naložb. Presežna denarna sredstva, ki so izhajala iz prodaje kapitalskih naložb, so se v preteklih letih vlagala v delnice, vendar pa niso bile prikazane v okviru naložbenega portfelja. SOD je do leta 2006 izvajala takratno politiko naložb, ki je bila v skladu s Pravilnikom o naložbah denarnih sredstev iz leta 2003 (določal je splošno usmeritev naložb sredstev v dolžniške in lastniške v razmerju 80:20) ter z vsakoletnim finančnim načrtom; do takrat je SOD v naložbenem portfelju prikazovala samo dolžniške naložbe.

V letu 2006 je začela veljati nova naložbena politika, s katero je bila določena nova ciljna sestava segmentov naložbenega portfelja v razmerju 55 odstotkov dolžniških in 45 odstotkov lastniških naložb, ciljna donosnost naložb pa je znašala več kot 6 odstotkov, kolikor znašajo obresti za obveznice SOS2E. Vsi nakupi naložb se v naložbeni portfelj niso vključevali (na primer nakupi strateških naložb in dokapitalizacije), ker je njihovo upravljanje v pristojnosti oddelka za upravljanje kapitalskih naložb, upošteva pa se naložbe, ki so naložene v smislu portfeljskega naložbenja, kjer je treba uresničevati ustrezen donos. Delnice družb Krka, Luka Koper, Petrol in Žito, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: Žito), ki kotirajo na Ljubljanski borzi, se v naložbenem portfelju evidenčno vodijo le v delu, ki predstavlja dodatne nakupe delnic v letih 2005 in 2006. Upravljanje teh delnic se izvaja v okviru portfelja kapitalskih naložb za celotno število delnic v lasti SOD. Glede vključitve posameznega nakupa kapitalske naložbe v naložbeni portfelj ni nekega pravila. Netržnih naložb se v naložbenem portfelju ne prikazuje, ker SOD ne more pridobiti tržnih vrednosti za navedene naložbe in bi bila z njihovo vključitvijo slika o stanju finančnih naložb popačena, vendar pa vsi nakupi netržnih naložb povečujejo osnovni portfelj SOD. Za spremenjen prikaz vrednosti naložbenega portfelja (po tržni vrednosti) v letnem poročilu za leto 2007 ni nobenega vsebinskega razloga; predvsem je bil namen, da se v poročilu ne bi pojavljala knjigovodska vrednost naložb, ki izhajajo iz oddelka zakladništva, saj se nekoliko razlikuje od knjigovodskih vrednosti naložb v računovodskih izkazih.

²⁶⁷ Pravilnik o naložbah denarnih sredstev z dne 4. 4. 2003, spremembi z dne 10. 12. 2003 in 8. 11. 2006. V skladu s Pravilnikom o naložbah denarnih sredstev so prosta denarna sredstva presežna likvidnost, ki nastane s prodajo kapitalskih naložb oziroma zaradi dospelosti dolžniških naložb ali drugih prihodkov in je ob njenem nastanku ni mogoče takoj uporabiti za plačilo tekočih obveznosti SOD.

²⁶⁸ Pravilnik o postopkih prodaje kapitalskih naložb določa, da mora SOD načrtovati takšen obseg prodaje kapitalskih naložb, da zagotovi likvidna sredstva za pokrivanje zakonskih obveznosti SOD za obdobje 6 do 12 mesecev.

²⁶⁹ Strateške naložbe so bile opredeljene kot tiste lastniške naložbe, za katere se oceni, da je podjetje nadpovprečno uspešno, razvojno naravnano in deluje v perspektivni panogi.

Ugotovili smo:

- v naložbeni portfelj so bile vključene tudi nekatere tržne kapitalske naložbe, ki so hkrati prikazane v portfelju kapitalskih naložb SOD²⁷⁰, niso pa vključene nekatere naložbe iz presežkov denarnih sredstev v netržne kapitalske naložbe ali vplačila delnic v postopkih dokapitalizacije gospodarskih družb²⁷¹, kar ni v skladu z Naložbeno politiko za obdobje 2006–2008;
- vključitev nekaterih tržnih kapitalskih naložb v naložbeni portfelj je imela vpliv tudi na izračunano donosnost naložbenega portfelja, saj so bile upoštevane delnice družb, ki kotirajo na Ljubljanski borzi (vplačane iz presežkov denarnih sredstev), katerih vrednost se je v letu 2007 zelo povečala; delež domačih delnic v celotnem naložbenem portfelju je na dan 31. 12. 2007 znašal 16 odstotkov naložbenega portfelja po knjigovodski vrednosti, po tržni vrednosti pa 24 odstotkov naložbenega portfelja; donosnost domačih delnic v naložbenem portfelju SOD v letu 2007 je bila 76,67-odstotna.

2.4.4.b Na dan 31. 12. 2007 je bil spremenjen način izračuna donosnosti naložbenega portfelja²⁷². SOD je na dan 31. 12. 2007 izdelala dve različici izračuna donosnosti naložbenega portfelja. V letno poročilo za leto 2007 je vključila podatek po novem načinu izračuna (16,93-odstotna donosnost naložbenega portfelja)²⁷³, pri primerjavi s podatkom za leto 2006 pa ni pojasnila, da gre za drugačen način izračuna. Poleg tega so bile v letu 2007 pri izračunu donosnosti tržnih kapitalskih naložb, ki so v upravljanju oddelka za zakladništvo, upoštevane tudi prejete dividende, v letu 2006 pa dividende niso bile upoštevane.

Pojasnilo SOD

Skupna donosnost naložbenega portfelja na določen dan je izračunana po metodi ponderirane aritmetične sredine (za ponder je upoštevan delež posameznega posla, po tržni vrednosti, v celotnem naložbenem portfelju) in je sestavljena iz:

- *donosov dolžniškega portfelja, kejer so donosi dolžniških naložb (depoziti, obveznice, potrdila o vlogi) izračunani kot notranja stopnja donosnosti – IRR na letni ravni²⁷⁴,*
- *donosov portfeljev skladov, delnic in sredstev v upravljanju, kejer so tekoči donosi izračunani kot IRR v obdobju (od začetka leta 2007 oziroma od datumov dodatnih nakupov oziroma prodaj).*

Sistem vodenja in vrednotenja posameznih segmentov naložb ter izračuna donosnosti, ki ga podpira računalniški program, je bil sproti dopolnjen glede na novo naložbeno politiko (predlagano novo naložbeno sbemo in ciljno donosnost vseh naložb), ki je bila sprejeta v februarju 2006, da jo je bilo mogoče primerjati s ciljno donosnostjo. Izračun skupnega donosa vseh naložb, s katerimi upravlja oddelke za zakladništvo, je poenostavljen zaradi seštevanja donosov posameznih segmentov naložb

²⁷⁰ Na dan 31. 12. 2007 je bilo v naložbeni portfelj vključenih 5.553 delnic družbe Petrol; od skupno 412.009 delnic v lasti SOD, 203.920 delnic družbe Krka; od skupno 5.312.070 delnic v lasti SOD), 461.538 delnic družbe Luka Koper; od skupno 1.557.857 delnic v lasti SOD in 3.411 delnic družbe Žito; od skupno 42.174 delnic v lasti SOD. Naložbe v družbe Petrol, Krka in Luka Koper so uvrščene tudi v 3. skupino naložb SOD, za katere je na podlagi sklepa Vlade RS o umiku države iz gospodarstva z dne 27. 7. 2006 časovni okvir za umik neopredeljen (zaradi velikosti in pomembnosti lastniškega deleža), prodaja pa mora biti v korelaciji z obveznostmi SOD, odprodajo drugih (podobnih) naložb KAD in države ter ugodnimi pogoji za prodajo.

²⁷¹ Na primer dokapitalizacija Nove Ljubljanske banke, d. d., Ljubljana v septembru 2007 v znesku 5.052.299 evrov ter nakup poslovnega deleža v družbi Splošna plovba v juniju 2006 v znesku 751.013 tisoč tolarjev.

²⁷² Način izračuna je obrazložen v legendi priloge 8.

²⁷³ V različici po prejšnjem načinu izračuna je donosnost naložbenega portfelja znašala 25,56-odstotka (donosnost domačih delnic 84,95 odstotka).

²⁷⁴ Internal rate of return – notranja stopnja donosnosti.

(dolžniške in lastniške) z upoštevanjem njihovih struktur. Način izračuna donosnosti portfelja v letih 2006 in 2007 je bil sproti dopolnjen z uvedbo vsake nove oblike naložbe (na primer sredstva v upravljanju), tako da je omogočil izkaze donosnosti posameznih portfeljev in skupnega naložbenega portfelja. Iz tega razloga je pri prikazovanju podatkov lahko prihajalo do manjšega odstopanja v primerljivosti med leti 2006 in 2007, kar po oceni SOD ni imelo bistvenega učinka na sestavo portfelja in donosnost.

Na podlagi ugotovitev v točki 2.4.4.a in 2.4.4.b ugotavljamo, da je SOD v letih 2006 in 2007 neenotno prikazovala sestavo naložbenega portfelja ter da se je način izračuna donosnosti naložbenega portfelja spreminjal, zato podatki o strukturi in donosnosti naložbenega portfelja SOD med leti niso primerljivi.

2.4.4.c V poročilu NO SOD za leto 2007²⁷⁵ je navedeno, da je bila izdelana "nova naložbena strategija prosto likvidnih sredstev (dolžniške naložbe 72 odstotkov, vzajemni skladi in delnice 28 odstotkov)".

Pojasnilo SOD

Podatek predstavlja doseženo dejansko strukturo naložb, s katerimi upravlja oddelek za zakladništvo na dan 31. 12. 2006, ki je že posledica nove naložbene strategije.

Ugotavljamo, da so v poročilu NO SOD za leto 2007 prikazani neustrezni podatki o strategiji naložbenega portfelja SOD v letu 2006²⁷⁶, ker so ti podatki predstavljali dejansko strukturo naložbenega portfelja in ne naložbene strategije, ki določa naslednjo strukturo:

- 50 odstotkov dolžniških naložb,
- 30 odstotkov skladov,
- 10 odstotkov delnic in
- 10 odstotkov sredstev v upravljanju.

2.4.4.d SOD dolžniških naložb in drugih finančnih naložb, vključenih v naložbeni portfelj SOD, ni evidentirala ločeno glede na namen porabe po posameznih vrstah zakonskih obveznosti²⁷⁷.

2.4.4.e SOD je v letnih poročilih za leti 2004 in 2005 podatke o dolžniških naložbah prikazovala ločeno od podatkov o kapitalskih naložbah²⁷⁸, v letnih poročilih za leti 2006 in 2007 pa je v skladu s spremenjenim Pravilnikom o naložbah denarnih sredstev SOD²⁷⁹ in Naložbeno politiko za obdobje od

²⁷⁵ V poročilu NO SOD za leto 2007 (iz decembra 2007) so navedeni zadnji podatki o poslovanju SOD na dan 31. 12. 2006.

²⁷⁶ Poročilo NO SOD za leto 2007 je bilo obravnavano v Državnem zboru RS dne 1. 4. 2008. Hkrati z obravnavo tega poročila so bili v Državnem zboru RS predstavljeni tudi poslovni rezultati SOD za leto 2007, med drugim tudi, da je donosnost naložbenega portfelja dosegla 16-odstotno donosnost.

²⁷⁷ Podrobneje v točki 2.2.1.

²⁷⁸ Na dan 31. 12. 2004 je imela SOD dolžniške naložbe (depoziti, obveznice, potrdila o vlogi in zakladne menice) v vrednosti 43.361.057 tisoč tolarjev, na dan 31. 12. 2005 pa so dolžniške naložbe SOD (ki so vključevale tudi vzajemne sklade) znašale 36.055.563 tisoč tolarjev.

²⁷⁹ Sprememba z dne 8. 11. 2006.

leta 2006 do 2008²⁸⁰ prikazala podatke o naložbenem portfelju, v katerega so bili poleg dolžniških naložb vključeni tudi vzajemni skladi in delnice ter sredstva v upravljanju²⁸¹. Primerjava vrednosti naložbenega portfelja in delež naložbenega portfelja glede na finančne naložbe ter vrednost aktive SOD je prikazana v tabeli 8. Ugotovili smo, da je bila vrednost naložbenega portfelja SOD v letnem poročilu SOD za leto 2006 prikazana po knjigovodskih vrednostih²⁸², v letnem poročilu za leto 2007 je bila vrednost prikazana po tržnih cenah²⁸³, zato podatki o vrednosti med letnimi poročili niso primerljivi. SOD je v letno poročilo za leto 2007 vključila primerjavo, pri kateri je upoštevala tržne vrednosti naložbenega portfelja za obe leti.

Tabela 8: Vrednost naložbenega portfelja in delež glede na vrednost finančnih naložb in aktive SOD

Na dan	Vrednost naložbenega portfelja po tržni vrednosti v evrih	Delež glede na vrednost finančnih naložb v odstotkih	Delež glede na vrednost aktive v odstotkih
31. 12. 2006	209.681.445	15,5	13,1
31. 12. 2007	301.388.949	13,3	12,0

Vir: letni poročili SOD za leti 2006 in 2007, izračun računskega sodišča.

Iz preglednice je mogoče ugotoviti, da se je vrednost naložbenega portfelja po tržnih vrednostih v letu 2007 glede na leto 2006 povečala, vendar se je delež naložbenega portfelja glede na vrednost aktive v bilanci stanja SOD zmanjšal. Ciljna in realizirana sestava naložbenega portfelja ter donosnost naložbenega portfelja na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 je prikazana v prilogi 7, iz katere je razvidno, da se je v letih 2006 in 2007 realizirana struktura približevala ciljni strukturi naložbenega portfelja, donosnost naložbenega portfelja pa je v obeh letih presegala načrtovano donosnost.

²⁸⁰ Z naložbeno politiko za obdobje od leta 2006 do 2008 se je UO SOD seznanil 24. 2. 2006 in 5. 6. 2006. V njej je bila določena nova okvirna shema deležev posameznega dela portfelja ter ciljna donosnost posameznega dela in portfelja kot celote.

²⁸¹ V skladu s 16. členom ZSOS ter na podlagi predloga Ministrstvu za finance z dne 26. 9. 2005, mnenja Ministrstva za finance z dne 12. 12. 2005 (v katerem je ugotovljeno, da so za prenos upravljanja izpolnjeni vsi zakonski pogoji ter da se lahko predloži sklep Vladi RS v sprejem) in mnenja Ministrstva za gospodarstvo z dne 16. 1. 2006 (v katerem je navedeno, naj se postopki za prenos upravljanja dela premoženja zunanjim upravljavcem opravi v sklopu aktivnosti, ki jih namerava posredovati svetovalna strokovna skupina za umik države iz gospodarstva) je Vlada RS dne 1. 3. 2007 sprejela sklep št. 47607-5/2007/4, s katerim je SOD podala soglasje k prenosu upravljanja do 10 odstotkov naložb domačim ali tujim pravnim osebam, specializiranim za upravljanje s skladi. Po izvedenem postopku javnega naročanja so bili izbrani trije izvajalci upravljanja (Perspektiva, d. d., Ljubljana, Probanka, d. d., Ljubljana in Allianz Investmentbank A.G.), s katerimi je SOD sklenila pogodbe o upravljanju.

²⁸² Knjigovodske vrednosti v računalniškem programu zakladništva, ki se lahko od knjigovodskih vrednostih iz računovodskih evidenc razlikujejo. SOD je pojasnila, da knjižno stanje v zakladništvu predstavlja vrednost nakupa posameznega vrednostnega papirja, povečano za plačila stroškov nakupa.

²⁸³ V letnem poročilu za leto 2007 je sicer navedeno, da je stanje naložb izračunano po tržnih cenah naložb, medtem ko v letnem poročilu za leto 2006 ni navedeno, da je stanje naložb po knjigovodskih vrednostih.

2.5 Ocena uspešnosti doseganja poslovnih ciljev SOD

V reviziji smo iskali odgovore na vprašanje, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih v letih 2004 do leta 2007, ki so bili povezani s pokrivanjem zakonskih obveznosti SOD. Odgovor na to vprašanje smo dobili tako, da smo ugotavljali:

- ali so bili cilji poslovanja določeni jasno in na merljiv način;
- ali je SOD spremljala izpolnjevanje svojih poslovnih ciljev.

V finančnem načrtu SOD za leto 2005²⁸⁴ so bili določeni naslednji temeljni cilji poslovne politike SOD:

- dosledno izpolnjevanje vseh nalog,
- povečanje učinkovitosti upravljanja s premoženjem,
- optimalno obvladovanje vseh tveganj, ki nastajajo pri poslovanju,
- oblikovanje terminskih načrtov pretvorbe kapitalskih naložb v likvidno obliko,
- vzpostavitev mehanizmov za kvalitetno načrtovanje denacionalizacijskih izdatkov,
- pridobitev relevantne ocene bodočih obveznosti iz denacionalizacije,
- prenova in nadaljnji razvoj informacijskega sistema v smeri večje integracije posameznih poslovnih procesov,
- oblikovanje baze podatkov potrebnih tako za analitske potrebe, kot tudi za potrebe upravljanja,
- zagotovitev delovnega okolja, ki bo omogočilo individualno uspešnost zaposlenih in s tem uresničitev poslovnih ciljev.

Cilji poslovanja SOD, povezani s predmetom revizije in vključeni v poslovno-finančne načrte SOD za leti 2006 in 2007²⁸⁵, so bili naslednji:

- ustvariti dovolj premoženja za poplačilo vseh obveznosti, ki jih mora izpolniti SOD,
- vzpostavitev mehanizmov za kvalitetno načrtovanje denacionalizacijskih izdatkov,
- pridobitev relevantne ocene bodočih obveznosti iz denacionalizacije,
- učinkovito upravljanje premoženja in maksimiranje vrednosti premoženja SOD in
- optimalno obvladovanje vseh tveganj, ki nastajajo pri poslovanju.

Ugotovili smo, da vsi cilji poslovanja SOD niso bili določeni na jasn in merljiv način.

Pojasnilo SOD

Iz poslovno-finančnih načrtov SOD so razvidne številčne projekcije, v katerih se zrcali uspešnost poslovanja SOD glede na razmere v posameznih letih poslovanja. Prav tako ima SOD opredeljene politike, standarde in metode pri maksimiranju premoženja in kvalitetnem upravljanju kapitalskih deležev oziroma naložb, ki se zrcalijo v številčno opredeljenih ciljnih SOD.

Ugotovili smo, da je SOD spremljala uresničevanje poslovnega cilja, ki se nanaša na ustvarjanje zadostnega obsega premoženja za poplačilo vseh zakonskih obveznosti²⁸⁶ in ocenila vrednost presežka oziroma

²⁸⁴ Sklep UO SOD št. 272 z dne 15. 2. 2005, s katerim je UO SOD podal soglasje k finančnemu načrtu SOD za leto 2005.

²⁸⁵ Sklep UO SOD št. 415 z dne 16. 1. 2006, s katerim je UO SOD podal soglasje k poslovno-finančnemu načrtu SOD za leto 2006. K poslovno-finančnemu načrtu SOD je UO SOD podal soglasje s sklepom št. 500, dne 14. 12. 2006.

²⁸⁶ Podrobneje v točki 2.3.1 in 2.3.2.

primanjkljaja premoženja SOD glede na vrednost zakonskih obveznosti. Menimo, da način ocenjevanja ni bil ustrezen iz naslednjih razlogov:

- v nobenem internem aktu SOD ali odločitvi organa SOD ni bil določen način izračuna presežka oziroma primanjkljaja premoženja SOD²⁸⁷; kljub temu je SOD na dva različna načina ugotavljala, ali bodo sredstva SOD zadoščala za pokrivanje vseh znanih in vseh bodočih (ocenjenih) obveznosti²⁸⁸;
- izračunani zneski presežka oziroma primanjkljaja SOD na podlagi postavk bilance stanja med leti niso primerljivi²⁸⁹ in izračunan znesek presežka na dan 31. 12. 2007 ni bil ustrezen;
- projekcije dolgoročnih denarnih tokov na različne datume med seboj niso primerljive zaradi uporabe različnih predpostavk pri njihovih pripravah, SOD pa jih ni izdelala v več variantah ali razponu²⁹⁰.

SOD je spremljala uresničevanje poslovnih ciljev glede vzpostavitve mehanizmov za kvalitetno načrtovanje denacionalizacijskih izdatkov in glede pridobitve relevantne ocene bodočih obveznosti iz denacionalizacije. Ugotovili smo, da je SOD izpopolnila računalniško evidenco denacionalizacijskih spisov in na ta način natančneje načrtovala bodoče obveznosti iz denacionalizacije. S tem je izboljšala napovedi izročanja obveznic SOS2E²⁹¹.

SOD v poslovno-finančnih načrtih ni določila poslovnih ciljev, ki bi bili povezani z pridobivanjem relevantnih ocen ali vzpostavitvijo mehanizma za kvalitetno načrtovanje obveznosti na podlagi ZSPOZ, ZIOOZP, ZLPZ-1 ali ZVVJTO. Kljub temu je v poslovno-finančnih načrtih SOD zakonske obveznosti po posameznih vrstah načrtovala tudi vrednostno²⁹². Ugotovili smo, da SOD ni mogla učinkovito spremljati in načrtovati bodočih obveznosti za odškodnine iz vračanja zaplenjenega premoženja, za odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja ter za nakazila denarnih sredstev iz kupnin za osnovne delnice Zavarovalnice Triglav v proračun Republike Slovenije²⁹³. Iz teh razlogov ni mogoče podati ocene o uspešnosti doseganja načrtovanih vrednosti zakonskih obveznosti, ki so bile vključene v poslovno-finančne načrte SOD v obdobju od leta 2004 do 2007. SOD je v letu 2007 izvajala več aktivnosti za pridobivanje ustreznih podatkov, potrebnih pri načrtovanju bodočih obveznosti, kot v letih 2005 in 2006²⁹⁴.

Glede spremljanja poslovnega cilja SOD o učinkovitem upravljanju premoženja in maksimiranju vrednosti premoženja SOD smo ugotovili, da SOD ni imela izdelanih meril za spremljanje njegovega uresničevanja. SOD do konca leta 2007 v svojih internih aktih ni opredelila postopkov in načinov za izvajanje sklepa Vlade RS o umiku SOD iz gospodarstva.

V zvezi s spremljanjem poslovnega cilja o optimalnem obvladovanju vseh tveganj, ki nastajajo pri poslovanju SOD, smo ugotovili, da je SOD ocenila obstoj poslovnega tveganja glede načrtovanja bodočih obveznosti za odškodnine iz vračanja zaplenjenega premoženja, za odškodnine žrtvam vojnega in

²⁸⁷ Podrobneje v točki 2.3.1.b.

²⁸⁸ Točka 2.3.

²⁸⁹ Podrobneje v točki 2.3.1.e in 2.3.1.f.

²⁹⁰ Podrobneje v točki 2.3.2.b.

²⁹¹ Povezava s točko 2.1.1.1.

²⁹² Podrobneje v točki 2.1.1.1, 2.1.2.1 in 2.1.5.

²⁹³ Povezava s točko 2.1.2.2.e, 2.1.3.2.e in 2.1.5.

²⁹⁴ Povezava s točko 2.1.2.2.a in 2.1.3.2.a.

povojnega nasilja ter za nakazila denarnih sredstev iz kupnin za osnovne delnice Zavarovalnice Triglav v proračun Republike Slovenije²⁹⁵. Ugotovili smo, da pri poslovanju SOD obstajajo tveganja glede ocenjene vrednosti kapitalskih naložb²⁹⁶ in da je od borznih nihanj v vrednosti delnic za štiri gospodarske družbe odvisno 60 odstotkov celotne vrednosti dolgoročnih sredstev SOD. Ocenjujemo, da zaradi vpliva na sposobnost poravnavanja zakonskih obveznosti SOD v prihodnjih letih to predstavlja tveganje pri poslovanju SOD²⁹⁷.

Ker navedeni cilji poslovanja SOD niso bili določeni na jasn in merljiv način, ni mogoče podati ocene, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju poslovnih ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih.

²⁹⁵ Povezava s točko 2.1.2.2.e, 2.1.3.2.e in 2.1.5.

²⁹⁶ Povezava s točko 2.2.2.2.f.

²⁹⁷ Povezava s točko 2.2.2.2.e.

3. MNENJE

Revidirali smo poslovanje SOD od leta 2004 do leta 2007 v delu, ki se nanaša na ocenjevanje vrednosti premoženja, namenjenega za pokrivanje bodočih zakonskih obveznosti na SOD, in na oceno SOD o tem, ali bo vrednost premoženja zadoščala za pokrivanje vseh nastalih in ocenjenih bodočih zakonskih obveznosti.

Da bi izrekli mnenje o smotrnosti poslovanja SOD, smo iskali odgovor na vprašanje, ali je bila SOD učinkovita pri ocenjevanju vrednosti premoženja, ki bi zadoščalo za pokrivanje vseh nastalih in ocenjenih bodočih zakonskih obveznosti v prihodnjih letih, in odgovor na vprašanje, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih SOD, ki so bili povezani s pokrivanjem zakonskih obveznosti.

3.1 Ocena učinkovitosti

Menimo, da SOD pri ocenjevanju vrednosti premoženja (presežka oziroma primanjkljaja), namenjenega za pokrivanje vseh nastalih in prihodnjih zakonskih obveznosti v prihodnjih letih, ni bila učinkovita, saj ni izdelala strategije za dolgoročno izpolnjevanje obveznosti SOD, ki jo je pričakoval Državni zbor RS, ni opredelila načina ugotavljanja zneska primanjkljaja oziroma presežka in je zato spreminjala načine izračuna. Na sam izračun so vplivali: sprememba računovodskih standardov in izbira računovodskih usmeritev na SOD, ki nista upoštevali ločevanja premoženja glede na vrste zakonskih obveznosti, neustrezno ugotovljen obseg obveznosti na podlagi predpostavk in neustrezno ovrednoteno premoženje; izračuni tudi niso vključevali stroškov izvajanja nalog SOD. Izračuni primanjkljaja oziroma presežka zato med leti niso primerljivi in ne dajejo ustreznega odgovora o obsegu primanjkljaja oziroma presežka.

SOD je v letu 2005 zaradi spremembe računovodskih usmeritev vzpostavila kratkoročne terjatve do države, ki so v bilanci stanja SOD na dan 31. 12. 2007 izkazane v vrednosti 203.626.029 evrov. Kljub temu je SOD na ta datum izračunala presežek vrednosti premoženja SOD nad vrednostjo zakonskih obveznosti (vključno s potencialnimi obveznostmi) v vrednosti 779.300.000 evrov in je izkazovala za 1.269.701.303 evrov presežka iz prevrednotenja. SOD pri evidentiranju kratkoročnih terjatev do države ni izhajala iz vrednosti vsega neodplačno pridobljenega premoženja glede na namen pridobitve. Izkazovanje kratkoročnih terjatev do države tudi ni bilo v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Menimo, da stanje kratkoročnih terjatev do države na dan 31. 12. 2007 ne izkazuje ustrezne vrednosti terjatev za premoženje, ki bi ga morala zagotoviti Republika Slovenija za poplačilo obveznosti.

Menimo, da pri izvajanju zakonskih obveznosti iz denacionalizacije posluje SOD v svojem imenu za svoj račun, pri izvajanju drugih vrst zakonskih obveznosti pa SOD posluje v imenu in za račun Republike Slovenije, česar pri načinu evidentiranja ni upoštevala, saj poslovnih dogodkov, povezanih s poslovanjem

v tujem imenu za tuj račun, ni izkazala v zunajbilančnih evidencah ločeno po vrstah zakonskih obveznosti, temveč je vse neodplačno in namensko preneseno premoženje evidentirala med lastna sredstva v bilanci stanja. SOD zato nima izkazanih terjatev in obveznosti do Republike Slovenije za premalo oziroma preveč zagotovljeno premoženje za poplačilo posameznih ali skupnih obveznosti Republike Slovenije in tudi nima ustreznih izračunov. Zaradi neustreznih podlag je SOD v letu 2006 in v letu 2007 izkazala pre nizko knjigovodsko vrednost delnic Zavarovalnice Triglav.

SOD je pri ocenjevanju obveznosti upoštevala nekatere predpostavke, pri katerih ni bilo mogoče ugotoviti natančnih vrednosti vseh bodočih obveznosti za izplačila odškodnin. Pri ocenjevanju bodočih zakonskih obveznosti za izročanje obveznic SOS2E je SOD v letu 2007 v večji meri glede na prejšnja leta upoštevala dejansko vrednost zahtevkov upravičencev za odškodnino iz denacionalizacije, zato menimo, da je postal izračun SOD glede na leto 2006 bolj natančen in s tem natančnejša tudi napoved izročanja obveznic.

Pri ocenjevanju bodočih obveznosti za odškodnine zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja (izročanje obveznic RS21) ter pri ocenah bodočih obveznosti za odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (izročanje obveznic RS39 in gotovinska izplačila) SOD v letu 2005 in 2006 ni v zadostni meri poskušala pridobiti podatkov od pristojnih organov, vendar je pospešila aktivnosti pri pridobivanju podatkov v letu 2007. Pri ocenjevanju obsega bodočih obveznosti za te odškodnine SOD ni izhajala iz zanesljivih in ustreznih podlag, vendar ugotavljamo, da SOD, ker ni natančnih podatkov, ni mogla učinkovito načrtovati in spremljati bodočih obveznosti iz teh odškodnin.

Za poravnavanje obveznosti vračanja vlaganj v telekomunikacije je SOD zaradi neizvedene prodaje družbe Telekom zagotavljala lastna sredstva. Za založena lastna sredstva je SOD Ministrstvu za finance obračunala nadomestilo za izgubljeni zaslužek, kar ni imelo podlage v pogodbi o prenosu delnic. Pri načrtovanju bodočih obveznosti iz lastninjenja Zavarovalnice Triglav zaradi številnih dejavnikov, na katere SOD ni imela vpliva, ni mogla učinkovito načrtovati nakazil denarnih sredstev v proračun Republike Slovenije iz teh kupnin.

V obdobju od leta 2004 do leta 2007 je bilo na SOD neodplačno preneseno premoženje za pokrivanje zakonskih obveznosti v skupnem znesku 96.257.545 tisoč tolarjev ali 401.675.617 evrov v obliki kapitalskih naložb, denarnih sredstev ali odstopljenih terjatev. Največji del (94 odstotkov) premoženja je na SOD prenesla Republika Slovenija, večino za vračanje vlaganj v telekomunikacije. Republika Slovenija je na SOD prenesla finančno premoženje v obliki delnic družbe IUUV, terjatev do družbe IUUV, terjatev do družbe Steklarna, delež družbe Splošna plovba in terjatev do družbe Mura v skupni pogodbeni vrednosti 6.095.901 tisoč tolarjev za poravnavanje odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja, čeprav prenosi niso bili potrebni za poplačilo obveznosti, SOD pa namensko prenesenega premoženja v delnicah IUUV do konca leta 2007 ni porabila za pokrivanje obveznosti po ZSPOZ.

Ker gre pri poravnavanju obveznosti po ZSPOZ in ZVVJTO za poslovanje v tujem imenu za tuj račun, menimo, da v prejšnjem odstavku navedeni prenosi premoženja ter prenos delnic družbe Telekom, v vrednosti 77.792.854 tisoč tolarjev oziroma 324.623.827 evrov, v last SOD (v letu 2007) niso bili potrebni, saj bi morala SOD izvrševati le določene naloge, povezane s tem premoženjem, za kar prenos lastništva ni potreben, SOD pa bi morala to premoženje izkazovati le v zunajbilančni evidenci.

Zaradi navedenih ugotovitev pri ocenjevanju obveznosti in precejšnjega vpliva nihanja borznih tečajev na vrednost premoženja, ki je zagotovljeno za poplačilo obveznosti SOD, menimo, da ni mogoče podati

enotne ocene o vrednosti primanjkljaja oziroma presežka premoženja glede na vrednost obveznosti, temveč je treba vzpostaviti sistem evidentiranja premoženja in obveznosti, ki bo omogočal pogostejše in ažurno izračunavanje razpona vrednosti, v okviru katerega se bo gibal primanjkljaj oziroma presežek.

3.2 Ocena uspešnosti

V reviziji smo iskali odgovore na vprašanje, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih v letih 2004 do leta 2007, ki so bili povezani s pokrivanjem zakonskih obveznosti SOD.

V poslovno-finančnih načrtih je imela SOD določen cilj ustvariti dovolj premoženja za poplačilo vseh zakonskih obveznosti, ki jih mora izpolniti. Način ocenjevanja SOD, ali njeno premoženje zadošča za pokrivanje vseh zakonskih obveznosti, ni bil ustrezen, ker v nobenem internem aktu ni bil določen način izračuna presežka oziroma primanjkljaja SOD, izračunani zneski presežka oziroma primanjkljaja pa niso bili ustrezni in med leti niso bili primerljivi. SOD ni imela izdelanih meril za spremljanje uresničevanja poslovnega cilja o učinkovitem upravljanju premoženja in maksimiranju vrednosti premoženja SOD.

Drugi poslovni cilji so bili povezani z ocenjevanjem bodočih zakonskih obveznosti, upravljanjem premoženja in maksimiranjem vrednosti premoženja ter obvladovanjem tveganj, ki nastajajo pri poslovanju SOD. Zakonske obveznosti po posameznih vrstah je SOD načrtovala tudi vrednostno in spremljala njihovo uresničevanje. Bodoče obveznosti iz denacionalizacije je SOD z leti natančneje načrtovala, druge vrste zakonskih obveznosti pa ni mogla učinkovito načrtovati. Pri spremljanju uresničevanja cilja glede obstoja poslovnih tveganj je SOD ocenila le tveganja pri načrtovanju zakonskih obveznosti. Menimo, da pri poslovanju SOD obstajajo tudi druga tveganja, ki izhajajo iz neustreznega ocenjevanja vrednosti kapitalskih naložb in visokega deleža tržnih naložb v celotnem premoženju SOD in jih SOD ni ocenjevala, kljub temu da lahko pomembno vplivajo na sposobnost poravnavanja bodočih zakonskih obveznosti SOD.

Ker navedeni cilji poslovanja SOD niso bili določeni na jasn in merljiv način, ni mogoče podati ocene, ali je bila SOD uspešna pri izpolnjevanju poslovnih ciljev, določenih v poslovno-finančnih načrtih.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

SOD mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo, ker so bile pri revidiranju poslovanja SOD ugotovljene nesmotrnosti.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nesmotrnosti, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

SOD mora v odzivnem poročilu predložiti načrt za izvedbo naslednjih aktivnosti:

- pripravo predloga Vladi RS za prenos premoženja, katerega prenos na SOD ni bil potreben, nazaj v last Republike Slovenije;
- pripravo predloga UO SOD za sklep skupščine SOD na podlagi določil 13. člena statuta SOD za določitev višine oziroma odstotka dela sredstev iz pete, šeste, sedme in osme alineje 10. člena statuta SOD, ki se lahko uporabi za poslovanje SOD;
- obvesti naj Vlado RS in Ministrstvo za finance o omejitvah pri izdajanju novih serij obveznic RS21 s predlogi ustreznih rešitev, ki bodo omogočile poplačilo predvidenih obveznosti;
- vzpostavitev ločenih evidenc premoženja po vrstah obveznosti in po virih za pokrivanje zakonskih obveznosti ter začne postopke za predložitev teh ločenih evidenc v potrditev skupščini SOD.

Načrt aktivnosti SOD mora za vsako navedeno aktivnost vključevati podrobni opis, odgovorne osebe in roke za njeno izvedbo.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1.

Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik

javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja²⁹⁸. Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da SOD krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

²⁹⁸ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list, št. 91/01.

5. PRIPOROČILA

Računsko sodišče Slovenski odškodninski družbi priporoča, naj:

1. od sodišč, upravnih enot in ministrstev čim prej poskuša pridobiti podatke o bodočih obveznostih iz denacionalizacije, ki izhajajo iz pričakovanih zahtevkov, ter jih ovrednoti na podlagi dejanske vrednosti vloženih zahtevkov;
2. v svojih internih aktih naj SOD opredeli naslednje:
 - način ugotavljanja bodočih obveznosti iz izročanja obveznic in iz gotovinskih izplačil ter opredeli vire podatkov, na podlagi katerih se pripravlja ocena bodočih obveznosti, in namene uporabe podatkov iz teh ocen (na primer za zunajbilančno evidentiranje ali izračun presežka oziroma primanjkljaja); opredeli naj tudi načine in pogostost pridobivanja ocen o predvidenih obveznostih za odškodnine od Komisije za izvajanje ZPKri in od Državnega pravobranilstva RS;
 - sestavo oziroma vrste naložb, ki so vključene v naložbeni portfelj, in način izračuna donosnosti naložbenega portfelja, te informacije pa naj podrobneje predstavi tudi v letnih poročilih;
 - vsebino, način in pogostost izračuna presežka oziroma primanjkljaja sredstev za pokrivanje zakonskih obveznosti ter seznanitev organov SOD z načinom izračuna; pri izračunu presežka oziroma primanjkljaja naj bodo upoštevani tudi ocenjeni stroški poslovanja SOD v prihodnjih letih;
 - način priprave projekcij dolgoročnih denarnih tokov do predvidenega zaključka izvajanja svojih nalog z izdelavo variantnih ocen (pesimistična, optimistična, najbolj verjetna) in analizo občutljivosti na različne parametre;
 - predpostavke in vire podatkov, uporabljene za pripravo projekcij dolgoročnih denarnih tokov;
 - način in časovni okvir seznanitve organov SOD s projekcijami dolgoročnih denarnih tokov oziroma finančnim položajem družbe tako, da bo zagotovljeno stalno informiranje Državnega zbora RS kot zakonodajalca;
3. spremeni Pravilnik o računovodstvu iz leta 2008, v katerem naj opredeli način izračuna vseh bodočih obveznosti SOD in način evidentiranja;
4. poslovne dogodke evidentira tako, da:
 - vzpostavi otvoritveno stanje premoženja in obveznosti za leto 2009 ločeno po posameznih zakonskih podlagah in pridobi potrditev skupščine SOD za tako razporeditev sredstev in obveznosti;
 - iz že ustvarjenega in izkazanega dobička iz poslovanja zmanjša kratkoročne terjatve do države in preostanek dobička prenese na obveznosti do države;
 - povečuje dolgoročne razmejitve za vse prenose premoženja, namenjenega za denacionalizacijo;
 - odpravi presežek iz prevrednotenja in ga prenese na dolgoročne razmejitve za poravnavo obveznosti iz denacionalizacije;

5. sklene novo pogodbo o ureditvi razmerij z DSU, v kateri bo na pregleden način uredila postopke, povezane z izvajanjem zakonsko določenih obveznosti oziroma nakazil DSU na SOD, in s katero bo zagotovila, da bo DSU ažurno in na pregleden način posredovala obračune obresti in nadomestil za svoje storitve.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 1206-10/2006-33
Ljubljana, 9. februarja 2009

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Priloge: 8

Poslano:

1. Slovenski odškodninski družbi, d. d., priporočeno s povratnico;
2. Igorju Kušarju, priporočeno;
3. Goranu Bizjaku, priporočeno;
4. Kaji Špiler, priporočeno;
5. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
6. arhivu, tu.

6. PRILOGE

Priloga 1

Tabela 1: Gibanje števila izročenih obveznic SOS2E, RS21 in RS39

Obveznica	Stanje v KDD dne 31. 12. 2003	Izročitve v 2004	Stanje v KDD dne 31. 12. 2004	Nova izdaja obveznic v letu 2005	Izročitve v 2005	Stanje v KDD dne 31. 12. 2005	Izročitve v 2006	Stanje v KDD dne 31. 12. 2006	Izročitve v 2007	Nova izdaja obveznic v letu 2007	Stanje v KDD dne 31. 12. 2007	Skupaj izročitve obveznic od 2004-2007
SOS 2E	1.838.063	1.472.531	365.532	3.500.000	1.290.520	2.575.012	1.277.959	1.297.053	1.468.050	3.500.000	3.329.003	5.509.060
RS 21 *	1.480.247	101.173	1.379.074		139.155	1.239.919	101.607	1.138.312	278.390		859.922	620.325
RS 39**	11.317.744	1.573.950	9.743.794		1.170.693	8.573.101	2.000.225	6.572.876	2.954.028		3.618.848	7.698.896

Opombi: * vseh izdanih 2.000.000

** vseh izdanih 30.000.000

Vir: izpiski iz KDD, letna poročila SOD za leto 2004, 2005, 2006 in 2007, podatki SOD.

Tabela 2: Primerjava med načrtovanim in dejanskim številom izročenih obveznic SOS2E, RS21 in RS39

Izročitev obveznic	Leto 2004		Leto 2005		Leto 2006		Leto 2007		Leto 2008 načrt					
	Načrt	Realizacija	Indeks	Načrt	Realizacija	Indeks	Načrt	Realizacija	Indeks					
SOS2E	2.300.400	1.472.531	64	2.200.000	1.290.520	59	1.900.000	1.277.959	67	1.700.000	1.700.000	1.468.050	86	1.870.000
RS39	3.193.000	1.573.950	49	1.640.000	1.170.693	71	1.225.000	2.000.225	163	1.500.000	2.400.000	2.954.028	123	2.000.000
RS21	255.000	101.173	40	102.000	139.155	136	170.000	101.607	60	150.000	375.000	278.390	74	336.990

Vir: poslovno-finančni načrti in letna poročila SOD za leta 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008, rebalans načrta izročanja obveznic v letu 2007.

Tabela: Primerjava med načrtovanimi in realiziranimi denarnimi tokovi SOD v obdobju od leta 2004 do leta 2007

	Leto 2004			Leto 2005			Leto 2006			Leto 2007		
	Načrt v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Načrt v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Načrt* v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Načrt** v evrih	Realizacija v evrih	Indeks R/N
Prilivi	52.218.307	38.535.144	74	54.025.682	50.938.720	94	79.088.088	74.489.500	94	303.850.365	517.595.780	170
Prilivi po zakonu o SOD	1.041.361	1.112.856	107	1.104.480	1.519.269	138	1.301.800	2.130.197	164	4.807.211	5.591.931	116
Prilivi iz depozitov in dolžn. vredn. papirjev	16.251.022	26.315.295	162	21.496.270	25.164.771	117	17.870.869	28.234.556	158	56.836.249	131.674.616	232
Prilivi iz kapitalskih naložb	16.490.422	9.314.837	56	21.288.538	19.237.461	90	52.377.656	38.566.727	74	209.624.465	275.575.942	131
<i>Udeležba na dobičku</i>	<i>3.168.750</i>	<i>3.855.365</i>	<i>122</i>	<i>3.676.758</i>	<i>3.853.661</i>	<i>105</i>	<i>3.373.100</i>	<i>4.262.808</i>	<i>126</i>	<i>15.960.357</i>	<i>20.183.279</i>	<i>126</i>
<i>Prodaja kapitalstkih naložb</i>	<i>13.321.672</i>	<i>5.459.472</i>	<i>41</i>	<i>17.611.780</i>	<i>15.383.800</i>	<i>87</i>	<i>49.004.556</i>	<i>34.303.919</i>	<i>70</i>	<i>193.664.108</i>	<i>255.392.663</i>	<i>132</i>
Najem kratkoročnih kreditov pri bankah	0	0	-	0	4.097.319	-	0	1.750.000	-	0	4.150.000	-
Prodaja delnic Zavarovalnice Triglav	18.435.502	1.792.156	10	10.136.394	919.900	9	7.537.763	3.808.020	51	32.582.440	85.649.326	263
Drugi prilivi pri poslovanju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.953.965	-
Prilivi od delnic družbe Telekom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Odlivi	52.218.307	38.535.144	74	54.025.682	50.938.720	94	79.088.088	74.489.500	94	303.850.365	517.640.564	170
Izplačilo zakonskih obveznosti	32.230.638	24.245.735	75	34.994.083	28.048.449	80	38.630.541	33.697.019	87	180.214.137	178.505.263	99
<i>Izplačilo rednih kuponov obveznic SOSZE</i>	<i>8.748.775</i>	<i>8.200.914</i>	<i>94</i>	<i>12.263.689</i>	<i>11.716.740</i>	<i>96</i>	<i>14.901.429</i>	<i>14.735.562</i>	<i>99</i>	<i>74.076.606</i>	<i>73.366.813</i>	<i>99</i>
<i>Izplačilo zapadlih kuponov obveznic SOSZE</i>	<i>12.915.407</i>	<i>8.289.518</i>	<i>64</i>	<i>14.519.796</i>	<i>8.456.221</i>	<i>58</i>	<i>14.549.259</i>	<i>9.811.752</i>	<i>67</i>	<i>63.084.614</i>	<i>54.614.803</i>	<i>87</i>

	Leto 2004			Leto 2005			Leto 2006			Leto 2007		
	Náčrt v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Náčrt v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Náčrt* v tisoč tolarjih	Realizacija v tisoč tolarjih	Indeks R/N	Náčrt** v evrih	Realizacija v evrih	Indeks R/N
<i>Izplačila po novem stan. zakonu SOS2E</i>	350.000	131.735	38	350.000	381.135	109	400.000	399.444	100	1.669.170	1.523.217	91
<i>Izplačila po ZIOOZP (RS21)</i>	1.382.071	878.783	64	1.010.548	1.177.041	116	1.579.997	1.221.218	77	7.236.904	10.505.050	145
<i>Izplačilo 1. in 2. obroka ZSPOZ</i>	2.858.000	1.401.931	49	1.000.000	832.612	83	1.310.000	1.062.955	81	6.885.328	4.555.392	66
<i>Izplačilo kuponov obveznic po ZSPOZ (RS39)</i>	5.976.385	5.342.854	89	5.850.050	5.484.700	94	5.859.857	6.466.088	110	27.261.515	33.939.988	125
Izdatki za poslovanje SOD	965.944	802.078	83	790.590	743.015	94	926.490	862.010	93	4.723.335	3.817.373	81
Plačilo kupnine delnic Zavarovalnice Triglav v proračun RS	7.629.315	197.026	3	8.604.466	1.996.669	23	3.825.194	799.746	21	24.909.508	80.116.485	322
Odlivi iz financ. – vračilo kratkor. kreditov	0	0	-	0	10.144	-	4.193.950	3.544.781	-	10.428.729	14.405.885	138
Novo finančne naložbe – naložbe v depozite in dolžniške vrednostne papirje	11.392.410	13.290.305	117	9.636.543	20.140.443	209	31.511.913	35.585.944	113	83.574.656	184.777.801	221
Odlivi po zakonu o ZVVJTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43.608.800	-	-
Drugi odlivi pri poslovanju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.408.957	-

Opombi:

* Upoštevana je vrednost načrtovanih denarnih tokov za leto 2006 iz rebalansa načrta denarnih tokov, sprejetega februarja leta 2006 zaradi predčasno prejete kupnine iz prodaje delnic družbe Poslovni sistem Mercator, d. d., Ljubljana.

** V podatkih niso prikazane spremenjene načrtovane vrednosti odlivov po ZSPOZ in ZIOOZP na podlagi rebalansa izročanja obveznic v letu 2007 (točka 2.1.3.1.d). Ob upoštevanju načrtovanih odlivov na podlagi rebalansa so bila izplačila po ZIOOZP realizirana 80,11-odstotno (načrtovano je bilo 13.113.653 evrov odlivov), izplačila kuponov obveznic po ZSPOZ pa 107,81-odstotno (načrtovano je bilo 31.482.402 evrov odlivov). Izplačila zakonskih obveznosti so bila realizirana 93,80-odstotno, realizacija skupnega zneska odlivov je bila 164,88-odstotna.

Vir: Načrti denarnega toka za leta 2004, 2005, 2006 in 2007 ter letna poročila za leta 2004, 2005, 2006 in poročilo o uresničevanju letnega načrta denarnih tokov za leto 2007 (SOD).

Tabela: Neodplačni prenosni premoženja na SOD v obdobju od leta 2004 do leta 2007

Odsvojitelj	Vrsta premoženja	Namen pridobitve	Znesek v tisoč tolarjih ²⁹⁹	Delež v odstotkih
Republika Slovenija	Kapitalske naložbe ³⁰⁰	Za žrtve vojnega nasilja	659.131	0,68
	Denarna sredstva	Za žrtve vojnega nasilja	559.662	0,58
	Terjatve ³⁰¹	Za žrtve vojnega nasilja	5.436.770	5,65
	Denarna sredstva	Denacionalizacija	438.606	0,46
	Kapitalska naložba	Za vračanje vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje ³⁰²	77.792.854	80,82
	Kapitalska naložba	Lastninjenje Zavarovalnice Triglav ³⁰³	5.653.729	5,87
DSU, d. o. o.	Kapitalske naložbe	Denacionalizacija	1.176.016	1,22
	Denarna sredstva	Denacionalizacija	1.216.973	1,26
	Terjatve	Denacionalizacija	7.903	0,01
Stanovanjski sklad RS	Terjatve do fizičnih oseb	Denacionalizacija	1.577.414	1,64
Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov	Denarna sredstva	Denacionalizacija	1.738.487	1,81
Skupaj			96.257.545	100,0

²⁹⁹ Upoštewane so pogodbene vrednosti (in zneski denarnih nakazil), brez morebitnih prevrednotenij na SOD.

³⁰⁰ Pogodbene vrednosti izročitev delnic oziroma deležev Republike Slovenije v družbah: Odstop izročitev delnic družbe IUV, d. d., Vrhnika v vrednosti 516.790 tisoč tolarjev (dne 24. 10. 2005) in odstop deleža v družbi Splošna plovba v vrednosti 142.341 tisoč tolarjev (dne 8. 6. 2006).

³⁰¹ Odstop terjatve Republike Slovenije do: družbe IUV v pogodbeni vrednosti 2.726.629 tisoč tolarjev (dne 24. 10. 2005), do družbe Steklarna Rogaška, d. d., Rogaška Slatina v pogodbeni vrednosti 2.230.596 tisoč tolarjev (dne 15. 11. 2005) in do družbe Mura v pogodbeni vrednosti 479.545 tisoč tolarjev (dne 16. 11. 2006). Podrobneje v točkah 2.4.2.1. in 2.4.2.2.

³⁰² Dne 7. 8. 2007 je SOD neodplačno pridobila 653.548 delnic družbe Telekom Slovenije po Zakonu o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, podrobneje v točki 2.4.2.3.

³⁰³ Vrednost pridobljenih delnic, ki je razvidna v evidencah SOD na podlagi temeljnic za knjigovodsko evidentiranje. Pogodba z Republiko Slovenijo ni bila sklenjena. Podrobneje v točki 2.4.2.4.

Priloga 4

Tabela: Evidentiranje pridobljenih kapitalskih naložb in terjatev na podlagi sklepov Vlade RS

v tisoč tolarjih

Naložba / terjatev	Datum pridobitve	Vrednost v knjigovodskih evidencah				
		Vrednost v seznamu pridobljenega premoženja	Na dan pridobitve med dolgoročnimi finančnimi naložbami	Na dan 31. 12. 2006 med dolgoročnimi finančnimi naložbami	Zmanjševanje terjatev do države	
					Znesek	Datum
Delnice družbe IUV	24. 10. 2005	516.790	516.790	516.790	516.790	31. 12. 2005
Terjatev do družbe IUV	24. 10. 2005	1.030.665	2.726.629	1.030.665	1.030.665	30. 9. 2006 ³⁰⁴
Terjatev do družbe Mura	16. 11. 2006	-	479.545	426.318 ³⁰⁵	479.545	16. 11. 2006
Skupaj		1.547.455	3.722.964	1.973.773	2.027.000	

Naložba /terjatev	Datum pridobitve	Vrednost	Vrednost v knjigovodskih evidencah			
			V seznamu pridobljenega premoženja	Na dan pridobitve	Na dan 31. 12. 2007	Zmanjševanje terjatev do države
					Znesek	Datum
Delež v družbi Splošna plovba	8. 6. 2006	5.888.574	142.341	9.196.937	9.196.937	30. 9. 2007 ³⁰⁶
Terjatev do družbe Steklarna	15. 11.2005	10.507	2.230.596	115.000	115.000	15. 11. 2005 in 31. 12. 2005
Delnice družbe Telekom	7. 8. 2007	77.792.854	77.792.854	64.862.617 ³⁰⁷	-	-
Skupaj		83.691.935	80.165.791	74.174.554	9.311.937	

Vir: sezname pridobljenega premoženja na SOD, pogodbe o prenosu deležev, delnic in odstopu terjatev in glavne knjige za 2005, 2006 in 2007.

³⁰⁴ Premoženje v obliki terjatve do družbe IUV je bila 31. 12. 2005 evidentirana na zmanjševanje terjatev do države iz naslova ZSPOZ v znesku 2.726.629 tisoč tolarjev. Dne 30. 9. 2006 je bila evidentirana uskladitev s pošteno vrednostjo iz cenitve.

³⁰⁵ Terjatev do družbe Mura je bila evidentirana med dolgoročna posojila. V stanju posojila je upoštevano plačilo dveh obrokov v letu 2006, obračunu tečajnih razlik in prenosu dela terjatve v višini 45.701 tisoč tolarjev na kratkoročna posojila.

³⁰⁶ Delež v družbi Splošna plovba je bil evidentiran dne 30. 6. 2006 na zmanjšanje terjatev do države iz naslova denacionalizacije v znesku 142.341 tisoč tolarjev. V septembru leta 2006 je bila izvedena cenitev vrednosti podjetja Splošna plovba. SOD je prevrednotenje kapitalске naložbe evidentirala v letu 2006 in ponovno v letu 2007 na zmanjšanje terjatev do države na način, ki je podrobneje predstavljen v točki 2.2.2.1.d tega poročila.

³⁰⁷ Na dan 31. 12. 2007 je SOD knjigovodsko vrednost uskladila z borzno ceno in na tej podlagi evidentirala oslabitev kapitalске naložbe za 12.930.237 tisoč tolarjev.

Priloga 5

Tabela: Druge neodplačno pridobljene in prodane kapitalske naložbe od leta 2004 do leta 2007

Kapitalske naložba	Vrednost kapitalske naložbe		Datum prodaje	Dosežen kapitalski dobiček/izguba (za neodplačno pridobljeni del)
	v pogodbi o pridobitvi	v knjigah SOD na dan prodaje (za neodplačni del) ³⁰⁸		
Agrokombinat Maribor, d. d., Maribor	33.729	29.412	24. 3. 2005	4.317
Kolinska, d. d., Ljubljana	253	253	13. 1. 2005	1.207
Mlinostroj, d. d., Domžale	742	742	23. 12. 2005	1.410
Motvoz, d. d., Grosuplje	2.156	2.156	15. 9. 2005	593
Alpina, d. d., Žiri	162.346	130.140	6. 6. 2006	26.760
Atac, d. o. o., Ljubljana	172.717	172.717	22. 3. 2006	(63.816)
Gospodarsko razstavišče, d. o. o., Ljubljana	187.457	187.457	22. 3. 2006	40.517
IZR, d. d., Škofja Loka	161	161	31. 1. 2006	64
SCT, d. d., Ljubljana	65.602	65.602	2. 2. 2006	(13.078)
Šešir, d. d., Škofja Loka	6.390	11.193	31. 1. 2006	0
Tokos, d. o. o., Tržič	13.346	13.346	30. 11. 2006	(17.690)
ABC Agrohit, d. o. o., Ljubljana	1.789	1.789	26. 4. 2007	2.226
Agroemona, d. o. o., Domžale	2.089	2.089	7. 12. 2007	4.753
Delikatesa, d. d., Ljubljana	- ³⁰⁹	1.452	21. 12. 2007	2.984
Embalaža, d. d., Maribor	12.013	7.467	22. 1. 2007	2.250
Stol, d. d., Kamnik	95.910	239.775	7. 8. 2007	235.417
Svea Lesna ind. Litija, d. d., Litija	33	33	21. 9. 2007	9
Skupaj	756.733	865.784		227.923

Vir: pogodbe o neodplačni pridobitvi kapitalske naložbe, prodajne pogodbe in temeljnice za knjiženje.

³⁰⁸ Na podlagi podatkov preračunana vrednost za neodplačno pridobljene delnice ali delež družbe, kjer je SOD prodala večje število delnic ali večji delež.

³⁰⁹ V pogodbah o prenosu skupno 373 delnic družbe Delikatesa, d. d., Ljubljana (št. 022/07-13, z dne 28. 5. 2007 in št. 022/07-23, z dne 10. 9. 2007) vrednost delnic, ki so bile prenesene v last SOD od DSU, ni bila določena.

Priloga 6

Tabela: Izračun primanjkljaja oziroma presežka po oceni SOD na podlagi prejšnjega in novega načina izračuna

Postavka	Na dan					31. 12. 2008 (načrt) ³¹²
	31. 12. 2005	1. 1. 2006	31. 12. 2006	31. 12. 2007 ³¹⁰	29. 2. 2008 ³¹¹	
Dolgoročne obveznosti	620.451.106	725.785.340	779.266.952	789.371.484	789.371.484	820.563.000
Kratkoročne obveznosti	81.523.752	81.523.752	100.693.960	104.634.997	104.634.997	86.838.237
Rezervacije in dolgoročne PČR	1.187.264	1.261.284	1.280.605	623.234	623.234	536.500
Zunajbilančne obveznosti	394.508.638	815.845.573	790.271.016	356.740.202	356.740.202	307.712.000
Obveznosti skupaj	1.097.670.760	1.624.415.949	1.671.512.533	1.251.369.917	1.251.369.917	1.215.649.737
Dolgoročna sredstva	464.600.000	961.698.631	1.361.973.821	1.903.752.085	1.617.528.818	1.728.811.000
Kratkoročna sredstva	255.241.161	255.241.162	235.879.996	330.567.930	330.567.930	578.925.900
– terjatve do države	(90.391.733)	(90.391.733)	(131.927.209)	(203.626.029)	(203.626.029)	(337.370.400)
Premoženje skupaj	629.449.428	1.126.548.060	1.465.926.608	2.030.693.986	1.744.470.719	1.970.366.500

³¹⁰ Vrednost sredstev je bila zmanjšana za vrednost delnic družbe Telekom na dan 31. 12. 2007, vrednost obveznosti pa je bila zmanjšana za vrednost obveznosti iz izvajanja ZVVJTO.

³¹¹ Izračun na dan 29. 2. 2008 je opravljen na podlagi bilance stanja SOD na dan 31. 12. 2007; pri tem je pri dolgoročnih finančnih naložb upoštevana sprememba vrednosti le-teh zaradi gibanja tečajev na Ljubljanski borzi. Zmanjšanje vrednosti vrednostnih papirjev, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, do 29. 2. 2008 za 11 odstotkov je v letnem poročilu za leto 2007 navedla SOD kot dogodek po datumu bilance (več v točki 2.3.1.d).

³¹² Podatki so iz finančnega načrta SOD za leto 2008 - načrtovana bilanca stanja na dan 31. 12. 2008. Od vrednosti dolgoročnih obveznosti so odštete obveznosti iz ZVVJTO, iz vrednosti dolgoročnih sredstev pa niso odštete delnice družbe Telekom, ker je njihova prodaja načrtovana za leto 2008 in naj jih na dan 31. 12. 2008 ne bi bilo več.

v evrih

Postavka	Na dan					
	31. 12. 2005	1. 1. 2006	31. 12. 2006	31. 12. 2007 ³¹³	29. 2. 2008 ³¹⁴	31. 12. 2008 (načrt) ³¹⁵
Presežek/primanjkljaj – novi način izračuna	(468.221.332)	(497.867.889)	(205.585.925)	779.324.069	493.100.802	754.716.763
<i>v tisoč tolarjih</i>	(112.204.560)	(119.309.0619)	(49.266.611)			
Presežek/primanjkljaj – prejšnji način izračuna			(182.566.573)			
<i>v tisoč tolarjih</i>	(115.802.882)		(43.750.274)			
	<i>oziroma</i>		<i>oziroma</i>			
	(115 milijard		(44 milijard			
	tolarjev)*		tolarjev)*			

Opomba: * podatek je naveden v Letnem poročilu SOD za leto 2006 in Poročilu NO SOD za leto 2007 iz decembra 2007.

Vir: Pojasnila in izračuni SOD, letna poročila SOD za leta 2005, 2006 in 2007, izračun in računskega sodišča.

³¹³ Vrednost sredstev je bila zmanjšana za vrednost delnic družbe Telekom na dan 31. 12. 2007, vrednost obveznosti pa je bila zmanjšana za vrednost obveznosti iz izvajanja ZVVJTIO.

³¹⁴ Izračun na dan 29. 2. 2008 je opravljen na podlagi bilance stanja SOD na dan 31. 12. 2007; pri tem je pri dolgoročnih finančnih naložb upoštevana sprememba vrednosti le-teh zaradi gibanja tečajev na Ljubljanski borzi. Zmanjšanje vrednosti vrednostnih papirjev, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, do 29. 2. 2008 za 11 odstotkov je v letnem poročilu za leto 2007 navedla SOD kot dogodek po datumu bilance (več v točki 2.3.1.d).

³¹⁵ Podatki so iz finančnega načrta SOD za leto 2008 - načrtovana bilanca stanja na dan 31. 12. 2008. Od vrednosti dolgoročnih obveznosti so odštete obveznosti iz ZVVJTIO, iz vrednosti dolgoročnih sredstev pa niso odštete delnice družbe Telekom, ker je njihova prodaja načrtovana za leto 2008 in naj jih na dan 31. 12. 2008 ne bi bilo več.

Priloga 7

Tabela: Ciljna in dejanska sestava ter donosnost naložbenega portfelja SOD v letih 2006 in 2007

v odstotkih

Vrsta naložbe	Sestava naložbenega portfelja			Donosnost naložbenega portfelja na letni ravni		
	Načrtovana* Načrtovana** Na dan 31. 12. 2006	Dejanska na dan 31. 12. 2007	Dejanska na dan 31. 12. 2007	Načrtovana donosnost* do 3,5	Realizacija v letu 2006*** 3,85	Realizacija v letu 2007**** 4,15
Depoziti, potrdila o vlogi	10	11	33	do 3,5	3,85	4,15
Obveznice****, zakladne menice	40	45	27	od 4 do 6	5,63	4,13
Skupaj dolžniške naložbe	50	56	60	od 3,5 do 6	4,87	4,12
Vzajemni skladi	30	33	12	od 8 do 10	8,54	12,4
Delnice	10	11	20 (domače 16)	od 8 do 15	54,82 (domače 62,53)	65,5 (domače 76,67)
Skupaj vzajemni skladi in delnice	40	44	32	od 8 do 15	32,93	44,81
Premoženje v upravljanju	10	0	8	od 6 do 10	-	1,54
Skupaj naložbeni portfelj	100	100	100	od 5,85 do 7,95	13,40	16,93

Legenda: * Načrtovana sestava v dokumentu Naložbena politika 2006–2008.

** Načrtovana sestava brez upoštevanja premoženja v upravljanju zunanjih upravljavcev, saj v letu 2006, ko je bila sprejeta Naložbena politika za leto 2006–2008, SOD še ni pridobila soglasja za predajo premoženja v upravljanje zunanjim upravljavcem.

*** Prkazana je skupna donosnost dolžniškega portfelja (donos na letni ravni) za depozite, obveznice in potrdila o vlogi ter donosnost za vzajemne sklade in delnice (dejanski donos v letu).

**** Prkazana je skupna donosnost naložbenega portfelja po tržni vrednosti naložb, ki vsebuje donos dolžniškega portfelja (izračunan kot IRR na letni ravni) ter donose portfeljev skladov, delnic in sredstev v upravljanju (tekoči donosi so izračunani kot IRR v obdobju od začetka leta 2007 oziroma od datumov dodatnih nakupov in prodaj).

***** Med naložbe v obveznice so vključeni tudi nakupi lastnih obveznic SOS2E na Ijubljanski borzi; te obveznice so tudi upoštewane pri izračunu donosnosti naložbenega portfelja.

Vir: Naložbena politika za obdobje od leta 2006 do 2008, Letni poročili SOD za leti 2006 in 2007.

Priloge 8

Tabela: Knjigovodske vrednosti za štiri kapitalske naložbe in deleži v celotni vrednosti dolgoročnih sredstev SOD

Kapitalska naložba v delnice gospodarske družbe	Na dan 31. 12. 2005			Na dan 31. 12. 2006			Na dan 31. 12. 2007		
	Število delnic v lasti SOD	Delež v vred. dolg. sredstev SOD v odstotku	Knjig. vrednost kapitalske v evrih	Število delnic v lasti SOD	Delež v vred. dolg. sred. SOD v odstotku	Tržna vrednost kap. naložbe v evrih	Število delnic v lasti SOD	Delež v vred. dolg. sredstev SOD ³¹⁶ v odstotku	Tržna vrednost kap. naložb v evrih
Krka	513.963	6,9	32.065.127	531.207	30,6	416.862.498	5.312.070	34,7	660.237.180
Luka Koper	1.096.319	2,6	12.098.481	1.557.857	5,4	73.670.956	1.557.857	7,2	138.275.387
Petrol	408.785	9,7	45.012.469	412.009	14,9	203.495.069	412.009	19,6	373.931.128
Sava	222.029	3,1	14.487.846	222.029	3,8	51.426.823	222.029	7	134.034.467
Skupaj		22,3	103.663.923		54,7	745.455.346		68,6	1.306.478.162

Vir: evidence kapitalskih naložb na SOD in letna poročila.

³¹⁶ Zaradi realnejše primerjave v skupni knjigovodski vrednosti dolgoročnih sredstev SOD na dan 31. 12. 2007 ni vključena vrednost delnic družbe Telekom, ki jih je SOD pridobila na podlagi ZVVJTO (podrobneje v točki 2.4.2.3). Knjigovodska vrednost delnic družbe Telekom je na dan 31. 12. 2007 znašala 270.666.904 evrov in je predstavljala 12,5 odstotka vrednosti vseh dolgoročnih sredstev SOD, ki so bila v bilanci stanja (na dan 31. 12. 2007) izkazana v skupni vrednosti 2.174.418.989 evrov.

Bedimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 200 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

